

دانشکده علوم اجتماعی و تعاون

از انتشارات مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی

۸۷

تبرستان

www.tabarestan.info

تقویم تاریخی دموگرافیک ایران

(برای تشخیص سن صحیح)

جلد اول

مناطق مرکزی و شمالی ایران

از:

حبیب‌الله زنجانی - مهدی امانی

اسفند ۱۳۳۶

دانشکده علوم اجتماعی تعاون

از انتشارات مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی

۸۷

تبرستان

www.tabarestan.info

تقویم تاریخی دموگرافیک ایران

(برای تشخیص سن صحیح)

جلد اول

مناطق مرکزی و شمالی ایران

از :

حبیب‌الله زنجانی - مهدی امانی

شابک : ۹۶۴۰۰۰۰۰۰۰۰

اسفند ۲۵۳۶

تبرستان
www.tabarestan.info

چاپخانه مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران
بها : ۱۴۰ ریال

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	وقایع مربوط به استان مرکزی
۴۱	وقایع مربوط به استان اصفهان
۶۰	وقایع مربوط به استان سمنان
۷۴	وقایع مربوط به استان گرگان
۸۷	وقایع مربوط به استان مازندران
۱۰۶	وقایع مربوط به استان گیلان
۱۴۳	وقایع مربوط به استان آذربایجان شرقی
۱۷۲	وقایع مربوط به استان زنجان

پیشگفتار

سابقه تحقیقات جمعیتی بروش های علمی در کشور ما کوتاه است گرچه در آثار نویسندگان و در سفرنامه های مختلف بحثی از جمعیت بمیان آمده و هرچند که شمارش های جمعیتی بمنظور - های خاصی از دوران باستان در ایران معمول بوده لکن این اطلاعات غالباً محدود، منقطع و غیر قابل مقایسه در زمان و مکان میباشند از این رو باید سرشماری سال ۱۳۳۵ را سرآغاز و مبداء بررسی های جمعیتی در سطح کل کشور بشمار آورد و پس از آن روی سرشماری دوم کشور در سال ۱۳۴۵ تأکید نمود لکن این سرشماری هاحتی در سواردی که منعکس کننده ساخت کلی جمعیت است بانقائص زیادی همراه می باشند و این وضعی است که اغلب کشورها چه آنهایی که امروز در جرگه ممالک پیشرفته هستند و چه آنهایی که هنوز هم جزو ممالک باصطلاح در حال رشد قرار دارند بهنگام نخستین سرشماریهای خود دارا بوده اند.

علت این نقیصه را مخصوصاً در آنچه که مربوط به ساخت سنی جمعیت میشود بایستی در نبودن سیستم دقیق ثبت احوال و فقدان شناسنامه بخصوص در مورد گروهی از افراد در سنین بالا جستجو کرد نتیجه عملی این نقائص عبارت از آن است که در هر بررسی جمعیتی و در هر نوع تحقیقی که مسأله سن در آن مطرح باشد نتایج مکتسبه در مورد توزیع سنی افراد مورد مطالعه و بالاتر از آن بحث و بررسی در باره تغییرات و تحولات صفاتی که در رابطه باستغییر سن قرار دارند فاقد اعتبار علمی قابل قبولی خواهد بود.

نظری به توزیع سنی جمعیت در سرشماری های دوگانه کشور نشان میدهد که تاچه حد آمار مربوط به این متغییر دستخوش حدس و گمان بوده است بعنوان مثال اگر هریک از شاخص - های ویپل، سائرز و شاخص ترکیبی سازمان ملل متحد را در مورد سرشماری های ۱۳۳۵ و ۱۳۴۵ بکار ببریم نتایج حاصل بترتیبی است که ما را از کاربرد خام آمارهای مذکور در برنامه ریزی های اقتصادی و اجتماعی دچار تردید مینماید.

گرچه توزیع سنی جمعیت دقیقاً از قوانین مدل های جمعیتی متابعت نمی کند بلکه متأثر از تاریخ جمعیتی هر کشور یعنی متأثر از کلیه وقایعی است که بنحوی از انحاء در گذشته جمعیت اتفاق افتاده است لکن نظری ساده به هرم سنی جمعیت ایران حتی هرمی که بر پایه نتایج سرشماری دوم کشور ترسیم شده است نشان میدهد که هیچ دلیلی نمی تواند چنان توزیعی را توجیه کند. از این رو بخش جمعیت شناسی مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی باتوجه به

ج

اهمیت داشتن توزیع سنی صحیح افراد که اساس و پایه هر نوع برنامه‌ریزی اقتصادی و اجتماعی مربوط به جمعیت را تشکیل می‌دهد از دو سال پیش مبادرت به تنظیم و تدوین تقویم تاریخی دموگرافیک در ایران نموده‌است که می‌تواند در بررسی‌های جمعیتی که همواره عامل سن در آن نقش مهمی دارد مورد استفاده قرار گیرد که مازیداً سه مورد اساسی آنرا ذکر می‌کنیم:

اولاً در ثبت احوال کشور؛ بگفته‌ای در ایران حدود ۲ میلیون شناسنامه غیر واقعی وجود دارد یعنی شناسنامه اشخاص متوفی مورد استفاده افراد دیگر قرار گرفته و باین همه هنوز هم تعداد قابل توجهی از افراد مخصوصاً در نقاط دور افتاده و در مناطق عشایری در سنین بالاتر فاقد شناسنامه هستند که حتی اگر در حال حاضر بخواهیم برای آنان شناسنامه صادر کنیم سن صحیح آنها را نمی‌دانیم. تقویم تاریخی مورد بحث اسکان می‌دهد با کمک گرفتن از وقایعی که اشخاص بدان آگاهی دارند سن صحیح آنها را تشخیص داد و بصدور شناسنامه برای آنان اقدام نمود. ثانیاً در سرشماری‌ها: در صورتیکه ثبت احوال موفق نشود بصدور شناسنامه برای تمام کسانی که فاقد آن هستند اقدام نماید بهنگام سرشماری‌ها می‌توان با استفاده از تقویم تاریخی تصحیح سنین نسبت به رفع نواقص آن اقدام نمود.

استفاده از این وسیله در کشورهایی که دارای سیستم ثبت احوال ناقصی هستند نتیجه رضایتبخش داده است بعنوان مثال می‌توان از کشور مغرب و برخی از کشورهای فرانسوی زبان آفریقا نام برد. کشور افغانستان نیز در مقیاس محدودتر از روی وقایع مهم مملکتی اقدام به تهیه چنین تقویمی نموده‌است تا کار تنظیم شناسنامه‌ها و فراهم کردن مقدمات سرشماری عمومی آن کشور را تسهیل نماید.

ثالثاً: اجرای این طرح در ایران و مراحل مختلف فنی و اداری آن می‌تواند مدلی برای بسیاری از کشورهای در حال رشد باشد که بتوانند سرشماری‌های آینده خود را بهبود بخشند و به این طریق قابلیت مقایسه بین المللی آمار و اطلاعات جمعیتی را که راهنمای تصمیمات بزرگی در مقیاس جهانی است تسهیل نمایند.

ابتدا قرار بود این طرح بطور کامل با همکاری مالی سازمان ملل متحد از طریق دفتر طرح‌های مشترک آن سازمان انجام شود ولی بعلی این همکاری تا آخر ادامه نیافت در نتیجه انجام آن به عهده تعویق افتاد لکن از نظراهمیتی که این مطالعه برای مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی داشت پس از آنکه مدتی به انتظار همکاری طرف دیگر نشست و نتیجه‌ای عاید نشد تصمیم به انجام کامل طرح گرفت و کلیه امکانات فنی و مالی خود را نیز در این راه تجویز نمود آنچه‌آنکه هم اکنون گزارش نهائی طرح در سه مجلد انتشار می‌یابد.

از لحاظ متدولوژی در مرحله اول از وقایع نگاران، تاریخ‌نویسان و مطلعین در وقایع

اجتماعی . ۹ سال اخیر کشور جهت مشورت و تدوین طرح مقدماتی دعوت بعمل آمد و آنگاه به تربیت پرسشگرانی که حداقل دارای درجه لیسانس علوم اجتماعی و اطلاعات عمومی و سیعی بودند اقدام و از طریق اعزام آنان در گروه‌های مختلف به استانها و فرمانداریهای کل کشور نسبت به جمع‌آوری اطلاعات لازم از اشخاص مطلع محلی حتی در سطح شهرستانها اقدام گردید گرچه بیشترین اطلاعات وقایع اجتماعی و اقتصادی و اتفاقات و روی دادهای مهم هر منطقه بود ولی در بین آنان وقایع بظاهر کم اهمیت محلی نیز که وقوع آن بطور دقیق در یاد مردم باقی مانده بود نیز وجود داشت که بعنوان نمونه میتوان از کتک زدن و یا به چوب بستن یک فرد معروف محلی، دستگیری یک دزد و قاچاقچی و یا زرد خورد دسته جمعی مردم دو دهکده بر سر تقسیم آب یا تصاحب مرتع را نام برد و چون هدف از جمع‌آوری این اطلاعات کمک گرفتن از آنها برای برآورد سن افراد بود کوشش به عمل آمد که این وقایع بهمان صورت و با همان اسامی معروف در بین عامه مردم ضبط شود.

گروههای اعزامی در محل با مراجعه به کتابخانه‌های عمومی و همکاری صاحبان اسناد خصوصی تاریخ رخ دادهای وقایع را که اکثریت افراد مورد سؤال آنها را بعنوان وقایع معروف و بیاد مانده ذکر نموده بودند تعیین و چگونگی واقعه را نیز از روی اسناد ضبط نمودند چون اغلب وقایع بصورت‌های گوناگون در اسناد محلی ذکر شده بود از این رو گروه دیگری از محققین اطلاعات بدست آمده را با اسناد موجود در کتابخانه دانشکده علوم اجتماعی و در موارد لزوم با اسناد دیگری که در کتابخانه ملی و کتابخانه مرکزی دانشگاه وجود داشت مقایسه و نسبت برقع اشتباهات اقدام نمودند علاوه بر آن بیشتر روزنامه‌ها و مجلاتی که از ۹۰ سال پیش در ایران منتشر و در آرشیو کتابخانه‌ها موجود بود مورد مطالعه قرار گرفت و وقایع مهم از آنها استخراج گردید باین ترتیب تلاش زیادی در جهت دست‌یابی بی‌نظرانه به رویدادهای ۹۰ سال گذشته کشور بعمل آمد.

از لحاظ زمانی تقویم مورد بحث برای یکدوره هفتاد ساله از سال ۲۴۵۰ تا ۲۵۰۲ - شاهنشاهی (۱۲۷۰-۱۳۴۰ شمسی) تدوین شده است از این رو میتوان آنرا در مورد کلیه افراد بیش از ۱۵ ساله بکار برد اعمال آن مخصوصاً در سنین بالا که حدود اشتباه در سن بیشتر است زیادتر خواهد بود. از لحاظ جغرافیائی با توجه باینکه بعضی از وقایع شهرت و معروفیت محلی داشته و بعلت نبودن و نقض وسائل ارتباطی سریع بموقع در دیگر مناطق کشور دانسته نمی‌شد وای بسا مدت‌ها طول می‌کشید تا مردم یک منطقه دیگر از اتفاقاتی که در یکی از نواحی کشور پیش آمده است مطلع شوند از این رو نتایج این بررسی در سه مجلد بشرح زیر:

۱- تهران و مناطق مرکزی و شمالی شامل آذربایجان شرقی، گیلان، زنجان، مازندران، گرگان، سمنان، استان مرکزی، تهران و اصفهان .

- ۲- شرق و جنوب شرقی شامل خراسان، یزد، سیستان و بلوچستان، کرمان، هرمزگان.
 ۳- مناطق غربی و جنوبی کشور شامل آذربایجان غربی، همدان، کردستان، کرمانشاهان ایلام، خوزستان و فارس.

انتشار می‌یابد که در آن‌ها وقایع در سطح استان، فرمانداریکل، شهرستان و حتی در مواردی در سطح بخش و دهات نیز آورده شده است.

از لحاظ سیر تحولی وقایع گردآوری شده متأثر از اوضاع کلی اجتماعی ایران است. بیشتر وقایع نیمه اول دوره مورد مطالعه را عوامل طبیعی چون شیوع اپیدمی‌ها و سرگرمی‌های جمعی و کشت و کشتارها و نبردهای محلی، مسائل سیاسی، مذهبی چون صدور فتواییه‌ها دخالت خارجی‌ان در امور و مسائل کشور، تحصن افراد در مراکز مذهبی، چوب بستن افراد در مراکز عمومی و در عین حال وقایع مربوط به مشروطیت تشکیل می‌دهد حال آنکه در سالهای بعد الغاء قرار داده‌ها، توسعه و ایجاد مراکز صنعتی، افتتاح مدارس، تأسیس سازمانهای درمانی، تأسیس بانکها و بموازا آن مسائل سیاسی و حوادث طبیعی از جمله وقایع قابل ذکر بوده است.

این تحقیق به نتیجه دیگری نیز منجر شد و نخستین نقطه نظرهارا درباره جمعیت‌شناسی تاریخی ایران بدست داد چه از ورای وقایع بدست آمده رویدادهای مهم جمعیتی، وسعت و دامنه آنها تا حدودی مشخص گردید که برخی از ناپساامانی‌های موجود در ساخت سنی جمعیت ایران را نیز توجیه می‌نماید مثلاً معلوم شد که علت اصلی کمبود تعداد در گروه سنی ۵۰-۵۵ ساله سرشماری دوم ایران که یک ساله عام در تمام شهرستانهای کشور بوده است متأثر از رویدادهای واقعی جمعیتی است بدین معنی که افراد متعلق به این نسل در واقع موالید کسانی هستند که در دوران کودکی خود مواجه با وبای عام در ایران شده‌اند و دوران جوانی‌شان نیز همزمان با کشت و کشتارهای منطقه‌ای و براندازی فتووالیسم و حکومت‌های محلی در ایران بوده است. علاوه بر آن تعیین شدت و خطسیر اپیدمی‌ها و حتی حدود کشتار آنها در شهرها نیز تا حدودی مشخص شد بعنوان مثال معلوم گشت که وبای عام سال ۱۲۷۱ ایران از خراسان و از منطقه تربت‌جام شیوع یافته و از آنجا بسایر نقاط کشور کشیده شده و از راه نیشابور و سبزوار و شاهرود به تهران رسیده و در این شهر حدود ۲۳ هزار نفر تلفات داشته‌است این بیماری در اوایل سال ۱۲۷۲ به منطقه گیلان سرایت نموده و قبل از آن در قزوین تلفات سنگینی داده‌است. بهمین ترتیب شیوع تیفوئید در سال ۱۲۹۳ در آذربایجان غربی مساله‌ای است که نمی‌توان اثراترا در مطالعات تاریخی جمعیت در این منطقه مخصوصاً در مورد نسل ۱۲۹۳ و موالید ناشی از آنها در فاصله ۲۰-۲۵ سال بعد نادیده گرفت چه تلفات این بیماری تنها در شهر رضائیه به بیش از ۲ هزار نفر برآورد شده است. این واقعه در عین حال همزمان با کشت و کشتارهای جنگ

عثمانی وقتل عام مخوف آسوری‌ها بدست کرده‌های عثمانی در آذربایجان غربی و مخصوصاً در رضائیه، خوی و سهاباد بوده است.

بررسی این عوامل بخوبی بستگی کامل بین مسائل اقتصادی و جمعیتی را نشان میدهد. مثلاً وقایع خولین سالهای ۱۲۹۳ تا ۱۲۹۵ در غرب ایران و تصرف و دست‌بست‌گشتن شهرهای این منطقه بین ارتش روسیه و قوای عثمانی و در نتیجه قتل عام‌های متعدد بدنبال خود تحطی معروف سال ۱۲۹۶ را نیز در غرب کشور به‌مراه داشت که خود منجر به تحطی عام ایران گردید که به‌سال دمیختکی در تهران معروف است.

به‌مین ترتیب حرکات داخلی جمعیت در ایران و تعیین مسیر مهاجرت‌های داخلی و در نتیجه زمان تقریبی عمران و آبادی برخی از مناطق و خالی از سکنه شدن برخی دیگر به‌علل طبیعی و یا سیاسی مسائلی است بسیار قابل اهمیت که پایه‌های اصلی مطالعات تاریخی جمعیت‌ها را تشکیل میدهد.

در خاتمه لازم به یادآوری است که چون در مواردی اسناد و نوشته‌های تاریخی متأثر از پیشداوری‌ها است از این رو تحقیق حاضر نیز که از روی اسناد مذکور تهیه و تنظیم شده است نمی‌تواند خالی از اشکال باشد راهنمایی و اظهار نظر صاحب نظران ارجمند موجب رفع نواقص این مجموعه در چاپ‌های آینده خواهد بود.

درانجام این تحقیق بخش جمعیت‌شناسی از همکاری وسیع آقایان: اسماعیل مجدآبادی فراهانی، خسرو معتضد، پرویز اسینی، پرویز طاهری، محمد حکیمیان و خانم‌ها: پروین اشعری و زاگانوش نظریان برخوردار بوده است.

تقسیم بندی وقایع کل کشور در سه منطقه جغرافیائی

موقعیت جغرافیائی منطقه مرکزی شمالی

وقایع مربوط به استان مرگزی

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۰ شاهنشاهی (۱۲۷۰) فاصله زمانی تا

سرشماری سوم ۸۵ سال.

۱- اقدام به ارسال چندنامه بی امضاء توسط عده‌ای از آزادیخواهان از جمله حاج سیاح محلاتی بحکام و بزرگان شهرها که ملت را مخاطب قرار داده و از ظلم و بیادادگری ناصرالدین شاه و درباریان پرده برداشته و از فاجعه بیرون راندن سیدجمال‌الدین اسدآبادی از ایران و... سخنها رانده بودند.

۲- شورش سیدباقر خمسه‌ای کلاردشتی که ادعای مهدویت میکرد و قتل عام دوهزار نفر بدست شورشیان وشکست واسارت اوبوسیله قوای دولتی واعزام وی با تشریفات خاص به تهران.

۳ دستگیری حاج سیاح محلاتی ومیرزا رضای کرمانی ومحمد - علی خان همدانی وعده‌ای دیگر وفرستادن آنها به زندان قزوین به جرم تشکیل جلسات محرمانه برعلیه دستگاه سلطنت وتوزیع روزنامه قانون.

۴- تأسیس نمایندگی کمپانی رژی درتهران که امتیاز انحصار کشت وفروش وصدورتنباکو وتوتون را درمقابل پرداخت سالانه پانزده هزار لیره انگلیسی به ایران بدست آورده بود.

۵- انتشار فتواییه حضرت آیت الله میرزا حسن شیرازی مقیم سامره برعلیه استعمال توتون وتنباکو که آنرا درحکم محاربه با امام زمان دانست وتائید وپشتیبانی میرزا محمدحسین آشتیانی از آن.

۶- اجتماع عده زیادی از مردم درخانه میرزا محمدحسن آشتیانی واعتراض شدیدآنها بقرارداد رژی وصدور دستور تبعیدمیرزای آشتیانی بوسیله ناصرالدین شاه که منجر به شورش محله سنگلج وتوسعه آن درتمام

نقاط شد و در نتیجه تعطیل بازار و هجوم به اراك حكومتی و خانه كامران -
 میرزا نایب السلطنه گردید که محاصره اراک شاهی و تیراندازی سربازان
 آقابالا خان (سردار افخم) به مردم و کشته شدن عده‌ای را بدنبال داشت
 ۷- لغو قرارداد رژی از طرف دولت ایران و قبول پرداخت پانصد-
 هزار لیره تاوان به شرکت مزبور که این مبلغ از بانک شاهنشاهی
 انگلیس بصورت وام گرفته شد (اولین وام).
 ۸- تحویل و واگذاری اداره پلیس تهران از ایتالیائی‌ها به خود
 ایرانیان.

۹- دستگیری واعزام میرزا یوسف خان مستشارالدوله بزندان قزوین
 بجرم تهیه مقالات ضد دولتی
 ۱۰- شروع کار تراموای اسبی و راه آهن تهران به شهری
 ۱۱- تأسیس بانک استقراضی روس در تهران
 ۱۲- انتشار اخباریه سید جمال‌الدین اسدآبادی بر علیه دولت
 وقت در تهران

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۱ شاهنشاهی (۱۲۷۱ شمسی)- فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۸۴ سال

۱- بستن پنج‌شاهی مالیات به هرمن تنباکو جهت پرداخت
 خسارت رژی
 ۲- سفر ناصرالدین‌شاه به اراک و بازدید از شهرهایی که در مسیر
 وی بوده‌اند از جمله ساوه، تفرش و آشتیان، محلات و ادامه سفر وی تا
 بروجرد و نهاوند.

۳- مرگ شکوه السلطنه مادر مظفرالدین میرزا و لایتهد
 ۴- سال وبای عام در ایران که مرض ابتدا در خراسان شیوع پیدا
 کرد و سپس به سایر نقاط کشور اشاعه یافت، در تهران که از راه نیشابور،
 سبزوار و شاهرود به آنجا رسیده بود منجر به مرگ ۲۳ هزار نفر گردید که

این کشتار تا اوایل سال بعد در این شهر و بیشتر ولایات ادامه داشت
 ۵- عقد و ازدواج ملکه جهان دختر کامران میرزا با محمدعلی میرزا-
 اعتضاد السلطنه «محمدعلی شاه»

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۲ شاهنشاهی (۱۲۷۲ شمسی)- فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۳ سال

۱- شیوع وبا در قزوین

۲- قتل یک سید نجار و یکنفر دیگر در تهران بدست پسر شاهزاده
 نادر میرزا و اجتماع سادات بعنوان اعتراض به کارهای وی
 ۳- آزادی زندانیان سیاسی قزوین (حاج محمد کاظم ملک التجار،
 میرزا یوسف خان مستشارالدوله، حاج سیاح، میرزا رضای کرمانی...)
 ۴- حمله به آقاغلامحسین تحویلدار خزانه درمیدان توپخانه و
 برهنه کردن او بوسیله توپچی ها و قاطرچی ها

۵- قرارداد روز جمعه بعنوان تعطیل رسمی ادارات دولتی

۶- زدو خورد شدید بین مسلمانان و یهودیان شهر اراک و کشته-
 شدن ۶ نفر که علت آن لعن گفتن مؤذن مسجد قبله ضمن ادای اذان به
 یهودیان بود. در این جریان نوکران حاج آقا محسن از یهودیان حمایت
 میکردند

۷- کشته شدن فتح اله خان خزئل در ساوه

۸- تأسیس کارخانه قند کهریزک و به بازار آمدن قند ایران یکسال

بعد از آن

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۵ شاهنشاهی (۱۲۷۵ شمسی)- فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۴ سال

۱- اعلام برگزاری پنجاهمین سالگرد پادشاهی ناصرالدین شاه و
 انتشار ترتیب برنامه های مخصوص و تعمیر عمارت بهارستان و تزئین
 بناهای اراک دولتی جهت اینکار و افزایش هزینه زندگی در تهران بسبب
 جشن، بخشودن مالیات قصابی و نانوائی بفرمان شاه

- ۲- کشته شدن ناصرالدینشاه درحرم مطهر حضرت عبدالعظیم بدست میرزا رضای کرمانی
- ۳- به بازارآمدن اولین کبریت ایرانی ساخت کارخانه تهران
- ۴- ورود مظفرالدین میرزا و دربار او از تبریز به تهران
- ۵- استنطاق کامل واعدام میرزارضای کرمانی در میدان توپخانه
- ۶- تاجگذاری رسمی اعلیحضرت مظفرالدینشاه واعلام ولایتعهدی محمدعلی میرزا وجشن وچراغانی عمومی
- ۷- کمبودگوشت وگندم درپایتخت ومأمور شدن افسران روسی برای جلوگیری از احتکار
- ۸- تأسیس مدرسه صنیع الملک درسرچشمه
- ۹- حمل جنازه ناصرالدینشاه از تهران به قم وشروع به ساختمان مقبره ناصرالدینشاه در حضرت عبدالعظیم
- ۱۰- برکناری اتابک اعظم امین السلطان از صدارت و تبعید او به قم

- وقایع مربوط بسال ۲۴۵۶ شاهنشاهی (۱۲۷۶ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۷۹ سال
- ۱- آمدن میرزا علیخان امین الدوله از تبریز به تهران جهت احراز پست رئیس الوزرائی
- ۲- گشایش مدرسه رشديه در تهران به همت امین الدوله و میرزا- حسن رشديه
- ۳- مرگ عباس خان آقارفع آستانه ای وحاج رضاقلی خان سپهدار برادر غلامحسین خان سپهدار در اراك
- وقایع مربوط بسال ۲۴۵۷ شاهنشاهی (۱۲۷۷ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۷۸ سال
- ۱- آمدن مستشاران بلژیکی به ایران واشتغال آنان درگمرک و مالیه

- ۲- تأسیس مدرسه سیاسی بریاست میرزا حسن خان مشیرالدوله
 وافتتاح رسمی آن در سال بعد
- ۳- انتصاب مسیو نور بریاست گمرک
- ۴- قتل کدخداحسین برادر حاج زکی بدستور آقامحسن و حمله
 مردم به ارک حکومتی و مضروب ساختن محمدتقی خان حاکم دراراک که
 از مخالفین حاج آقامحسن بود

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۸ شاهنشاهی (۱۲۷۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۷ سال

- ۱- برکناری امین الدوله از صدارت و انتصاب میرزا علی اصغر خان
 اتابک امین السلطان بجای وی. در این سال امیرخان سردار (وجیه‌الله -
 میرزا) سپهسالار، میرزا محمودخان حکیم‌الملک وزیردربار وحسین -
 پاشاخان (امیر بهادر) کشیکچی مخصوص شاه بودند
- ۲- بالاگرفتن کار مسیونوز بکوشش امین السلطان بطوریکه بعدها
 علاوه بر پست قبلی وزارت پست و تلگراف، خزانه‌دار کل، رئیس اداره
 تذکره وعضوعالی شورای دولتی شد
- ۳- دریافت ۲۲/۵ میلیون منات قرض از روسیه تزاری
- ۴- اولین سفر مظفرالدینشاه به اروپا
- ۵- انتصاب آقابالاخان سردار افخم بریاست نظمیته تهران
- ۶- وفات آقا ضیاءالدین مجتهد معروف، کشته شدن میرزا علی
 کلانتر از ایادی حاج آقا محسن و کشته شدن ۷ نفر دزد که توسط مخالفین
 آقا اجیر شده بودند بدست عده‌ای از مردم

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۰ شاهنشاهی (۱۲۸۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۵ سال

- ۱- لغو امتیاز (م.ا.هوتز) که اولین قرارداد ایران جهت استخراج
 نفت دالکی و سالخ وجزیره قشم بود.

۲- دستگیری عده‌ای از مخالفین صدراعظم میرزا علی اصغر خان امین السلطان، بجرم پخش شب‌نامه بر علیه شاه و صدراعظم که موقر- السلطنه داماد شاه هم جزو آنها بود

۳- دستگیری میرزا احمد علی خان قوام‌الدوله در جعفرآباد شمیران

۴- دادن امتیاز استخراج نفت در سراسر کشور بجز آذربایجان و گیلان و مازندران و استرآباد و خراسان به کتابچی خان ارمنی و بارون داریسی به مدت ۶ سال

وقایع مربوط به سال ۲۴۶۱ شاهنشاهی (۱۲۸۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۴ سال

- ۱- مسافرت دوم مظفرالدینشاه به اروپا
- ۲- گرفتن ۱ میلیون منات وام از روسیه و سپردن تمام گمرک شمال به عنوان رهن به روسها
- ۳- اعطای امتیاز احداث راه شوسه جلفا - تبریز و قزوین - تهران به روسیه

- ۴- سرکوبی حاج آقا محسن بدست شاهزاده عضدالسلطان
- ۵- ورود اولین اتومبیل از راه قزوین به تهران

وقایع مربوط به سال ۲۴۶۲ شاهنشاهی (۱۲۸۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۳ سال

- ۱- شیوع وبا در تهران و بعضی شهرستانها
- ۲- تأسیس اولین شرکت استخراج نفت در ایران
- ۳- انتشار تعرفه جدید گمرکی به نفع روسیه و اعتراض تجار ایرانی به تعدیات مسیونور بلژیکی و مأمورین گمرک
- ۴- تکفیر اتابک امین السلطان از طرف علمای نجف

۵- عزل اتابک امین السلطان وبصدرات رسیدن عین الدوله داماد

شاه

۶- نارضائی عموم مردم ازجوروستم حکام ازجمله علاءالدوله
حاکم تهران وهمینطور از ستمگریهای فئودالهای ولایات

وقایع مربوط بسال ۶۳-۲۴ شاهنشاهی (۱۲۸۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۲ سال

- ۱- مسافرت سوم مظفرالدینشاه به اتفاق عین الدوله به اروپا
- ۲- همکاری واتحاد شیخ عبدالله بهبهانی، آیت الله سید محمد طباطبائی برای برافکندن مسیونور واستقرار عدالتخانه
- ۳- تن دردادن موقرالسلطنه داماد شاه به طلاق همسرش و انعکاس بداین واقعه در تهران که باعث هیجان مردم شد
- ۴- بروز وبا دراراک وتلفات بی شمار از جمله فوت حاج محمدابراهیم حاج حسن ملک ومیرزازکی خان امیرتومان معروف به امیرسییلو پهلوان معروف

وقایع مربوط بسال ۶۴-۲۴ شاهنشاهی (۱۲۸۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۱ سال

- ۱- مسافرت مظفرالدینشاه به اروپا برای بار چهارم
- ۲- تحصن تجار تهران درحضرت عبدالعظیم بعلت اعتراض به اعمال مسیونوز
- ۳- واقعه مدرسه چال تهران و ویران شدن بانک روس بوسیله مردم برهبری حاج مرتضی آشتیانی
- ۴- به چوب بستن دونفر از بازرگانان نیکوکار ومعمر تهران در - بازار توسط علاءالدوله حاکم تهران بجرم ترقی بهای قند که علت اصلی آن جنگ روس وژاپن وتقلیل صادرات قند ونفت از روسیه بایران بود

۵- حادثه مسجد شاه : حمله شدید میرزا ابوالقاسم امام جمعه داماد شاه به سیدجمال الدین واعظ که در بالای منبر از حکومت استبدادی انتقاد میکرد و پائین آوردن سید از بالای منبر توسط امام جمعه و زدو- خورد سخت بین طرفداران طرفین که منجر بقتل چند نفر شد

۶- مهاجرت علمای تهران به حضرت عبدالعظیم به نشانه مخالفت با عین الدوله و تأسیس عدالتخانه که از اهم خواسته‌های آنها بود

۷- ازدواج همسر سابق موقر السلطنه با امام جمعه تهران که مایه بدنامی امام جمعه شد

۸- بازگرداندن علما به تهران و صدور دستخط برای ایجاد عدالتخانه و پذیرفتن درخواستهای روحانیون از جانب شاه و سعدالدوله وزیر تجارت و دکتر احیاءالملک از تهران بعلت مشروطه خواهی و مخالفت با عین الدوله

۹- تبعید سید جمال اصفهانی

۱۰- هجوم ملخ به اراک و دهات اطراف که بدستور آقانورالدین- مجتهد چند روز تعطیل عمومی جهت ملخ کشی اعلام شد

۱۱- اعدام زعیم دزد و قنبر خوسبیجانی در میدان اراک که بوسیله رحیم میرغضب سرانها از تن جداگردید

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۵ شاهنشاهی (۱۲۸۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم . ۷ سال

۱- سیم کشی برق مسجد سپهسالار بوسیله مهندس حیدرخان -

عمو اغلی

۲- کشته شدن مهدی گاوکش از لوطیان آزادیخواه تهران به -

دستور عین الدوله

۳- دستگیری حاج سید حسن رشدیه، مجدالاسلام کرمانی و میرزا

آقا اصفهانی و تبعید آنها به کلات نادری بدستور عین الدوله که موجب خشم مردم و سخنرانی طباطبائی برضد استبداد و برله مجلس مشروطه گشت

- ۴- دستگیری حاج شیخ محمد واعظ توسط احمدخان یاوربدستور عین الدوله و قتل عبدالمجید و برقراری حکومت نظامی در تهران
- ۵- مهاجرت علما و حدود یک هزار نفر آزادیخواهان و بازرگانان بقم که موجب شد تا سه روز بعد از آن واقعه حدود ۲ هزار نفر از مردم تهران در سفارت انگلیس متحصن شده خواستار بازگشت علما و تبعید شدگان بتهران، عزل عین الدوله، افتتاح مجلس شورای ملی و قصاص قاتلین دوفنر سیدگردند.
- ۶- صدور فرمان مشروطیت از جانب مظفردینشاه با دستخط میرزا نصرالله خان مشیرالدوله صدراعظم، جشن و چراغانی عمومی و بازگرداندن علمای تهران از قم
- ۷- افتتاح اولین دوره مجلس شورای ملی با حضور ۶۰ نفر و کلای انتخابی تهران از بین طبقات ششگانه مردم و الحاق ۶۹ نفر نمایندگان ولایات باین مجلس که مدتی بعد از انتخابات تهران، از ولایات به وکالت مجلس برگزیده شده بودند
- ۸- انتشار قانون اساسی بامضای مظفردینشاه
- ۹- مرگ مظفردینشاه قاجار و تاجگذاری و سلطنت محمدعلیشاه
- ۱۰- جنگ حیدری، نعمتی در قزوین و کشته شدن عده‌ای از مردم
- ۱۱- عزل مسیونوز و مسیوپریم بلژیکی مأمورین خارجی گمرک
- ۱۲- بست نشینی اکبر شاه و عده‌ای از روحانیون مخالف مشروطیت در حضرت عبدالعظیم
- ۱۳- استعفای مشیرالدوله از صدارت و انتصابات سلطان علی خان وزیر افخم باین سمت و تشکیل وزارت خانه‌های داخله، خارجه، مالیه، عدلیه، جنگ، علوم، فواید عامه و تجارت
- وقایع مربوط بسال ۲۴۶۶ شاهنشاهی (۱۲۸۶ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۶۹ سال
- ۱- ورود امین السلطان اتابک از اروپا بایران از راه بندر انزلی

(پهلوی) بنا بدعوت محمدعلیشاه وبسته شدن راه براو توسط مجاهدان رشت وسوگند وفاداری وی به مشروطیت ودرنتیجه موافقت باورود او بایران وانتصاب وی بعنوان رئیس الوزرائی

- ۲- انعقاد قرارداد ۱۹۰۷ میان روسیه وانگلستان راجع به تقسیم ایران بدو منطقه نفوذ ودرنتیجه اعتراض عمومی مردم تهران
- ۳- بازگشت حاج آقا محسن از تهران به اراک ومأمور شدن شکرالله خان معتمد خاقان از طرف مجلس جهت بازگرداندن او به تهران، فوت آقا واعزام حاج میرزا محمود پسر بزرگ وی بدستور معتمد خاقان و عزیمت ۹ پسر دیگر آقا بدنبال برادر بزرگ خود به تهران
- ۴- آغاز یاغی گری نایب حسین کاشی درکاشان
- ۵- اعلام عزل محمدعلیشاه از سلطنت از طرف انجمن تبریز
- ۶- محول نمودن وزارت جنگ و حکومت تهران به ظفرالسلطنه
- ۷- پرتاب نارنجک بسوی اتومبیل محمدعلیشاه در خیابان -

اکیاتان

- ۸- شورش شیخ محمود ورامینی در ورامین وسرکوبی اوبوسیله قوای دولتی
  - ۹- قتل اتابک امین السلطان بدست عباس آقا مجاهد تبریز و صدارت ناصرالملک
  - ۱۰- مخالفت شیخ فضل الله نوری بامشروطیت وعلم کردن نهضت مشروعه بجای مشروطه
  - ۱۱- حوادث میدان توپخانه واجتماع طرفداران استبدادبریاست مقتدر نظام وصنیع حضرت در میدان توپخانه وكشته شدن میرزا عنایت وفریدون زردشتی وعده ای دیگر از مشروطه خواهان دراین میدان
- وقایع مربوط بسال ۱۲۷۶-۲۴ شاهنشاهی (۱۲۸۷ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۶۸ سال
- ۱- دستگیری حیدر عمواغلی و ضیاء السلطان ودونفر دیگر از -

کارکنان چراغ‌گاز بجرم پرتاب نارنجک بکالسکه محمدعلیشاه واعزام آنها به قصر گلستان بوسیله مأمورین پلیس و سپس معرفی آنها به دادگستری و در نتیجه اعتراض مردم به مجلس بعلت نقض قانون و بالاخره اثبات بی‌گناهی ورهائی آنان

۲- گروگذازدن جواهرات سلطنتی توسط محمدعلیشاه از طریق کامران میرزا (پدرزن وعموی خود) نزد بانک روس جهت تدارک پول
۳- رفتن محمدعلیشاه به باغشاه و غارت بازار ناصریه بوسیله سربازان سیلاخوری

۴- توقیف و دستگیری سه تن از شاهزادگان قاجار (جلال‌الدوله و پسر ظل‌السلطان علاء‌الدوله و سردار منصور) در باغشاه و روانه گردانیدن آنها به مازندران بوسیله گروهی از قزاقان و انتشار دستخطی از شاه زیر - عنوان «راه نجات و امیدواری ملت»

۵- به توپ بستن مجلس شورای ملی و ایجاد اولین حکومت نظامی در تهران بوسیله لیاخوف روسی و بدستور محمدعلیشاه

۶- دستگیری و تبعید بهبهانی و طباطبائی بدستور محمدعلیشاه

۷- اعدام ملک‌المتکلمین و میرزا جهانگیرخان صور اسرافیل و قاضی ارداقی در باغشاه

۸- مراجعت صنیع حضرت و سایر تبعید شدگان کلات به تهران

۹- تیراندازی کریم دواتگر به حاج شیخ فضل‌الله نوری و زخمی شدن وی و دوتن از همراهانش در تهران

۱۰- حمله انبوه کلاغها به سه بیرق سرخ دولتی کاخ شمس - العماره و تکه تکه شدن آنها و توجیه این وضع از طرف مردم به نشان برافتادن سلسله قاجاریه و سروده شدن اشعار زیادی در این زمینه

۱۱- جانشینی مجلسی بنام «مجلس شورای کبرای دولتی» متشکل از درباریان و اعیان و بازرگانان بجای دارالشورا بدستور محمدعلیشاه

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۸ شاهنشاهی (۱۲۸۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۷ سال

- ۱- کشته شدن میرزا مصطفی آشتیانی ملای معروف مشروطه - خواه با سه تن از اطرافیان در حضرت عبدالعظیم بدستور مفاخرالملک و بدست صنیع حضرت و دارو دسته‌اش و صدور فرمان برقراری مجدد مشروطیت توسط محمدعلی شاه و برانداختن کابینه مشیرالسلطنه
- ۲- سقوط ناگهانی شهر قزوین بدست مشروطه خواهان گیلان به سرکردگی یفرم خان و تیرباران شدن سرتیب قاسم خان امیرتومان فرمانده فوج قزوین و عده دیگر از جمله غیاث نظام و پسرش ناصرخان، گلستان ارمنی، حاج میرزا مسعود شیخ الاسلام قزوین بجرم حمایت از استبداد و کشته شدن عباسعلی داروغه بازار و حاج بحرالعلوم رشتی وکیل دوره اول رشت بدست مجاهدین و تشکیل کمیته ستار و انتشار روزنامه‌ای بنام «انقلاب» در این شهر
- ۳- استقرار سربازان روسیه در رشت و قزوین
- ۴- فتح قم بوسیله مجاهدین بختیاری (بریاست علی قلی خان - سردار اسعد) و شکست نیروی اعزامی محمدعلیشاه بسرکردگی ناصرالدوله
- ۵- فتح کرج بوسیله مجاهدین شمال بریاست سپهدار تنکابنی
- ۶- جنگ بادامک کرج بین قوای ملی و نیروی دولتی تحت فرمان افسران روسی و فتح تهران بدست مشروطه خواهان یا قوای ملی - بسرکردگی سپهدار اعظم و سردار اسعد و مصمصام السلطنه بختیاری و میرزا- علی محمدخان تربیت و معزالسلطان (سردار محبی) و یفرمخان
- ۷- ورود شبانه سردار اسعد و سپهدار و یفرمخان بتهران و درهم - شکسته شدن نیروی بریکاد قزاق بسرکردگی لیاخوف و در نتیجه برکناری محمدعلیشاه و آغاز سلطنت احمدشاه قاجار بانایابت عضدالملک رئیس ایل قاجار
- ۸- تشکیل کمیسیونی از سران مجاهد جهت رتق و فتق امور که

در واقع نوعی کابینه موقت بدون رئیس‌الوزراء بود که در آن سپهدار تنکابنی ملقب به سپهسالار اعظم و سردار اسعد بختیاری پست‌های وزارت داخله و جنگ را بعهدہ داشتند

۹- اعدام حاج شیخ فضل‌الله نوری، مفاخرالملک و صنیع حضرت از حامیان سرسخت رژیم استبداد

۱۰- ورود ستار خان سردار ملی و باقرخان سالار ملی به تهران

با احترام و مراسم باشکوه

۱۱- گرانی ارزاق و وقوع زلزله شدید در دهات سیلاخور و جاپلق و غارت و چپاول دهات اطراف بوسیله الوار، قتل کدخدای عباس و شاه‌ای بدستور ارباب ده و بالاخره صدور فرمان جهاد بوسیله حاج ملاابوطالب مجتهد در اراک

۱۲- تأسیس عدلیه در اراک

وقایع مربوط بسال ۱۲۸۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۲۸۶ سال

۱- ایجاد دو گروه سیاسی یکی بنام «انقلابی» توسط مجاهدان که بعداً به «دموکرات» موسوم شد که رؤساء آن سید حسن تقی‌زاده و حسین قلی‌خان نواب و سلیمان میرزا و وحیدالملک و سید محمد مساوات بودند و گروه دوم بنام «اعتدالی» که رهبران آن سردار اسعد بختیاری و میرزا-محمد طباطبائی و میرزا علی‌اکبرخان دهخدا و حاج میرزا علی محمد دولت‌آبادی و حاج آقا شیرازی و قوام الدوله شکرالله‌خان بودند که ترور میرزا عبدالله بهبهانی روحانی معروف پایتخت بدست عمال حیدرخان عمو اوغلی از دسته اول یعنی گروه «انقلابی» و ترور علی محمدخان تربیت بدست مجاهدین معزالسلطان از دسته اعتدالی به کین خواهی بهبهانی صورت گرفت

۲- آگهی دولت جهت خلع سلاح مجاهدان و تن‌در ندادن به این

اخطار از طرف عده‌ای از آنها که در پارك اتابک در محاصره قوای دولی
بودند تیر اندازی و خون ریزی شدید در پارك وتیر خوردن ستارخان

۳- شورش رشیدالسلطان سرکرده ایل اوصانلو در ورامین وزدو -

خورد وی با قوای دولتی و سپس متواری شدن وعزیمت او به مازندران

جهت همبستگی با محمدعلی میرزا که سال بعد وارد ایران میشد

۴- احتیاج مبرم دولت جدید به پول ودر نتیجه مالیات بستن به

نمک، روده، مشروبات وتریاک واعتراض وشورش در بعضی نقاط کشور

از جمله سده اراك برهبری آقاداتود کهرودی وشکستن درب اداره نمک

و ویران کردن چند دکان مشروب فروشی

۵- دست یافتن نایب حسین به شهرکاشان ومحاصره شهر بوسیله

سپاه بختیاری وکشته شدن حامدالملک درکاشان که در رأس گروهی از

مجاهدین برای سرکوبی نایب حسین رفته بود

۶- کشته شدن علیخان ابراهیم آبادی(علیخان صمصام) بدست

کدخدا جعفر از بازماندگان دارودسته دوره حیات حاج آقا محسن ودوتن

ازنوکران ناراضی علیخان، فوت حاج ملاابوطالب مجتهد در اراك

۷- انتشار التیماتوم دولت انگلیس به ایران جهت تأسیس امنیه

جنوب به بهانه ایمنی راههای جنوب ولی در واقع برای مقابله بابریکاد

قزاق روس و حفظ وحراست تأسیسات نفتی، این التیماتوم باعث اعتراض

علمای نجف ومردم ایران وایرانیان مقیم استانبول(انجمن سعادت) شد

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۰ شاهنشاهی (۱۲۹۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۰ سال

۱- تبعید یارمحمدخان کرمانشاهی مجاهد معروف از تهران به

کرمانشاه و تبعید حیدرخان عمواوغلی

۲- استخدام پنج نفر آمریکائی بریاست مورگان شوستر و آمدن او

به تهران برای تصدی امور مالیه کشور وانتصاب وی بعنوان خزانه دار

کل وهمینطور استخدام سه تن سوئدی بریاست کاپیتان یارلمارسن جهت ژاندارمری - کناره گیری سپهدار از رئیس الوزرائی و رفتن او به گیلان و بازگشت دوباره وی - انتصاب حاجی نجفقلی خان صمصام السلطنه به رئیس الوزرائی و وزارت جنگ

۳- وارد شدن محمدعلی میرزا با اسم مستعار خلیل بغدادی با دوازده تن همراه از جمله برادرش منصور میرزا شعاع السلطنه و حسین پاشا خان امیربهدار با کشتی کریستوفر روسی به گمش تپه و جمع کردن ترکمن ها وعده ای از نزدیکان چون ارشدالدوله ورشیدالسلطان و دیگران را بدور خود

۴- انتشار بیانیه ای مبنی بر پرداخت صد هزار تومان پاداش به قاتل یادستگیرکننده محمدعلی میرزا

۵- شکست رشیدالسلطان و سران مازندران طرفدار محمدعلی میرزا در فیروزکوه از نیروهای دولتی بسرکردگی معزالسلطان سردار محبی و سپاه بختیاری به سرکردگی معین همایون

۶- شکست نیروی ارشدالدوله در محل امامزاده جعفر که بطرفداری محمدعلی میرزا از شاهرود تا هشت فرسخی تهران آمده بود و تیرباران شدن او بوسیله یفرمخان

۷- تخلیه شهر اراک توسط سردار ظفر بختیاری (که وظیفه محافظت شهر را بعهده داشت) به محض شنیدن خبر ورود سالارالدوله به اراک و عقب نشینی وی به قم وزینهار خواهی مردم شهر برهبری آقانوردین مجتهد معروف از سالارالدوله که در خارج از شهر اردو زده بود

۸- شکست قوای سالارالدوله در باغشاه دوفرسخی ساوه و کشته شدن پانصد نفر از سواران او

۹- کشته شدن علیرضاخان گروسی از هواخواهان سالارالدوله بوسیله جهانشاه خان افشار بدستور دولت در کرفس ساوه

۱۰- ترور علاءالدوله که طی نامه ای به سفارت روسیه خواهان بازگرداندن محمدعلی میرزا به سلطنت شده بود

۱۱- فتوای تحریم کالای روسی از جمله قند و نفت از طرف علمای نجف مخصوصاً آخوند خراسانی و حاج شیخ عبداله مازندرانی
 ۱۲- اشغال قزوین بوسیله روسها
 ۱۳- مرگ آخوند خراسانی مرجع تقلید شیعیان که اعلام جنگ و جهاد به روسها داده بود

۱۴- بسته شدن مجلس دوره دوم بوسیله یفرمخان و بدستور - ناصرالملک و تبعید رؤسای دموکرات و جمعی از اعتدالیها به قم و تعطیل جراید آنها
 ۱۵- خروج محمدعلی میرزا از ایران در اسفندماه

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۱ شاهنشاهی (۱۲۹۱ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۴ سال

۱- انتصاب نایب حسین راهدارکاشان و پسرش ماشاالله خان ریاست قرا سواران
 ۲- خروج سربازان عثمانی از خاک ایران
 ۳- قتل یفرمخان در همدان
 ۴- کشته شدن صنیع الدوله بدست دونفرگرگی که از طرف روسها حمایت میشدند
 ۵- مسافرت ناصرالملک نایب السلطنه به اروپا و آمدن سعدالدوله از اروپا
 ۶- برکناری صمصام السلطنه و ریاست وزرائی محمدعلیخان -
 علاء السلطنه

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۲ شاهنشاهی (۱۲۹۲ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۳ سال

۱- جنگ بختیاریها و ژاندارم در تهران

۲- مرگ آفانجفی مجتهد معروف
 ۳- قتل کاپیتان اکفور دردشت ارژن فارس بوسیله عشایر بویسر- احمد

۴- دادن امتیاز راه آهن جلفا - تبریز به روسها
 ۵- جنگ ژاندارمها و عشایر بویراحمدی در فارس و سرکوبی عشایر
 ۶- شورش سالارالدوله درمازندران و تسخیر مشهدسروپیشروی
 وی بسوی رشت و زنجان
 ۷- کشتن شیخ محمود ورامینی مستبد در باغشاه
 ۸- قتل آقاعلی نراقی مجتهد معروف کاشان بوسیله نایب حسین - کاشی

۹- آوردن سالارالدوله از کرمانشاه به تهران و تبعید او بااروپا
 ۱۰- انجام انتخابات دوره سوم مجلس شورای ملی
 ۱۱- شورش مجدد صمدخان شجاع الدوله در تبریز برضد مشروطیت
 وقایع مربوط بسال ۲۴۷۳ شاهنشاهی (۱۲۹۳ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۲ سال

۱- تاجگذاری سلطان احمدشاه قاجار
 ۲- آغاز جنگ جهانی اول و اعلام بی طرفی ایران
 ۳- مرگ ستارخان سردار ملی مجاهد معروف
 ۴- کُشایش مجلس سوم تحت نظر عین الدوله وزیر داخله و ائتلاف
 دموکراتها و اعتدالیون و رای اعتماد به مستوفی الممالک جهت معرفی
 کابینه و انتصاب دوباره عین الدوله بوزارت داخله
 ۵- اعلام جهاد علماء کربلا مبنی بر جنگ با روس و انگلیس
 ۶- هجوم کردهای عثمانی و غارت و کشتار در روستاهای اطراف
 رضائیه

۷- ورود قوای عثمانی به خاک آذربایجان و پیشروی نیروهای روسیه در آذربایجان

- ۸- تصرف تبریز بوسیله قوای عثمانی
- ۹- تصرف مجدد تبریز بوسیله روسها
- ۱۰- قتل عام مخوف آسوریها در رضائیه بوسیله کردهای عثمانی
- ۱۱- شیوع تیفوئید در رضائیه و مرگ حدود ۲۰ هزار نفر

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۴ شاهنشاهی (۱۲۹۴ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۱ سال

- ۱- لشکرکشی خلیل پاشا سردار معروف عثمانی به آذربایجان
- ۲- انتشار خبر انتقال پایتخت از طهران به اصفهان بخاطر نزدیک شدن قوای روسیه به پایتخت
- ۳- فسخ قرارداد استخدام یالمارسن رئیس سوئدی ژاندارمری
- ۴- مراجعت سفیر آلمان واطریش به طهران واستقبال پرشکوه مردم از آنها بخاطر نشان دادن خشم و نفرت خود به روس وانگلیس
- ۵- اخراج عدهای از افسران سوئدی از خدمت دولت ایران به علت همکاری آنان با آلمان
- ۶- استقرار یک لشکر روس در قزوین
- ۷- مهاجرت سفرای دول متحده و سفیر آلمان وآزادیخواهان و دموکراتها از جمله سلیمان میرزا، لیدرفراکسیون حزب دموکرات و سلیمان خان میکده معاون وزارت داخله از تهران بسوی قم و اصفهان
- ۸- حوادث خونین آذربایجان (مهاجرت جلوها) آسوریان بین - النهرین به ایران
- ۹- شورش عشایر بنی طرف درخوزستان به حمایت از عثمانیها
- ۱۰- شورش ناصر خلیج درقم به طرفداری از اتحاد اسلام
- ۱۱- تشکیل سازمان شیروخورشید سرخ (صلیب سرخ) از طرف کمیته دفاع ملی (طرفداران اتحاد اسلام)

۱۲- ظهور نهضت اتحاد اسلام به حمایت از آلمان و عثمانی در ایران

۱۳- لشکرکشی ماژورنیسترم سوئدی به همراهی چراغعلی خان به کاشان و فرار نایب حسین

۱۴- نبردهای معروف کنگاور، بیدسرخ، صحنه ویستون بین - روسها و ژاندارمها

۱۵- حادثه خونین رباط کریم، قتل عام ژاندارمها بوسیله روسها در حوالی تهران

۱۶- حمله قوای روس از دو طرف به قم و شکست خوردن نیروهای ژاندارم و مجاهدین و تصرف شهر و مهاجرت آزادیخواهان و دموکراتها از جمله سید محمد طباطبائی و مدرس بسوی کاشان و اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۵ شاهنشاهی (۱۲۹۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم . ۶ سال

۱- تشکیل کمیته سری مجازات که مؤسسين آن ابوالفتح زاده ، منشی زاده، مشکوة، عمادالکتاب، میرزا علی اکبرخان ارداقي، رشید - السلطان و کریم دواتگر بودند. این کمیته بانظر و فتوای خود هر کس را خائن تشخیص میداد ازین میبرد از جمله میرزا اسماعیل خان رئیس انبار غله وزارت مالیه و چند نفر دیگر که بدست آنها کشته شدند

۲- کشته شدن بهرام میرزا مسعود پسر ضل السلطان هنگام مسافرت در دریای مانش بر اثر حمله زيردریائی آلمان و سوگواری رسمی از طرف دولت ایران

۳- استقرار قوای روس در همدان و اصفهان و سقوط کابینه سپهدار اعظم تنکابنی و انتخاب وثوق الدوله بریاست الوزراء برای بار اول و تشکیل کابینه جدید

۴- تصرف کرمانشاه بدست عثمانیها

۵- تشکیل دولت کمیته دفاع ملی بریاست نظام السلطنه در -
 کرمانشاه پس از فتح آن شهر بدست عثمانیها. این کمیته بامسیوشونمان
 آلمانی همکاری میکرده است

۶- تصرف دولت آباد، بیجار و سنندج بوسیله عثمانیها

۷- اتصال راه آهن جلفا - تبریز

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۶ شاهنشاهی (۱۲۹۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۳۰۹ سال

۱- انقلاب شوروی و سقوط رژیم تزاری، از طرف رژیم جدید
 کلرزه بفرماندهی لشکر قزاق تعیین وبه ایران آمد

۲- انتشار بیانیه های وحشت انگیز کمیته مجازات و قتل عبدالمجید
 خان ثقفی متین السلطنه مدیر روزنامه عصر جدید و میرزا محسن مجتهد
 معروف تهران بدست کمیته مجازات

۳- تسلیم بهادر السلطنه و افشای اسرار کمیته مجازات و دستگیری
 برخی از اعضاء آن

۴- اجتماع بزرگ در تهران بخاطر دستگیری شاهزاده سلیمان میرزا
 از طرف انگلیسها

۵- انقلاب گیلان و ظهور میرزا کوچک خان

۶- تشکیل گروه های سیاسی از جمله گروه ترقی، اتفاق، اجتماعيون
 و تشکیل مجدد حزب دمکرات و تأسیس گروه تازه ای بنام دمکراتهای ضد
 تشکیلی برهبری سید محمد کمره که روزنامه ستاره ایران را ارگان خود
 ساختند

۷- قتل عام های خونین رضائیه و مهاباد و خوی بوسیله روسها و

آسوریهها

۸- خشکسالی و قحطی در آذربایجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۷ شاهنشاهی (۱۲۹۷ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۸ سال

۱- ادامه قحطی در ایران که در تهران معروف به سال دمپختگی شد

۲- اشغال تبریز بدست عثمانیها و ژنرال علی احسان پاشا

۳- اشغال همدان، زنجان، قزوین و میانه بوسیله انگلیسها

۴- لغو قرارداد ۱۹۰۷ توسط تروتسکی و وزیر امور خارجه دولت شوروی و آمدن مسیو براوین نماینده لنین با پیامهای دوستانه و برخورد سرد دولت ایران با وی

۵- الغای کاپتیولاسیون و لغو امتیاز لیانازوف روسی بهمت -
 صمصام السلطنه

۶- جنگ روزمره قزاق و ژاندارم و آژان در تهران

۷- تصویب قانون سجل احوال و رواج نام فامیل در زمان
 وثوق الدوله

۸- تصرف رشت و بندر پهلوی بوسیله انگلیسها

۹- اشغال بندر پهلوی بوسیله بلشویکها

۱۰- دستگیری افراد کمیته مجازات بدستور وثوق الدوله و زندانی شدن عدهای از آنها و بدارآویخته شدن دونفر بنامهای رشیدالسلطان و حسین خان جلوی اداره نظمیه و تبعید منشی زاده و ابوالفتح زاده بکلات که در بین راه سمنان و دامغان به بهانه فرار تیرباران شدند

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۸ شاهنشاهی (۱۲۹۸ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۷ سال

۱- آبله کوبی رایگان در تهران

۲- انتشار پیمان مخفی سال ۱۹۱۹ و وثوق الدوله و بریتانیا مبنی بر

اینکه مالیه و قشون ایران زیر نظر کارشناسان و فرماندهان انگلیسی قرار

گیرند و بدنبال آن آمدن اسمیت برای اداره مالیه و ژنرال دیکسون جهت اداره قشون بایران و اعتراض شدید مردم بدولت

۳- اعدام نایب حسین کاشی و ماشاالله خان کاشی

۴- تأسیس مدرسه حقوق توسط وزارت عدلیه و استخدام استادان فرانسوی

۵- استقرار قزاقهای دولتی در رشت و بندر پهلوی

۶- اعدام دکتر حشمت وعده‌ای دیگر از سران جنگل

۷- ضبط ژاندارمری توسط صاحب‌منصبان انگلیسی و عدم موفقیت کارداران انگلیسی در ضبط قزاقخانه

۸- خودکشی کلنل فضل‌الله خان پسیان از صاحب‌منصبان ژاندارمری و تحصیل کرده انگلیس

۹- سفر احمدشاه به فرنگستان به‌مراهی نصرت‌الدوله وزیر خارجه

وقایع مربوط بسال ۱۲۷۹ شاهنشاهی (۱۲۹۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۲۵۶ سال

۱- سرکوبی و قتل خیابانی توسط مخبرالسلطنه هدایت

۲- ریاست وزرائی میرزا حسن خان مشیرالدوله و استعفای وی پس از حدود سه ماه به علت فشار دولت انگلیس

۳- تشکیل کابینه جدید بعضویت سپهدار اعظم نخست وزیر و وزیر داخله، سالارلشکر وزیر عدلیه، سردار معتمد وزیر پست و تلگراف و امین‌الملک وزیر معارف و اوقاف، امیرنظام وزیر جنگ، میرزا عیسی خان کفیل وزارت مالیه و محتشم‌السلطنه وزیر خارجه

۴- مرگ آیت‌الله میرزا محمدتقی شیرازی مرجع تقلید شیعیان در کربلا

۵- بازگشت احمدشاه از سفر اروپا

۶- شهرت یافتن رضاخان میرپنج فرمانده اترپاد همدان

- ۷- کودتای سوم اسفند و رئیس الوزرائی سیدضیاءالدین طباطبائی و ورود رضاخان میرپنج (رئیس دیویون قزاق) با قریب دوهزار قزاق به طهران و دستگیری مدرس، شیخ حسین یزدی، حاج مجدالدوله، فرمانفرما، تیمورتاش، رهنما، دشتی، فرخی و بهار بدستور سیدضیاء
- ۸- شایعه غیرواقعی بلشویک شدن قزاقها و انعکاس آن در قم و وحشت مردم قم و تحصن آنها در صحن حضرت معصومه
- ۹- باجرادآمدن موارد زیر بدستور سیدضیاءالدین
- جواز خروج از شهر، سانسور در تلگرافخانه، موقوف کردن عرق- فروشی، تعطیل جمعه‌ها، اذان گفتن

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۰ شاهنشاهی (۱۳۰۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۰ سال

- ۱- احداث ساختمان شهرداری تهران در میدان توپخانه
- ۲- سیم کشی خیابانهای تهران و روشن کردن خیابان لاله زار و اسلامبول و علاءالدوله بایرک
- ۳- برکناری ماژور مسعودخان کیهان از وزارت جنگ و انتصاب رضاخان سردار سپه بجای وی. شرکت سردار سپه در عزاداری محرم طی تشریفات خاص
- ۴- برکناری سید ضیاءالدین بعد از ۹ روز ریاست وزرائی و آزادی محبوسین سیاسی و تشکیل متینگهایی از طرف آنها در مجلس و مسجد شاه و بهارستان برعلیه سیدضیاء و سخنرانیهای توسط حسین زاده، سید یعقوب شیرازی و مشکوه السادات (حضرتی) و بدنبال آن رفتن سید ضیاء با رویا باتفاق ماژور مسعودخان وزیر مشاور و وزیر جنگ و کننل کاظم- خان حاکم نظامی تهران و عده‌ای مستحفظ از طریق قزوین و بغداد
- ۵- گشایش چهارمین دوره مجلس شورای ملی که پس از ۸ سال دوره فترت در خردادماه بریاست مؤتمن الملک پیرنیا افتتاح شد و سپس

معرفی احمد قوام بعنوان رئیس‌الوزراء و وزیر داخله و سردار سپه بعنوان وزیر جنگ. ایندوره قانونگزاری همراه باتشنج و کشمکش بود و مدرس نقش رهبری اقلیت را داشت

۶- انتشار بیانیه‌ای بامضای جمعی از رجال و علما از طرف نمایندگان مجلس تحت عنوان «بیان حقیقت» که مستقیماً به سیاست آنروز انگلیس حمله میکرد

۷- بوجود آمدن حزبی بنام سوسیالیست متشکل از تعدادی لیدرهای دو حزب «دمکرات» و «اعتدال» برهبری مستوفی‌الممالک لیدر دمکراتهای قدیم در مقابل حزب اکثریت بنام «اصلاح‌طلبان» برهبری قوام‌السلطنه و حسن پیرنیا

۸- واگذاری امتیاز نفت شمال (آذربایجان، استرآباد، گیلان، مازندران و خراسان) به کمپانی «استاندارد اویل» (آمریکائی) بمدت پنجاه سال از طرف دولت و تظاهرات عمومی بجانبداری از این قرارداد و سپس تحریکات و اولتیماتومهای دولتین انگلیس و شوروی به منظور برهم زدن این قرارداد.

۹- مسافرت سوم احمدشاه باروپا (فرنگستان)

۱۰- ادغام ژاندارمری در قزاقخانه و تأسیس مدرسه نظام برای تربیت افسران ایرانی بجای افسران خارجی و ایجاد ارتش ایران بنام قشون بهمت سردار سپه

۱۱- اعلام الغاء قرارداد ۱۹۱۹ بوسیله دولت ایران و سفارت

انگلیس

۱۲- استعفای قوام السلطنه و رئیس‌الوزرائی میرزا حسن خان

مشیرالدوله پیرنیا

۱۳- انتشار اعلامیه معروف سردار سپه و وزیر جنگ زیر عنوان

«مسبب کودتا منم»

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۱ شاهنشاهی (۱۳۰۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۴ سال

- ۱- استفاده ازلباسهای وطنی درارتش ایران
- ۲- تصویب قوانین استخدام کشوری وتهیه وتنظیم بودجه و -
ممیزی املاک برای اولین بار در مجلس چهارم وعضویت ایران در
« جامعه ملل »
- ۳- استعفای مشیرالدوله از رئیس الوزرائی و منصوب شدن احمد
قوام برای بار دوم بجای وی
- ۴- وضع درجات سرتیب و امیر لشکر به جای امیرتومان و میرپنج
- ۵- شرکت سلطان احمدشاه و محمد حسن میرزا بالباس نظامی و
درجه سرهنگی در رژه ۲۷ دی
- ۶- متداول شدن کلاه لبه دار در قشون

۷- استخدام دکتر میلیسپو آمریکائی متخصص امور مالی جهت
اصلاحات مالیه ایران بریاست یک هیئت و نفری با اختیار تام ریاست
کل مالیه

۸- استعفای وزیر جنگ سردار سپه بعلت نطقها و تحریکات
فراکسیون اقلیت سوسیالیست و ابقاء مجدد وی بوسیله مجلس
۹- فتح قلعه چهریق بوسیله قوای دولتی بسرکردگی سرتیب
امان الله خان جهانبانی و فرار اسمعیل آقاسمیتقو

۱۰- استعفای قوام السلطنه از رئیس الوزرائی بعلت استیضاح
فراکسیون مؤتلفه (سوسیالیستها) بر علیه وی و رئیس الوزرائی میرزا -
حسن خان مستوفی الممالک نامزد سوسیالیستها

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۲ شاهنشاهی (۱۳۰۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۳ سال

۱- استیضاح دولت مستوفی الممالک توسط اصلاح طلبان و

سقوط کابینه وی و روی کار آمدن کابینه مشیرالدوله با عضویت مشیرالدوله رئیس الوزراء سردار سپه وزیر جنگ، مصدق السلطنه وزیر خارجه، ذکاء الملک وزیر مالیه، حکیم الملک وزیر عدلیه، حکیم الدوله وزیر معارف، فهیم الدوله وزیر پست و تلگراف، اعتلاء السلطنه کفیل و زارت داخله و پست و عدم تعیین وزیر برای وزارت فواید عامه

۲- اقدام به تبعید متجاوز از سی تن علمای طراز اول و مجتهدین ایرانی مقیم بین النهرین با سر دولتین عراق و انگلیس بایران و هیجان تظاهرات عمومی در کلیه شهرستانها و مذاکرات دولت ایران با عراق و بریتانیا در این مورد و مراجعت علما به عراق غرب
 ۳- پایان دوره مجلس چهارم و انتخابات مجلس پنجم در اردیبهشت ماه و بدنبال آن کشایش مجلس

۴- چهارمین و آخرین مسافرت احمدشاه به اروپا که پس از این سفر دیگر به ایران باز نگشت

۵- استعفای مشیرالدوله و نخست وزیری رضاخان سردار سپه

۶- گشایش مدرسه نظام و مدرسه صاحب منصبان و دانشکده

افسری

۷- مخابره تلگرامهای متعدد مردم به تهران در مورد موافقت

با حکومت جمهوری

۸- شهرت یافتن روزنامه قرن بیستم که مخالف جمهوری بود

۹- جنبش جمهوریخواهان ایران و کشته شدن مستر ابری قنسول

امریکا و هم زمان شدن این اوضاع با تشکیل دولت جمهوری در ترکیه بریاست مصطفی کمال (آتاتورک)

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۳ شاهنشاهی (۱۳۰۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۲ سال

۱- تأسیس جمعیت شیروخورشید سرخ ایران

۲- لغو القاب اشخاص

- ۳- فتح خوزستان و دستگیری شیخ خرعل و استقبال شایان مردم تهران از سردار سپه پس از فتح خوزستان
- ۴- واگذاری فرماندهی کل قوا (که تا آنزمان مختص شاه بود) با اختیارات تام به سردار سپه
- ۵- تأسیس فرودگاه قلعه مرغی
- ۶- حوادث خونین میدان بهارستان و کتک خوردن شیخ مهدی سلطان الواعظین
- ۷- موقوف شدن موضوع جمهوری بدستور دولت
- ۸- تأسیس بی سیم تهران

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۴ شاهنشاهی (۱۳۰۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۵۰۱ سال

- ۱- شروع بکار تشکیلات سجل احوال مملکتی و تأسیس اداره کل احصائیه و سجل احوال و دایر شدن تدریجی ادارات سجل احوال در سراسر کشور
- ۲- تأسیس نخستین بانک دولتی ایرانی بنام بانک پهلوی قشون (بانک سپه کنونی)
- ۳- تصویب قانون نظام وظیفه اجباری
- ۴- خلع احمدشاه و آغاز حکومت موقت بریاست سردار سپه، انتخاب مجلس مؤسسان جهت انتخاب پادشاه آینده ایران و پایان دوره مجلس پنجم قانونگزاری
- ۵- تغییر نامهای عربی به ایرانی
- ۶- تأسیس اولین دوره پیشاهنگی ایران
- ۷- انتخاب نام پهلوی برای سردار سپه
- ۸- تشکیل دومین مجلس مؤسسان و اعلام انقراض سلسله قاجاریه و واگذاری سلطنت ایران به اعلیحضرت رضاشاه پهلوی و اعقاب ذکور ایشان
- ۹- فوت آیت الله شیخ عبدالنبی در شمیران

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۵ شاهنشاهی (۱۳۰۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم . ۵ سال

- ۱- تاجگذاری رضاشاه پهلوی
- ۲- انتشار اولین تمبر جدید سلطنت پهلوی
- ۳- تشکیل اولین کمیسیون سربازگیری و احضار متولدین ۲۴۶۵- شاهنشاهی (۱۲۸۵ شمسی) به خدمت
- ۴- تأسیس نخستین اداره راه آهن در تهران
- ۵- رویداد اولین اعتصاب عمومی کارمندان دولت به علت قلت حقوق

۶- انتشار روزنامه اطلاعات

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۶ شاهنشاهی (۱۳۰۶ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۹ سال

- ۱- تشکیل وزارت عدلیه جدید والغای کاپیتولاسیون (قرارداد قضاوت کنسولی بیگانگان)
- ۲- تأسیس اداره سجل احوال و وضع قوانین مربوط بان (تا این تاریخ شناسنامه ثبت ولادت و مرگ و ازدواج در ایران معمول نبود)
- ۳- اجباری شد ثبت اسناد و املاک در کشور (تا این تاریخ سند رسمی دولتی برای املاک معمول نبود).
- ۴- گشایش اولین خط پرواز تهران به شیراز، باکو، بوشهر، اصفهان با هواپیماهای یونگرس آلمان
- ۵- شروع عملیات احداث خط آهن سرتاسری شمال بجنوب ایران از محل اعتبار تأمین شده از مالیات قند و شکر برای اتصال تهران به بندر شاهپور و خرمشهر در جنوب و بندر شاه در شمال کشور
- ۶- وضع تعرفه جدید گمرکی و اعلام آن به کشورهای طرف معامله

ایران

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۷ شاهنشاهی (۱۳۰۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۸ سال

- ۱- وضع قانون اعزام محصل بخارجه که طبق آن سالی یکصد نفر محصل برگزیده با خرج دولت باروپا میرفتند
- ۲- فتح بلوچستان و دستگیری واعزام دوست محمدخان بلوچ به مرکز
- ۳- قتل امیر لشکر عبدالله خان طهماسبی
- ۴- شروع بکار اولین اتوبوسهای شهری تهران
- ۵- موکول شدن تعطیل ادارات از بعد از ظهرهای دوشنبه به بعد از ظهرهای پنجشنبه
- ۶- تأسیس بانک ملی ایران
- ۷- معمول شدن لباسهای متحدالشکل یعنی پوشیدن کت وشلوار و کلاه لبه داری که به کلاه پهلوی موسوم شد
- ۸- ورود امان الله خان پادشاه افغانستان به تهران
- ۹- تشکیل مجلس دوره ششم

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۸ شاهنشاهی (۱۳۰۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۷ سال

- ۱- نمایش فیلمهای تارزان بطور صامت در سینما خورشید تهران
- ۲- تأسیس عمارت اطفائییه (آتش نشانی)
- ۳- اتمام ساختمان خیابان اسلامبول
- ۴- برسمیت شناختن کشور جدید عراق که از تجزیه امپراطوری عثمانی با کوشش دولت انگلیس بوجود آمده بود توسط ایران و ایجاد روابط بین دولتین

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۹ شاهنشاهی (۱۳۰۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۶ سال

- ۱- تعیین طلا به جای نقره به عنوان مبنای پول ایران

- ۲- انتقال امتیاز چاپ و نشر اسکناس از بانک شاهی انگلیس به بانک ملی
- ۳- تحویل گرفتن خطوط تلگرافی هند و اروپا از انگلیس
- ۴- گشایش تلگراف بی سیم که محل آن در خیابان شمیران - قرار داشت

- ۵- تشکیل مجلس دوره هشتم
- ۶- شورش کردهای مقیم مرز ایران و ترکیه پس از بازگشت سیمیتقو از آن کشور و قتل وی در آذربایجان در محلی بنام اشنویه که منجر به پایان شورش و تجدیدنظر در مرز کردستان شد
- ۷- ممنوعیت مالکیت اراضی کشاورزی ایران توسط بیگانگان
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۰ شاهنشاهی (۱۲۱۰ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۴۵ سال

- ۱- حریق بزرگ در مجلس شورای ملی
- ۲- عزیمت ولایتعهد و الاحضرت محمدرضا پهلوی به اروپا برای ادامه تحصیلات
- ۳- عزیمت هیئت محصلین ایرانی به اروپا
- ۴- تأسیس سرویس پستی در ایران
- ۵- اسفالت خیابان لاله زار و میدان سپه برای اولین بار
- ۶- تجدیدنظر در تعیین خط مرزی ایران و ترکیه در حوزه آرات و پایان یافتن اختلافات و کشمکشهای مرزی بین دولتین
- ۷- گشایش کارخانجات قند کهریزک در نزدیکی تهران ونخ - رسی شاهی در مازندران
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۱ شاهنشاهی (۱۳۱۱ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۴۴ سال،

- ۱- ورود ملک فیصل پادشاه عراق بایران و استقبال از وی در -

مسیر راه تا تهران

- ۲- لغو قرارداد نفت داری و انعقاد پیمان جدید مبنی بر تقلیل حوزه استخراج از ۵۰۰.۰۰۰ میل مربع به ۲۵۰.۰۰۰ میل مربع
- ۳- انتشار و رواج اسکناس وریال جدید در سراسر کشور توسط

بانک ملی

- ۴- تأسیس ناوگان خلیج فارس با کشتیهای جنگی که از ایتالیا خریداری شده بود

۵- برکناری و دستگیری عبدالحسین تیمورتاش وزیر دربار

۶- تشکیل مجلس دوره نهم

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۲ شاهنشاهی (۱۳۱۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۳۱۲

۱- تأسیس کارخانه قندورامین

۲- گشایش بانک فلاحی ایران

۳- افتتاح راه جدید آسفالتی تهران به چالوس

۴- کنترات با معلمین خارجی

۵- اسکان ایلات در نزدیکی شهرها

۶- تأسیس کارخانه سیمان سازی

۷- تأسیس بیمارستان قشون در باغ مخبرالدوله

۸- تأسیس بیمارستان فیروزآبادی

۹- نمایش اولین فیلم ناطق و موزیکال فارسی بنام دختر لر

۱۰- تغییر نام اداره کل احصائیه به اداره کل آمار و ثبت احوال

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۳ شاهنشاهی (۱۳۱۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۳۱۳

۱- گشایش نمایشگاه دائمی امتعه ایران

۲- واگذاری امتیاز نفت بحرین از طرف ایران بشرکت استاندارد

اوایل کالیفرنیا آمریکائی که این عمل بالطبع موجب طرح ادعای ایران نسبت به مالکیت بحرین گردید

۳- تأسیس سازمان خبرگزاری پارس وابسته بوزارت امور خارجه
 ۴- تشکیل فرهنگستان ایران و تأسیس دانشسرایعالی و چند دانشسرای مقدماتی جهت تربیت معلم و دبیر

۵- گشایش بیمارستان . . . تختخوابی در تهران

۶- احداث خیابان شاه ، شاه آباد و پهلوی در تهران

۷- افتتاح مریضخانه رازی

۸- متداول شدن کلاه کاسکت در قشون بجای کلاه پهلوی

۹- سفر رضا شاه کبیر به ترکیه

۱۰- سیل مهیب خردادماه شهرستان قم ویران شدن قسمت اعظم

این شهر

۱۱- اقدام بتأسیس دانشگاه تهران در قسمت شمال غربی تهران
 آنزمان که در ابتدا از مجموع مدارس عالی طب و علوم سیاسی و تجارت و چندآموزشگاه عالی که در زمان ناصرالدین شاه تأسیس شده و دایر بودند تشکیل میشد

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۴ شاهنشاهی (۱۳۱۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۴۰۱ سال

۱- کشف حجاب در روز ۱۷ دیماه

۲- تأسیس کارخانه ریسمان ریزی و پارچه بافی تهران و گشایش کارخانه حریر بافی چالوس

۳- گشایش کارخانه قند شاهی

۴- رواج کلاه شاپو در کشور و جلوگیری از بسرگذاشتن کلاه

پهلوی

۵- آغاز دوره دهم مجلس شورا

۶- ساختمان میدان بهارستان و بنای جدید مجلس پس از آتش -
سوزی سابق

۷- تأسیس اداره تربیت بدنی ایران که ابتدا بنام اداره پیشاهنگی
و تربیت بدنی ایران در وزارت فرهنگ تأسیس شد.

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۵ شاهنشاهی (۱۳۱۵ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم. ۴ سال

- ۱- اعلام نام ایران بکشورهای جهان بجای پرس و پرشیا
- ۲- اتصال خط آهن شمال به طول ۴۵۸ کیلومتر به تهران
- ۳- خودکشی علی اکبر داور وزیرمالیه
- ۴- مصطلح شدن واژه های فرهنگستان
- ۵- مراجعت والاحضرت ولایتعهد از سفر ۵ ساله اروپا
- ۶- افتتاح کلیسای کاتولیک

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۶ شاهنشاهی (۱۳۱۶ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۳۹ سال

- ۱- تأسیس اولین کارخانه سیگار سازی دولتی در تهران و گشایش
کارخانه چیت سازی در اشرف مازندران
- ۲- گشایش ساختمان دانشکده پزشکی درمحل دانشگاه تهران
- ۳- تشکیل مجلس یازدهم
- ۴- گشایش کارخانه برق تهران
- ۵- نصب اولین سنگ ساختمان ذوب آهن در امین آباد تهران
- ۶- عقد پیمان سعدآباد بین چهار دولت ایران، ترکیه، عراق و
افغانستان در قصر سلطنتی سعدآباد تجریش که یک پیمان اتحاد و دوستی
بود

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۷ شاهنشاهی (۱۳۱۷ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۸ سال

- ۱- پایان و اتصال راه آهن سرتاسری شمال و جنوب ایران
- ۲- تغییر نام حضرت عبدالعظیم به شهری
- ۳- حرکت نخستین قطار از تهران به بندر شاهپور
- ۴- اسفالت جاده کرج به تهران
- ۵- ایجاد ساختمان کاخ دادگستری در تهران
- ۶- اعلام نامزدی والا حضرت محمد رضا پهلوی ولایتعهد با شاهزاده خانم فوزیه خواهر پادشاه مصر
- ۷- لغو امتیاز نفت شمال
- ۸- گشایش کارخانجات هواپیماسازی شهباز و ریسندگی قم
- ۹- تأسیس بانک رهنی

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۸ شاهنشاهی (۱۳۱۸ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۷ سال

- ۱- گشایش راه آهن گرمسار تا سمنان یعنی جزئی از راه آهن تهران مشهد و افتتاح راه آهن شاهرود - گرگان
- ۲- تشکیل مجلس دوازدهم
- ۳- تأسیس آسایشگاه شاه آباد جهت مسلولین در تهران
- ۴- مراجعت دانشجویان و اتباع ایرانی از اروپا بخاطر جنگ بین المللی
- ۵- آغاز جنگ دوم جهانی و حمله آلمان به لهستان - عقد پیمان دوستی ایران و ژاپن
- ۶- تبدیل بناهای یک طبقه به دو طبقه در خیابانهای شهر

- ۷- تأسیس اولین کارخانه شیشه و بلورسازی
 ۸- تغییر نام ایستگاه سفید چشمه به فوزیه
 ۹- ایجاد صندوق پس انداز بانک ملی
 ۱۰- حرکت اولین قطار مسافربری از تهران به اهواز
 ۱۱- سرشماری تهران که شمار جمعیت آن ۸۷۰۰۰۰ نفر شد
 ۱۲- برگزاری مراسم جشن و کارناوال و چراغانی خیابانها بخاطر ازدواج ولایتعهد ایران
 ۱۳- عقد پیمان بازرگانی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی
 وقایع مربوط بسال ۲۴۹۹ شاهنشاهی (۱۳۱۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۶ سال

- ۱- گشایش راه آهن قزوین - زنجان
 ۲- گشایش ایستگاه فرستنده رادیو تهران
 ۳- حل اختلاف دولت ایران با شرکت نفت ایران و انگلیس و تعهد آن شرکت مبنی بر پس دادن مبلغ ۱۰۰۰۰۰ لیره بعنوان تفاوت ارزش لیره نسبت بسال ۱۹۳۷ و پرداخت سالی سه میلیون و نیم لیره بعنوان - حق الامتیاز بر طبق درآمد سال ۱۹۳۷
 ۴- بمباران بحرین توسط نیروی هوایی ایتالیا متحد آلمان بمنظور از بین بردن منابع نفتی سوخت کشتی های انگلیسی و شایعه خطر بمباران پالایشگاه آبادان
 ۵- عقد پیمان بازرگانی بین ایران و آلمان
 وقایع مربوط بسال ۲۵۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۵ سال

- ۱- پرده برداری از مجسمه اعلیحضرت همایونی رضاشاه کبیر در میدان ۲۴ اسفند
 ۲- حمله متفقین به ایران و حوادث سوم شهریور و تجاوز نیروهای انگلیسی از طریق آبادان و خرمشهر و کرمانشاه و نیروهای شوروی از

آذربایجان بخاک ایران و پیشروی آنان به طرف تهران و آتش زدن کشتی
نظامی ایران در بندر آبادان

۳- اخراج اتباع آلمان از ایران

۴- پرواز هواپیماهای شوروی بر روی شهرها و پخش اعلامیه

۵- استعفای رضاشاه پهلوی و سلطنت محمدرضاشاه و استعفای

کابینه منصور و مأموریت ذکاءالملک فروغی برای تشکیل کابینه

۶- ادای سوگند پادشاه جدید در مجلس شورای ملی

۷- تبدیل اداره کل بهداری به وزارت بهداری

۸- عقد قرار داد تحصیلی بین ایران و دولتین انگلیس و روس

که بموجب آن ایران مجبور شد سپاهیان خود را از شمال و جنوب فرا-

خواند و بی طرفی خود را اعلام دارد و راههای کشور را در اختیار متفقین

قرار دهد و علاوه بر آن ایران متعهد شد که تمام اتباع آلمانی مقیم کشور

را دستگیر و تحویل متفقین دهد

۹- احداث کوی نازی آباد تهران

۱۰- آزادی خرید و فروش قند و شکر و چای و قماش و اتومبیل و

لاستیک

۱۱- آئین گشایش سیزدهمین دوره قانونگزاری در پیشگاه محمد-

رضاشاه پهلوی

۱۲- تحصن چهارصد نفر از ملاکین گیلان و مازندران در مجلس

شورای ملی

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۱ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

۱- تبدیل عنوان امنیه کل کشور به ژاندارمری کل کشور و تبدیل

نام امنیه به ژاندارم و تغییر در فرم و رنگ لباس و کلاه نیروی ژاندارمری

طبق تصویبنامه هیأت دولت

۲- مأموریت قوام السلطنه پس از شهریور. ۲ برای تشکیل کابینه

- ۳- جیره‌بندی نان در تهران
- ۴- گشایش دانشکده معقول و منقول در پیشگاه شاهنشاه
- ۵- ورود دکتر میلسپو برای دومین بار جهت اصلاح اموردارائی به تهران
- ۶- شورش و تظاهرات مردم در تهران و آتش زدن خانه قوام - السلطنه در ۱۷ آذر
- ۷- توقیف کلیه جراید بوسیله دولت قوام و انتشار روزنامه دولتی اخبار روز (بمدت ۴ روز)
- ۸- تعطیل شدن گرمابه‌ها و کارخانه‌ها و نانوائی‌ها بعلت نبودن نفت
- ۹- انتشار روزنامه یومیه عصر بنام کیهان
- ۱۰- ورود نیروهای آمریکا به ایران و استقرار آنها در تهران (امیرآباد) و سایر شهرستانها
- ۱۱- استعفای قوام السلطنه و نخست‌وزیری علی سهیلی برای دومین بار
- وقایع مربوط بسال ۲۰۲۰ شاهنشاهی (۱۳۲۲ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۳۳ سال
- ۱- کمبود نان و رواج نان سیلوئی
- ۲- احداث کوی امیرآباد برای سربازان آمریکائی در تهران
- ۳- توقیف و مهروموم دفاتر تعدادی از روزنامه‌های تهران
- ۴- دستگیری عده‌ای از کارمندان عالی‌رتبه به اتهام همکاری باآلمان و اعزام آنها به اراک
- ۵- شورش فارس، حوادث سمیرم و قتل سرهنگ شقاقی
- ۶- آوردن خسرو قشقائی به اتفاق سرلشکر جهانبانی به تهران

۷- ضرب سکه های نقره نیم ریالی - یک ریالی - ۵ ریالی و ۱ ریالی
 ۸- ورود رهبران سه دولت بزرگ متفق چرچیل، روزولت و استالین
 بایران و تشکیل کنفرانس تهران و نشر اعلامیه ای که در آن رهبران
 مذکور تمامیت و استقلال ایران را برسمیت شناختند و در مقابل ایران به
 آلمان اعلان جنگ داد

۹- تشکیل مجلس پر تشنج دوره چهاردهم که علاوه برشش
 نفر نمایندگان حزب توده، سیدضیاءالدین طباطبائی و دکتر محمد مصدق
 نیز هر کدام پس از چندسال انزوای سیاسی در آن عضویت داشتند

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۳ شاهنشاهی (۱۳۲۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۲ سال

۱- تشکیل اولین کابینه محمد ساعد مراغه‌ئی
 ۲- نصب مجسمه فردوسی در میدان فردوسی تهران
 ۳- انتشار روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی شامل مذاکرات
 مجلس

۴- تشکیل دومین کابینه ساعد
 ۵- ماجرای نفت شمال و آمدن کافتارادزه معاون وزارت امور
 خارجه شوروی به ایران برای گرفتن امتیاز نفت شمال و مخالفت ساعد
 با این امر، تظاهرات حزب توده بر علیه ساعد و بالاخره پشتیبانی اکثریت
 مجلس از ساعد و وضع قانون عدم واگذاری نفت شمال به دولت خارجی

۶- جیره بندی عمومی و چاپ ۸ میلیون دفترچه جیره بندی
 ۷- درگذشت اعلیحضرت رضاشاه پهلوی در ژوهانسبورگ (آفریقای
 جنوبی) و حمل جنازه ایشان به قاهره

۸- اعلان جنگ ایران به امپراطوری ژاپن و قطع روابط بین
 دو کشور

۹- انتشار اعلامیه معروف سیدضیاءالدین طباطبائی علیه اتحاد

جماهیر شوروی

۱- سربریدن ابوطالب یزدی درمکه به اتهام ملوث کردن خانه

خدا و اعتراض دولت ایران بدولت عربستان سعودی

۱۱- استعفای ساعد و تشکیل کابینه جدید توسط مرتضی قلی بیات

۱۲- خروج کافتارادزه باتعرض از ایران و ورود ژنرال دوگل به

تهران درسراه مسافرت به مسکو

۱۳- لغو اختیارات تامدکتر میلسپو در مورد صادرات واردات

که قبلا مجلس باو داده بود وخروج او از ایران

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۴ شاهنشاهی (۱۳۲۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۱ سال

۱- استعفای کابینه مرتضی قلی بیات

۲- تسلیم آلمان وپایان جنگ جهانی دوم

۳- تشکیل کابینه ابراهیم حکیمی وسقوط آن پس از ۲۳ روز

بعلت عدم رای اعتماد از طرف مجلس و تشکیل کابینه محسن صدر
صدراالاشراف)

۴- اعلام تصمیم کنفرانس پوتسدام(باشرکت، استالین، چرچیل و

ترومن) در مورد تخلیه هرچه زودتر ایران از نیروهای متفقین

۵- انتشار خبر بکار بردن بمب اتمی توسط آمریکائیهادر ژاپن

و نابودی دوشهر هیروشیما وناکازاکی وبدنبال آن اعلام جنگ شوروی

به ژاپن و بالاخره تسلیم رسمی ژاپن به متفقین

۶- اشغال کلوپ حزب توده درتهران بوسیله قوای نظامی

- ۷- استعفای کابینه صدرا لاشراف وتشکیل کابینه مجدد حکیمی
همراه با خروج نیروهای آمریکائی از ایران
- ۸- حادثه تبریز وتشکیل فرقه دموکرات توسط جعفر پیشه‌وری
نمایندهٔ مردود دورهٔ چهارم مجلس از تبریز وسقوط لشکر تبریز باتسليم
سرلشکر درخشانی به فرقه دموکرات وسقوط شهرهای آذربایجان واعلام
آذربایجان مستقل

تبرستان

www.tabarestan.info

وقایع مربوط به استان اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۰ شاهنشاهی (۱۲۷۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۵ سال

۱- شورش مردم اصفهان در مخالفت بازرزی برهبری آقا نجفی

مجتهد معروف اصفهان

۲- مسموم شدن مشیرالملک بوسیله ظل السلطان حاکم اصفهان

در آن شهر

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۲ شاهنشاهی (۱۲۷۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۳ سال

۱- حمله مردم اصفهان به قونسولگری انگلستان در این شهر

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۳ شاهنشاهی (۱۳۷۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۲ سال

۱- شورش مردم اصفهان به علت گرانی فوق العاده نان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۴ شاهنشاهی (۱۲۷۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۱ سال

۱- مسموم شدن میرزا رضابن الملک بدست ظل السلطان در اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۵ شاهنشاهی (۱۲۷۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۰ سال

۱- تلگرام تهنیت ظل السلطان به برادر کوچکتر خود مظفرالدین شاه

در مورد به سلطنت رسیدن وی

۲- تورم پول سیاه در سراسر ایران از جمله شهر اصفهان بطوریکه ارزش هرقران نقره به ۸۰ شاهی ترقی کرد و پول سیاه بصورت من مبادله می شد

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۲ شاهنشاهی (۱۲۸۲ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۷۳ سال

تبرستان

۱- بهائی کشی در اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۷ شاهنشاهی (۱۲۸۷ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۶۸ سال

۱- کتک خوردن سربازان ملایری بعلت بدمستی از بازاریان اصفهان برهبری آقاجفی مجتهد ودستگیری وگوشمالی مسببین طرفدار آقاجفی توسط اقبال الدوله حکمران اصفهان

۲- شورش اصفهان به طرفداری از مشروطیت وفتح اصفهان بدست بختیارها بسرکردگی ضرغام السلطنه ونجفعلی خان صمصام السلطنه
۳- آتش زدن وغارت بازار اصفهان بدست سربازان اقبال الدوله

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۸ شاهنشاهی (۱۲۸۸ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۶۷ سال

۱- اشغال اصفهان بوسیله قوای بختیاری
۲- حرکت سردار اسعد بختیاری بسوی تهران
۳- تعیین صمصام السلطنه به حکومت اصفهان پس از فتح تهران بدست مجاهدین وبرکناری محمد علیشاه

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۹ شاهنشاهی (۱۲۸۹ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۶۶ سال

- ۱- ترور میرزا شکرالله معتمد خاقان حکمران اصفهان بوسیله -
عباس خان رئیس شهربانی و تحصن عباس خان در کنسولگری روس
  - ۲- محاصره کاشان بدست بختیاری‌ها
  - ۳- تنظیم وامضاء تعهدنامه‌ای توسط تجار و علمای اصفهان
مبنی بر خودداری از خریدقند، شکر و چای روسی تا وقتی که آنها ایران را ترک
نموده‌اند
  - ۴- تأسیس شرکت تلفن اصفهان و درخواست مردم برای داشتن
تلفن
  - ۵- انتخاب سردار محتشم و سردار بهادر به حکومت بختیاری‌ها
به منظور جلوگیری از تجاوز بختیاریها به اصفهان
- وقایع مربوط بسال ۲۴۷۲ شاهنشاهی (۱۲۹۲ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۳ سال
- ۱- سال ریاست مازور فولکه در شهربانی اصفهان
- وقایع مربوط بسال ۲۴۷۳ شاهنشاهی (۱۲۹۳ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۲ سال
- ۱- کشته شدن کنسول روس در اصفهان پس از اطلاع مردم
از پیشرفت ترکها در کرمانشاه و غارت بانک شاهی بوسیله مردم
- وقایع مربوط بسال ۲۴۷۴ شاهنشاهی (۱۲۹۴ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۱ سال
- ۱- تیراندازی به مسترگراهام قنصل انگلیس در اصفهان و قتل
یکی از نگهبانان هندی وی
  - ۲- گشایش تلگراف بی سیم در اصفهان
  - ۳- قتل فون کاور رئیس بانک روس در اصفهان بدست ایادی
آلمان‌ها

۴- نبرد چراغعلی خان بختیاری و ماشاءالله خان کاشی در اردستان

۵- آمدن ویلهلم باشن به نائین

۶- اطلاع از عملیات جاسوسی پوژن جاسوس آلمانی در اصفهان

۷- شورش و گردنکشی رضا جوزان در حوالی اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۵ شاهنشاهی (۱۲۹۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۰ سال

۱- حمله چراغعلی خان بختیاری (سردار صولت) به اصفهان و

تصرف شهر و حکومت چند روزه وی در اصفهان

۲- نبرد عشایر بختیاری بریاست چراغعلی بختیاری (سردار صولت)

باسرپازان روسی و شکست بختیارها و اشغال اصفهان بوسیله نیروهای

روس و غارت مایملک رهبران بختیاری از جمله دارائی بی بی مریم خواهر

سردار ظفر بوسیله روسها

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۶ شاهنشاهی (۱۲۹۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۹۰ سال

۱- تأسیس شرکت «علمیه» بسرپرستی مازور فلکه افسر سوئدی

که وظیفه اش ترویج تئاتر و نمایش در اصفهان بود

۲- غارت کردن اردستان بوسیله ماشاءالله خان کاشی

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۷ شاهنشاهی (۱۲۹۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۰ سال

۱- شرارت های جعفرقلی در حدود نائین، اردستان و اصفهان

۲- یاغیگری میرزا احمد مهدی و یارانش در خوانسار

۳- قتل رجبعلی رزمی بختیاری و ۷ تن از یارانش بوسیله -

ژاندارمهای ورزنده از مجال گلپایگان و بدار کشیدن عده ای از اشرار زهزمی

در گلپایگان

۴- ظلم وجور معظم السلطان حاکم گلپایگان
 ۵- شرارت‌های لطف‌الله‌خان شاهسون و سلطان علی‌آقاجی در بیات
 مزینان اصفهان
 ۶- متواری شدن رضاجوزان که خود را حاکم جوشقان معرفی
 می‌کرد

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۸ شاهنشاهی (۱۲۹۸ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۷ سال

- ۱- دستگیری و بدار آویختن رضا جوزان در اصفهان
- ۲- سرکوبی رمضان باصری از اشرار جندق و بیابانک
- ۳- تأسیس دبستان ملی احمدیه با خرج اهالی در گلپایگان
- ۴- تأسیس دبستان پسرانه فردوسی در گلپایگان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۰ شاهنشاهی (۱۳۰۰ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۵ سال

- ۱- سرکوبی شورش سیدیوسف در اصفهان
  - ۲- تأسیس سومین کارخانه ریسندهی در اصفهان
- وقایع مربوط بسال ۲۴۸۱ شاهنشاهی (۱۳۰۱ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۴ سال

- ۱- ورود احمدشاه به اصفهان در مسیر بازگشت به اروپا
  - ۲- حمله اشرار به سمیرم اصفهان
- وقایع مربوط بسال ۲۴۸۳ شاهنشاهی (۱۳۰۳ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۲ سال

- ۱- مسافرت سردار سپه به اصفهان به عزم لشکرکشی به خوزستان
- وقایع مربوط بسال ۲۴۸۵ شاهنشاهی (۱۳۰۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۰ سال

- ۱- احضار نصرالملک حاکم اصفهان به تهران وانتصاب میرزا سلیمان خان به فرمانفرمائی اصفهان
- ۲- شکایت ملاکین وسادات از اداره مالیه به مجلس شورای ملی مبنی بر لزوم تخفیف مالیات در اردستان
- ۳- انتصاب اردلان به حکومت ولایت ثلاث و کمره گلپایگان و حبیب الله خان به سمت نایب الحکومه قمشه
- ۴- تحصن اهالی سمیرم علیا در تلگرافخانه و شکایت از عملیات ابراهیم خان کلانتر سمیرم

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۶ شاهنشاهی (۱۳۰۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۹۴ سال

- ۱- گشایش راه هوائی داخله بین تهران و اصفهان
- ۲- نزاع بین اهالی به هنگام تشییع جنازه آقا سیدحسین از علماء

نائین

- ۳- فوت حاج آقا نورالله اصفهانی در دلیجان
  - ۴- زدو خورد سیدفرهاد یاغی با امنیه ها در دستجرد اصفهان
- وقایع مربوط بسال ۲۴۸۷ شاهنشاهی (۱۳۰۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۴ سال

- ۱- عزیمت رضاشاه پهلوی به اصفهان و شهرضا
  - ۲- تأسیس سرویس اتومبیل رانی پستی اراک - اصفهان
  - ۳- مرگ آقا حاج سیدتقی خان ناظمی حکمران نائین
- وقایع مربوط بسال ۲۴۸۸ شاهنشاهی (۱۳۰۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۴ سال

- ۱- انتشار روزنامه های اخگر و عرفان در اصفهان
- ۲- افتتاح شعبه بانک ملی در اصفهان

۳- اعزام قوای دولتی از اصفهان و استقرار آن‌ها در تنگه بیدگون-
اصفهان

۴- تغییر کلاه و لباس مردم اصفهان و استقبال اهالی از این امر
۵- انتخاب نظام‌الدین حکمت به حکمرانی اصفهان
وقایع مربوط بسال ۲۴۸۹ شاهنشاهی (۱۳۰۹ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۴ سال

۱- نصب دستگاه جدید چراق برق در اصفهان و افتتاح مریضخانه
شیر و خورشید سرخ در آن شهر
۲- احداث خیابان پهلوی در طول زاینده‌رود اصفهان
۳- افتتاح راه نطنز به نائین، انتصاب میرزا علی‌اصغر خان به
حکومت نائین

۴- شیوع مرض تب نوبه در گلپایگان
وقایع مربوط بسال ۲۴۹۰ شاهنشاهی (۱۳۱۰ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۵۴ سال

۱- تسطیح اراضی قبرستان چلمان (جمیلان) و پیدا شدن مسکوکات -
مربوط به زمان شاه سلطان حسین صفوی
۲- تأسیس ثبت اسناد و املاک، نصب ساعت بزرگ در کلیسای
وانک اصفهان

۳- دستگیری سالار مهابادی از سارقین معروف حدود اصفهان
و کاشان و حسین کریم سارق معروف در شهرضا
۴- سال حکمرانی میرزا شمس‌الدین خان جلالی و فرماندهی -
سرهنگ محمدخان میمند بر فوج مستقل ریاست سرهنگ مشیر همایون
شهردار بر نظمیه اصفهان
۵- دوره حکمرانی سلطان حسین میرزا اعظم رکنی و غلامرضا
اردلان در ولایات ثلاث

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۱ شاهنشاهی (۱۳۱۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۴ سال

- ۱- احداث خیابان کمال‌الدین اسماعیل و افتتاح شفاخانه خورشید و ساختمان میدان شاه اصفهان
- ۲- تشریف‌فرمائی موکب ملوکانه به اصفهان و شهرضا، تأسیس دفتر ازدواج و طلاق در بلوک کرون اصفهان
- ۳- انتخاب آقارضا افشار به حکومت اصفهان
- ۴- تحصن مردم در تلگرافخانه و بسن بغازها به مناسبت شروع انتخابات درنائین

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۲ شاهنشاهی (۱۳۱۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۳ سال

- ۱- حریق در انباردخانیات اصفهان
- ۲- انجام تعمیرات در میدان نقش جهان که در سال بعد خاتمه یافت

۳- شیوع مرض آبله و تلف شدن گوسفندان در اثر سرما در فریدن

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۳ شاهنشاهی (۱۳۱۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۲ سال

- ۱- افتتاح کارخانه سهامی ریسندگی و افتتاح شعبه بانک فلاحتی و نمایشگاه امتعه در اصفهان
- ۲- بازدید ولیعهد سوئد از اصفهان
- ۳- ساختمان عمارت دارالمجانین در اصفهان
- ۴- تأسیس دبستان دخترانه در خوانسار

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۴ شاهنشاهی (۱۳۱۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۱ سال

- ۱- احداث کارخانه نخ و قرقره و احداث سد بروی پل مارنان در اصفهان

- ۲- تأسیس دانشسرای مقدماتی، کارخانه ریسباف و درمانگاه خواهران نیکوکار در اصفهان
- ۳- ساختمان خیابان چهارباغ و عمارت کارخانه زاینده رود در - اصفهان

۴- افتتاح مریضخانه سنبلستان اصفهان

۵- تأسیس کارخانه ریسندگی در شهرضا

۶- افتتاح راه شوسه نائین انارک

۷- تأسیس کارخانه پشمبافی در اصفهان

۸- تأسیس کارخانه بافندگی زاینده رود در اصفهان

۹- تأسیس کارخانه نختاب در اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۵ شاهنشاهی (۱۳۱۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم . ۴ سال

- ۱- تأسیس شرکت سهامی کاغذ ایران و شرکت سهامی روستایی و شرکت سهامی قلمکاری اصفهان
- ۲- شروع بکار کارخانه ریسندگی اصفهان
- ۳- افتتاح کلاسهای اکابر شبانه و حسن استقبال مردم اصفهان از کلاسهای مذکور
- ۴- نصب کارخانه ریسندگی و بافندگی در شهرضا
- ۵- تغییر لباس آقا محمود صدر، صدرالعلماء اردستانی
- ۶- تأسیس اداره تثبیت نرخ غله در شهرضا و نجف آباد
- ۷- کشف حجاب در نائین
- ۸- مسافرت رضاشاه پهلوی به صالح آباد اصفهان
- ۹- شیوع مرض تیفوئید در دستجرد، برخوار، دولت آباد و نجف آباد اصفهان

۱- تأسیس هنرستان دولتی با رشته‌های آهنگری درودگری
ومینیاتور در اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۶ شاهنشاهی (۱۳۱۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۹ سال

۱- مرمت سردر تاریخی مسجدشاه اصفهان و مرمت عالی قابو در-

آن شهر

۲- تکمیل آرامگاه کمال‌الدین اسماعیل شاعر در اصفهان

۳- تعیین نصرت‌الله اسکندری نماینده تبریز بسمت فرماندار اصفهان

۴- سیل نائین و وارد نمودن خسارات زیاد بر ساختمانهای منازل

۵- افتتاح شعبه بانک ملی در گلپایگان و شهرضا

۶- ایجاد شعبه تلگراف در انارک

۷- تأسیس کارخانه کبریت‌سازی و شرکت فیروز

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۷ شاهنشاهی (۱۳۱۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۸ سال

۱- شروع بکار کارخانه نخ تاب و تأسیس صنایع پشم و ایجاد

ساختمان تیمارستان اصفهان

۲- جاری شدن سیل و ایجاد خسارت برای مردم کوهپایه «جبل

جزء» و شیوع بیماری مالاریا در دهستانهای «قهاب» و «کراچ» و

«برآن» اصفهان

۳- براه افتادن اتوبوس در اصفهان و تأمین برق برای تمام مدت

شب

۴- ایجاد سیل بند برای پل الله‌وردیخان اصفهان

۵- بارندگی شدید و جاری شدن سیل در انارک، نجف‌آباد و دهنو

وسده اصفهان

- ۶- کشیدن راه فلاورجان به لنجان پائین
  - ۷- تأسیس و ساختن بیمارستان در نجف‌آباد
  - ۸- ایجاد ساختمان دبستان و دبیرستان در نجف‌آباد
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۸ شاهنشاهی (۱۳۱۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۳۷ سال

- ۱- تأسیس آموزشگاه پرستاری و سداسفرجان و عمارت نوانخانه و راه زنبیه به اصفهان
- ۲- تأسیس پل کبروی رودخانه فدن و ایجاد شرکت قلمکارزن اصفهان
- ۳- حریق در بازار درودگران اصفهان
- ۴- تأسیس عمارت شهرداری و بیمارستان در نجف‌آباد و شهرضا
- ۵- تأسیس کارخانه برق در گلپایگان
- ۶- تشکیل انجمن سربازگیری و گشایش شعبه شرکت قماش در در شهرضا

- ۷- دایر شدن دفتر اسناد رسمی و تبدیل گرمابه‌ها به دوش درنایین
  - ۸- تأسیس راه و ایجاد پل در خراسکان اصفهان
  - ۹- ایجاد ساختمان بیمارستان و سد سازی در سده اصفهان
  - ۱۰- اجازه کشت تنباکو درنایین ده و کشت پنبه دردهات اصفهان
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۹ شاهنشاهی (۱۳۱۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۶ سال

- ۱- مرمت پل فلاورجان - اصفهان
- ۲- تأسیس شعبه بازاا کشاورزی در فریدن و نجف‌آباد
- ۳- تأسیس دفتر پست در جوشقان نطنز
- ۴- مسافرت ملکه پهلوی فوزیه و شاهدخت شمس به اصفهان
- ۵- تأسیس دبستان سعدی در سعیدآباد گلپایگان

- ۶- سرشماری عمومی در اصفهان
 ۷- تأسیس بانک رهنی و گشایش آموزشگاههای سالمندان در اصفهان
 ۸- شروع بکار کارخانه کفش جهان در اصفهان
 ۹- ایجاد بیمارستان چهل تختخوابی و گشایش کلاس اول -
 متوسطه در نائین

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۵ سال

- ۱- انجام سرشماری در اردستان، نائین، فریدن، گلپایگان و خوانسار
 ۲- ورود رضاشاه به اصفهان در جریان مسافرت مربوط به ترك
 خاك كشور و خروج از ایران
 ۳- مهاجرت دسته جمعی مردم به طرف اصفهان
 ۴- تأسیس اداره شهربانی در شهرضا و باشگاه و قرائتخانه در -
 داران فریدن
 ۵- شیوع و کشتار مالاریا در گلپایگان و بروز بیماری آبله در قریه
 نستانک نائین و سرخچه در انارك اصفهان
 ۶- گشایش بانک ملی در نجف آباد
 ۷- دستبرد به اتوبوسهای مسافربری و کشتن عدهای بوسيله
 عشایر شهرضا

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۱ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

- ۱- اعزام نیروهای نظامی به منظور ازبین بردن شرارت ایلات
 شهرضا
 ۲- تعقیب اشرار قشقائی بویژه اتباع جعفرقلی دره شوری بوسيله
 ستون اعزامی به فرماندهی جهانبگلو در شهرضا

وقایع مربوط بسال ۲۰۲ شاهنشاهی (۱۳۲۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۳ سال

- ۱- تأسیس دانشسرای مقدماتی گلپایگان
- ۲- شورش عشایر و تصرف سیمرم بدست برادران قشقائی
- ۳- شبیخون زدن ایلات به سرهنگ شقاقی در سیمرم که یکی از مراکز مهم نظامی بوده و کشته شدن سرهنگ شقاقی وعده دیگر در - این ماجرا
- ۴- حمله ایلات قشقائی و بویر احمدی به رئیس اداره خریدترياك و قتل وغارت وی که مقادیری خواروبار و پول به سیمرم بی برد

وقایع مربوط بسال ۲۰۳ شاهنشاهی (۱۳۲۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۲ سال

- ۱- اعتصاب دسته جمعی کارگران و اختلال در کارخانه های اصفهان
- ۲- مسافرت شاهنشاه و ملکه به اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۰۴ شاهنشاهی (۱۳۲۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۱ سال

- ۱- نوشتن شعارهای ضد شوروی بر در و دیوار های اصفهان
- ۲- میتینگ اتحادیه کارگران توده ای و زدو خورد آنان با کارگران غیرتوده ای و آتش زدن محل حزب توده اصفهان
- ۳- شروع بکار کارخانه پارچه بافی و ریسندگی شهرضا

وقایع مربوط بسال ۲۰۵ شاهنشاهی (۱۳۲۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۰ سال

- ۱- تشکیل شهرستان محلات ازادغام بخشهای کمره و محلات که تا این تاریخ از توابع شهرستان قم بودند

۲- عزیمت مظفر فیروز باصفهان و اعلام حکومت نظامی بدستور وی بعلت کشف توطئه‌ای بر علیه امنیت کشور از طرف امیر بهمن و مرتضی قلی خان بختیاری و جهانشاه خان صمصام بختیار فرمانده چهار- محال و سیف‌الله رشیدیان

۳- مسافرت یک روزه شاهنشاه به اصفهان

۴- افتتاح کارخانه برق و ریسندگی نجف‌آباد

۵- دستگیری جهانشاه صمصام بختیار فرمانده چهارمحال و بستگان او بدستور مظفر فیروز در رابطه با ماجرای کشف توطئه

وقایع مربوط بسال ۲۰۰۶ شاهنشاهی (۱۳۲۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۹ سال

۱- تأسیس کارخانه ناهید

وقایع مربوط بسال ۲۰۰۷ شاهنشاهی (۱۳۲۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۸ سال

۱- تعطیل بازار و اعتصاب عمومی و تحصن در تلگرافخانه به مناسبت نرسیدن غله به خوانسار

۲- تبدیل بخش اردستان به شهرستان

۳- دستگیری سارقین مسلح محمدعلی مازور و رجب در اردستان

۴- گشایش بیمارستان در نائین و درمانگاه در لنجان اصفهان

۵- جاری شدن سیل در اصفهان و ایجاد خسارت

۶- بارندگی شدید و خراب شدن بیش از صدخانه در داران فریدن

۷- ساختمان پل جدید زاینده‌رود اصفهان

۸- تأسیس شرکت برق شهرضا

۹- فوت آیت‌الله حاج‌سید محمد باقر مجتهد بزرگ اصفهان

۱۰- برزمین زدن اولین کلنگ ساختمان تونل کوه‌رنگ و افتتاح

آموزشگاه خلبانی کشوری در اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۸ شاهنشاهی (۱۳۲۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۷ سال

- ۱- تأسیس دبستان مختلط برای کلیمیان خوانسار
- ۲- شروع بکار فرستنده رادیوئی اصفهان
- ۳- تأسیس دفتر تلگراف بی سیم در فریدن و سمیرم و چادگان اصفهان
- ۴- تأسیس دبیرستان طوقچی اصفهان
- ۵- شکستن سد رود دشت اصفهان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۹ شاهنشاهی (۱۳۲۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۶ سال

- ۱- افتتاح دانشکده پزشکی اصفهان
- ۲- افتتاح بیمارستان پانزده تخته‌خوابی در بخش سده اصفهان
- ۳- افتتاح کنسولگری امریکا در اصفهان
- ۴- تأسیس شهرداری سمیرم
- ۵- تهیه مقدمات تشکیل انجمن ایالتی و ولایتی در زمان رزم‌آراء

در اصفهان

- ۶- دستگیری حسین سارق معروف ملقب به (حسین مجابی)

در گلپایگان

- ۷- هجوم ملخ به شهر کرد اصفهان

- ۸- جاری شدن سیل در اردستان

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۰ شاهنشاهی (۱۳۳۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۵ سال

- ۱- تعطیل کارخانجات و اعتصاب کارگران اصفهان

۲- پشتیبانی و تظاهرات مردم به طرفداری از دکتر مصدق و
برقراری حکومت نظامی در اصفهان
۳- تأسیس دفتر پست و تلگراف و تلفن در شهراب از توابع -
اصفهان

۴- سیل شدید و ایجاد خسارت زیاد در عقدا در نزدیکی نائین
وقایع مربوط بسال ۲۵۱۱ شاهنشاهی (۱۳۳۱ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۴ سال

۱- شروع ساختمان سد گلپایگان از طرف اداره اصل چهار
۲- زدو خورد محصلین و اولیاء دبیرستان وبسته شدن کلیه مدارس
در گلپایگان

۳- اغتشاش و غارت در بخش سده اصفهان به مناسبت انتخابات
وقایع مربوط بسال ۲۵۱۲ شاهنشاهی (۱۳۳۲ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۳ سال

۱- تسلیم ابوالقاسم بختیار به ارتش ایران در اصفهان
۲- اعتصاب کارگران کارخانه های اصفهان و تقاضای افزایش
دستمزد و برقراری حکومت نظامی در اصفهان
۳- تشریف فرمائی اعلیحضرت همایون و ملکه ثریا به اصفهان ،
شروع ساختمان فرودگاه اصفهان
۴- افتتاح تونل کوه رنگ در بختیاری اصفهان
۵- کشف شبکه حزب توده در کارخانه شیرپزی حسن تاکی
در شهرضا

۶- جاری شدن سیل در اطراف اردستان
وقایع مربوط بسال ۲۵۱۳ شاهنشاهی (۱۳۳۳ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۲ سال

- ۱- افتتاح دانشسرای کشاورزی اصفهان و بیمارستان ثریاپهلوی توسط جعفری وزیر فرهنگ در اصفهان
  - ۲- نصب اولین سنگ بنای مرکز بهداشت و افتتاح بنگاه - دامپروری و نمایشگاه کشاورزی در اصفهان
  - ۳- به نمایش گذاشتن جسد دو سارق معروف بنامهای احمد و قنبر در میدان شهر گلپایگان
  - ۴- تأسیس کلاس تربیت معلم در گلپایگان
  - ۵- انفجار سد و جاری شدن سیل در گلپایگان
  - ۶- نزول برف سنگین و تعطیل مدارس در نائین
- وقایع مربوط بسال ۲۵۱۴ شاهنشاهی (۱۳۳۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۱ سال

- ۱- شروع بکار مجدد کارخانه ریساف اصفهان
  - ۲- افتتاح لوله کشی آب در قریه دستگرد اصفهان
  - ۳- افتتاح بیمارستان شهربانی اصفهان و درمانگاه چیمه رودنطنز
  - ۴- تعویق در پرداخت حقوق کارگران کارخانه ریساف اصفهان
  - ۵- نصب مجسمه اعلیحضرت فقید رضاشاه در میدان جلفای اصفهان
  - ۶- وارد شدن آب کوهرنگ به زاینده رود
- وقایع مربوط بسال ۲۵۱۵ شاهنشاهی (۱۳۳۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم . ۲ سال

- ۱- سیل و تلفات آن در اصفهان
- ۲- اعتصاب کارگران کارخانه نور اصفهان جهت دریافت - دستمزدهای معوقه خود
- ۳- تعطیل کارخانه زاینده رود به جهت نبودن مواد اولیه

۴- افتتاح شیرخوارگاه ثریا پهلوی و دبستان نوبنیاد محمدرضاشاه
پهلوی در اصفهان
۵- ورود شاهنشاه محمدرضا شاه پهلوی به اصفهان برای بازدید
از مراکز سیل زده

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۶ شاهنشاهی (۱۳۳۶ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۱۹ سال

- ۱- اعتصاب کارگران پشمباف اصفهان بمناسبت تعویق حقوق
- ۲- حریق هولناک در کارخانه صنایع زاینده رود اصفهان
- ۳- افتتاح سد گلپایگان توسط اعلیحضرت محمدرضاشاه پهلوی

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۷ شاهنشاهی (۱۳۳۷ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۱۸ سال

- ۱- افتتاح کارخانه دوپستنی سیمان اصفهان، ساختمان پل
جدید زاینده رود اصفهان
- ۲- برقراری رابطه تلفنی بیسیم بین تهران و نائین و نائین و اصفهان
- ۳- افتتاح ساختمان فرستنده یک کیلوواتی اصفهان
- ۴- افتتاح هنرستان صنعتی و اداره کارایی اصفهان
- ۵- تبدیل بخش نطنز به شهرستان
- ۶- افتتاح کارخانه برق جلفای اصفهان
- ۷- افتتاح کارخانه نوشابه کوکا کولا در اصفهان
- ۸- برزین زدن اولین کلنگ ساختمان کارخانه بافندگی وریسندگی
و نیز ساختمان شیروخورشید شهرضا

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۸ شاهنشاهی (۱۳۳۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۱۷ سال

- ۱- افتتاح پل فلزی زاینده رود اصفهان

۲- افتتاح دادگاه بخش درهما یونشهر ، تعطیل عمومی در مبارکه
 بعثت انتقال اداره دارائی به فلاورجان
 ۳- ادعای نبوت و پیغمبری نوظهوری بنام حضرت شیخ فشارکی
 در اصفهان

۴- افتتاح کارخانه برق در نطنز و نصب موتور برق
 ۵- افتتاح اداره ریشه کنی مالاریا در نائین
 وقایع مربوط بسال ۲۰۱۹ شاهنشاهی (۱۳۳۹ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۱۶ سال

۱- افتتاح تلفن خود کار اصفهان
 ۲- افتتاح دادگاه بخش در خوانسار
 وقایع مربوط بسال ۲۰۲۰ شاهنشاهی (۱۳۴۰ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۱۵ سال
 ۱- تأسیس کارخانه قند اصفهان

وقایع مربوط به استان سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۱ شاهنشاهی (۱۲۷۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۴ سال

- ۱- مسافرت ناصرالدین شاه به مشهد وتوقف سه روزه در سمنان
- ۲- شیوع بیماری وبا مقارن سفر ناصرالدین شاه در سمنان وشاهرود

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۲ شاهنشاهی (۱۲۷۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۳ سال

- ۱- رفتن مردم سمنان به فیروزکوه گردشگاه اعتضادالملک حاکم سمنان برای اعتراض بتعدیات او نسبت بمردم که منجر به عزل نامبرده از حکومت سمنان وانتصاب امین حضور بجای وی گردید

۲- مرگ اعتضادالملک حاکم سابق سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۴ شاهنشاهی (۱۲۷۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۱ سال

- ۱- فوت ملاعباسعلی ارسطو از مشاهیر وفقهای سمنان
- ۲- انتصاب امیرخان سردار ملقب به سردار معظم به حکومت

سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۰ شاهنشاهی (۱۲۸۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۵ سال

- ۱- ایجاد مزارع بزرگ گیاهان طبی در فضل آباد وعباس آباد

بوسیله مشیرالاطبا

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۲ شاهنشاهی (۱۲۸۲ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۳ سال

۱- شیوع بیماری وبا و تلفات سنگین آن

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۳ شاهنشاهی (۱۲۸۳ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۲ سال

۱- تأسیس یکباب مدرسه ابتدائی درمحل مدرسه مهدی قلی خان
بهمت میرزا اسدالله خان منصورالسلطان همدانی رئیس پست و تلگراف
سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۴ شاهنشاهی (۱۲۸۴ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۱ سال

۱- وفات شیخ العلماء سمنانی یکی از علماء ومجتهدین بزرگ

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۵ شاهنشاهی (۱۲۸۵ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۰ سال

۱- سال برقراری حکومت مشروطه

۲- انتخاب حاج سید ابراهیم خان عمیدالسلطنه به نمایندگی
دوره اول مجلس از سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۶ شاهنشاهی (۱۲۸۶ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۹ سال

۱- مهاجرت یک طایفه از انارک یزد به سمنان بعلت تعدی
نایب حسین کاشی

وقایع مربوط به سال ۲۴۶۸ شاهنشاهی (۱۲۸۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۷ سال

۱- جنگ حاجی طاهرخان سمنانی از مشروطه خواهان با ارشدالدوله

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۰ شاهنشاهی (۱۲۹۰ شمسی) زمانی تا

سرشماری سوم ۶۵ سال

- ۱- تأسیس دبستان سعادت اولین مدرسه ابتدائی بسبک جدید در سمنان با اهمیت د کتر سید ابوالفضل معتمدی و سه تن از معاریف دیگر.
- ۲- دوران داروغگی مشهدی حاجی آقا و محافظت وی از شهر- با چند سگ و چند چراغ
- ۳- بمعرض تماشا گذاشتن سرهای بریده شده یاغیان بوسیله - ژاندارم ها برای عبرت سایرین در کوچه و برزن های شهر سمنان
- ۴- ورود ترکمن ها به سرپرستی ارشدالدوله و غارت منزل میرزا ابوطالب سردسته مشروطه خواهان
- ۵- جنگ حاجی طاهرخان سمنانی از مشروطه خواهان با ارشد - الدوله و شکست حاجی طاهرخان
- ۶- تصرف سمنان و دامغان و شاهرود بوسیله ارشدالدوله از سرداران محمدعلی میرزا
- ۷- عزیمت یفرم خان به شاهرود جهت جلوگیری از پیشروی - ارشدالدوله

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۲ شاهنشاهی (۱۲۹۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۳ سال

- ۱- کشته شدن کربلائی حسین نصیری بدست یکی از مجاهدین
  - ۲- شروع به کار حسن خان مالک بعنوان اولین رئیس نظمی
- سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۳ شاهنشاهی (۱۲۹۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۲ سال

- ۱- دوران حکومت شاهزاده امیر اعظم در سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۴ شاهنشاهی (۱۲۹۴ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۱ سال

۱- فوت مرحوم حاجی ملاعلی یکی از علمای برجسته و مجتهدین
 درجه اول ایران

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۵ شاهنشاهی (۱۲۹۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۰ سال

۱- بروز آفت سن که کلیه محصول گندم را در عرض چند روز از
 بین برد

۲- قتل امیراعظم خان حکمران سمنان بدست یکی از نوکران
 خود بنام اسماعیل خان که بانتقام قتل برادر جوانش که بدستور امیر -
 اعظم کور شده بود انجام گرفت

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۶ شاهنشاهی (۱۲۹۶ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۹ سال

۱- حکومت یدالله عضدی پسر امیراعظم خان در سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۷ شاهنشاهی (۱۲۹۷ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۸ سال

۱- سال بروز قحطی و بالا رفتن قیمت یک سنان از ده شاهی به
 یک تومان

۲- دوره ستمگری عمیدالسلطان از خوانین محلی در سنگسر و
 شه میرزاد

۳- روی کار آمدن کلنل فتحعلی خان بعنوان فرمانده نظامی سمنان
 همزمان با ریاست وزرائی وثوق الدوله

۴- قتل سه پسر ملاحسن ده ملاثی در شاهرود بدست محمدباقر
 ده ملاثی و تبرئه او در عدلیه محل

۵- کشتن منشی زاده و ابوالفتح زاده رؤسای کمیته مجازات بدست
مغیث الدوله افسر ژاندارم

۶- درخواست مردم دامغان برای الغای حکومت عظیم السلطنه حا کم آن
شهر که به تهران احضار شده بود و شهرت زیادی داشت

۷- دستگیری امیر یوسف یزدوئی از اشرار شاهرود

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۸ شاهنشاهی (۱۲۹۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۷ سال

۱- وفات میرزا مسیح از علما و دانشمندان بزرگ سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۰ شاهنشاهی (۱۳۰۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۵ سال

۱- تحصن امیر مؤید در تلگرافخانه سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۱ شاهنشاهی (۱۳۱۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۴ سال

۱- جاری شدن سیل عظیم و خسارات فراوان در سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۲ شاهنشاهی (۱۳۰۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۳ سال

۱- تیراندازی غلامحسین یاغی و اسدالله خان نایب الحکومه به

یکدیگر و کشته شدن هردو

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۳ شاهنشاهی (۱۳۰۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۲ سال

۱- دوران شهرت پهلوان نامی محمدعلی ظهیری در سمنان

۲- کشته شدن حسین خان باصری از اشرار سمنان توسط -

ژاندارمها

۳- مرگ میرزا ابوطالب که از علمای درجه اول به حساب میآمد

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۴ شاهنشاهی (۱۳۰۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۵۰۱ سال

۱- سال سربازگیری در منطقه سمنان و شاهرود

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۵ شاهنشاهی (۱۳۰۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۰۰ سال

۱- تأسیس اولین دبستان دخترانه سمنان

۲- جلوگیری از شرارت قاسم پیروزی و دستگیری وی بوسیله

نیروی محلی

۳- دستگیری عباس سلطان کلاته خنجی از اشرار شاهرود

۴- جاری شدن سیل در شهمیرزاد و بار آوردن خسارات فراوان

۵- کشته شدن شیرمحمدیکی از رؤسای بلوک بهار در موقع عبور

از دشت به ضرب گلوله

۶- وفات شریعتمدار دامغانی یکی از علمای روشن فکر و آزادیخواه

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۶ شاهنشاهی (۱۳۰۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۹۰۴ سال

۱- افتتاح باب مخبرات در شاهرود

۲- دستگیری غلامحسین سنگسری در شهمیرزاد

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۷ شاهنشاهی (۱۳۰۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۰۴ سال

۱- ورود و فروش دوچرخه پائی به قیمت ۳۵ تومان در سمنان

۲- آوردن دستگاه سینماتوگرافی (سینمای خانوادگی) به سمنان

و استقبال خانواده‌ها از آن

۳- تسلیم شدن علی محمد یاغی معروف در سمنان

۴- عبور و توقف امان‌الله خان پادشاه افغانستان در سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۸ شاهنشاهی (۱۳۰۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۴۷ سال

۱- دستگیری دوست محمدخان بلوچ در اراضی کویری حاشیه
سمنان

۲- شیوع بیماری آبله در سمنان

۳- تغییر کلاه و لباس اهالی سمنان و استقبال مردم از کت و
شلوار و کلاه پهلوی

۴- حفر دو حلقه چاه و استخراج نفت واحداث برج روی چاه در -
منطقه خوریان وحاجی آباد سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۹ شاهنشاهی (۱۳۰۹ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۴۶ سال

۱- انتصاب منتصرالملک همدانی بحکومت سمنان

۲- کشف معدن طلا در حدود دامغان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۰ شاهنشاهی (۱۳۱۰ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری ۵۴۵ سال

۱- افتتاح کارخانه چراغ برق درشاهرود

۲- دستگیری پسران مرادعلی خان سنگسری از اشرار و اعدام

آن‌ها

۳- کشف اشیاء عتیقه در تپه حصار دامغان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۱ شاهنشاهی (۱۳۱۱ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۴۷ سال

۱- افتتاح کارخانه نخ ریزی سمنان

۲- تأسیس اداره ثبت اسناد درسمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۲ شاهنشاهی (۱۳۱۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۳ سال

- ۱- تأسیس دفتر ازدواج و طلاق در شاهرود
- ۲- تأسیس دفتر ازدواج و طلاق در قهاب دامغان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۳ شاهنشاهی (۱۳۱۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۲ سال

- ۱- ورود رضاشاه کبیر به سمنان و بازدید از کارخانه ریسندگی

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۴ شاهنشاهی (۱۳۱۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۱ سال

- ۱- تأسیس و افتتاح دوره اول متوسطه در سمنان
- ۲- کشف حجاب در سمنان
- ۳- احداث جاده شاهرود به قلعه نو
- ۴- دایر شدن چراغ برق در سمنان
- ۵- تأسیس بیمارستان در سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۵ شاهنشاهی (۱۳۱۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۰ سال

- ۱- کشف معدن آهن در شیخاب و همیرد سمنان
- ۲- تأسیس بیمارستان تدین در سمنان که ریاست آن بادکتر صفائی سمنانی بود و دو سال بعد از تأسیس افتتاح شد
- ۳- فوت فیروز میرزا نصرت الدوله در زندان سمنان
- ۴- افتتاح کلاس اکابر در سمنان
- ۵- تأسیس شعبه شرکت پنبه در دامغان و دادن مساعده به

زارعان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۶ شاهنشاهی (۱۳۱۶ شمسی) فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۹ سال

- ۱- افتتاح شعبه بانک ملی شاهرود
- ۲- افتتاح بانک ملی سمنان
- ۳- تأسیس کارخانه پنبه در سمنان
- ۴- آغاز احداث خط فرعی گرمسار به سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۷ شاهنشاهی (۱۳۱۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۸ سال

- ۱- افتتاح ایستگاه راه آهن سمنان
- ۲- افتتاح بیمارستان در سمنان
- ۳- افتتاح دبستان خرقان در شاهرود
- ۴- افتتاح آموزشگاه سالمندان در کارخانجات ریسمان ریزی
- ۵- شیوع مرض باد سرخ در سمنان و اطراف آن

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۸ شاهنشاهی (۱۳۱۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۷ سال

- ۱- نصب ماشین پنبه پاک کنی
- ۲- سفر رضاشاه کبیر به شاهرود و گشایش راه جدیدگران به

شاهرود

- ۳- افتتاح شعبه بانک صنعتی و کشاورزی در سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۹ شاهنشاهی (۱۳۱۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۶ سال

- ۱- ورود نخستین قطار بایستگاه دامغان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۵ سال

- ۱- گشایش شعبه بانک کشاورزی در دامغان
- ۲- سرشماری نفوس سمنان و دامغان
- ۳- اشغال شهرهای سمنان و شاهرود و دامغان بوسیله نیروهای شوروی

- ۴- جیره‌بندی قند و شکر در سمنان، شاهرود و دامغان
  - ۵- شیوع بیماری حصبه و تلفات زیاد آن در سمنان
  - ۶- دوران راهزنی قمش‌خان در شاهرود
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۱ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

- ۱- فوت شیخ محمدفالی یکی از شاعران و عارفان مشهور سمنان
- ۲- کشته شدن افسر روسی توسط رحیم کاشی
- ۳- ورود اولین قطار به شاهرود
- ۴- کشته شدن سروان شکرالله شعبانی افسر امنیه در مبارزه با
 اشرار در حدود سنگسر
- ۵- قلع و قمع محمدطروودی، بابا و علی احمدی و بابا بهمنی بدست
 مأموران امنیه در شاهرود
- ۶- دستگیری آقا بزرگ و علی نصیری اشرار باصری توسط سروان
 پولادین در لارستانک سمنان
- ۷- بهره‌برداری از راه شوسه تهران - شاهرود

- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۴ شاهنشاهی (۱۳۲۴ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۱ سال

- ۱- زلزله شدید در گرمسار و سمنان و بی‌خانمان شدن ۱۵ هزار نفر
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۵ شاهنشاهی (۱۳۲۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۰ سال

- ۱- تخلیه شاهرود از نیروهای شوروی
- ۲- زدوخورد خونین بین کارگران حزب منحل توده و کارگران مخالف آنها و مجروح شدن عده‌ای و برقراری حکومت نظامی
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۶ شاهنشاهی (۱۳۲۶ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۹ سال
- ۱- تشکیل اتحادیه‌ای به همت اهالی دامغان جهت عمران و آبادانی آن شهر
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۷ شاهنشاهی (۱۳۲۷ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۸ سال
- ۱- بازدید کوهنوردان باشگاه نیرو و راستی از غار دربندسنگسر
- ۲- تفکیک سازمان اوقاف از فرهنگ
- ۳- بارندگی شدید و جاری شدن سیل و خسارت در خاکریز راه آهن سمنان
- ۴- تحویل اسلحه و تسلیم علیمیرادایلیخانی پور و محمدباقر رحمانی از سران ایل
- ۵- تأسیس اداره تلگراف در شه میرزاد
- ۶- جاری شدن سیل مهیب در شاهرود و خراب شدن حدود ۲۶- خانه و چند آسیاب و یک حمام که خسارات فراوانی ببار آورد
- ۷- عبور راه تهران - مشهد از شهر دامغان
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۸ شاهنشاهی (۱۳۲۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۷ سال
- ۱- افتتاح بانک کشاورزی در شاهرود
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۹ شاهنشاهی (۱۳۲۹ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۶ سال

- ۱- جاری شدن سیل و خراب شدن پل سرخه در حدود شاهرود
- ۲- قتل حسین خالدار و رمضان حسن سارقین معروف شاهرود در زدو خورد با ژاندارم‌ها
- ۳- سیل شدید که دهکده شرز را بکلی ویران کرد
- ۴- شروع ساختمان راه آهن شاهرود - نیشابور
- ۵- دستگیری سارق مسلح معروف به محمد یعقوبی باصری در شاهرود

- ۶- پرده برداری از مجسمه اعلیحضرت در رسیدن فلکه سمنان
- ۷- تشکیل شرکت کشاورزی در سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۰ شاهنشاهی (۱۳۳۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۵ سال

- ۱- اسفالت خیابان شاه در سمنان
- ۲- حفر اولین چاه عمیق بوسیله شهرداری سمنان
- ۳- اقدام به متینگهایی توسط اهالی شاهرود، دامغان و سمنان بعلت ملی شدن صنعت نفت
- وقایع مربوط بسال ۲۵۱۱ شاهنشاهی (۱۳۳۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۴ سال

- ۱- زلزله شدید طرود از توابع شاهرود
- ۲- بازدید شاهنشاه آریامهر از منطقه زلزله زده طرود در شاهرود
- وقایع مربوط بسال ۲۵۱۲ شاهنشاهی (۱۳۳۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۳ سال

- ۱- درگذشت آیت الله آقای حاجی شیخ مرتضی کرمانی در شاهرود
- ۲- دستگیری افراد افراطی دست چپی در دامغان
- وقایع مربوط بسال ۲۵۱۳ شاهنشاهی (۱۳۳۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۲ سال

- ۱- آغاز ریل گذاری راه آهن شاهرود به مشهد
  - ۲- کشف آرامگاه قطب الدین ادهم در شامان دامغان
  - ۳- نصب دستگاه تلفن بی سیم در سمنان و برقراری ارتباط تلفنی با تهران
- وقایع مربوط بسال ۲۰۱۴ شاهنشاهی (۱۳۳۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱ سال

- ۱- تأسیس کوره آجرپزی در شاهرود
  - ۲- شروع کارخانه جدید برق دامغان
  - ۳- آتش زدن یک هزارگوسفند توسط سارق مسلح علی قلی باصری
- به خونخواهی برادرش در منطقه شاهرود
- وقایع مربوط بسال ۲۰۱۵ شاهنشاهی (۱۳۳۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم . ۲ سال

- ۱- کشته شدن امیر کورباغی معروف بوسیله ژاندارم ها در شاهرود
- ۲- شروع عملیات استخراج نفت توسط دولت شوروی در دهکده حاجی آباد سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۷ شاهنشاهی (۱۳۳۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۸ سال

- ۱- دائرشدن دفترپستی در قراء کپور- بیارجمند از توابع شاهرود
  - ۲- افتتاح چاپخانه مجهز در سمنان
  - ۳- فوت دکتر سید ابوالفضل معتمدی پزشک معروف سمنان. نامرده
- برای فوت . ۲ سال تنها پزشک سمنان بود و کار خود را در سال ۶۵-۶۴ شاهنشاهی بار ریاست بهداری بلدیة سمنان و کفالت بیمارستان نوین یاد تدین شروع کرد

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۸ شاهنشاهی (۱۳۳۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۷ سال

- ۱- لوله کشی آب شاهرود

۲- استخراج مجدد معدن آهن در سمنان
 ۳- استقبال از بازگشت آیت‌الله علامه شیخ محمدصالح از قم
 به سمنان

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۹ شاهنشاهی (۱۳۳۹ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۱۶ سال
 ۱- افتتاح کارخانه قند شاهرود

وقایع مربوط بسال ۲۵۲۰ شاهنشاهی (۱۳۴۰ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۱۵ سال
 ۱- تأسیس درمانگاه سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران در -
 سمنان

و قایع مربوط به استان گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۳ شاهنشاهی (۱۲۷۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۲ سال

۱- انتصاب کیومرث میرزا عمیدالدوله به حکومت استرآباد و عزل حشمت‌الدوله

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۹ شاهنشاهی (۱۲۷۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۶ سال

۱- حمله ترکمن‌ها به استرآباد
۲- ایجاد بلوا در استرآباد بوسیله شجاع‌نظام برادر مهدی‌شاه ایلخانی

۳- ورود سالارالدوله پسر مظفرالدین‌شاه به خواجه نفس‌گرجان به عزم شورش بر علیه دولت

۴- استقرار قزاق‌های روسیه تزاری برای حفظ منافع تجار روس پس از راندن ترکمن‌ها از استرآباد

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۰ شاهنشاهی (۱۲۸۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۵ سال

۱- شیوع مرض وبا در گرجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۷ شاهنشاهی (۱۲۸۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۸ سال

۱- عزل امیرمکرم مالک وزمین‌دار بزرگ استرآباد از طرف دربار و به حکومت رسیدن معداالله‌خان میرفندرسکی در این شهر

۲- جنگ محمودخان تنکابنی باترکمانان که منجر به شکست ترکمانان گردید

۳- اخراج سعدالله خان میرفندرسکی (ایلخانی) از گرگان طبق -
تصویب انجمن ولایتی

۴- تأسیس کارخانه پنبه‌پاک‌کنی ولیموناد سازی در گرگان که این کارخانجات از روسیه آورده شده بود

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۸ شاهنشاهی (۱۲۸۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۷ سال

- ۱- حکمرانی امیر اعظم در گرگان
- ۲- مأموریت حاج رحیم مقصودلو از طرف انجمن ولایتی شهر گرگان برای پیوستن به آزادیخواهان گیلان و کشته شدن وی در حین انجام مأموریت توسط مستبدین طرفدار محمدعلی میرزا وتشیع جنازه و عزاداری مفصل برای آن مرحوم
- ۳- حمله تراکمه طرفدار دونت مرکزی به استرآباد و راندن مشروطه خواهان از آنجا
- ۴- به آتش کشیده شدن دهکده محمدآبادگرگان و بعضی دهات دیگر بوسیله مستبدین

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۹ شاهنشاهی (۱۲۸۹ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۶ سال

- ۱- ورود پانف بلغاری مهاجر مشروطه‌خواه روسی به ایران و شرکت او در حوادث گرگان و مازندران و تصرف بندرگز بوسیله وی
- ۲- گریختن ملا محمدجان (علامه مجتهد) از گرگان و پناهندگی او به سفارت روس
- ۳- حکمرانی ظفرالسلطنه در گرگان

۴- جلب ترکمانان برای کمک به محمدعلی میرزا توسط شعاع- السلطنه برادر و همکار محمدعلی میرزا در گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۰ شاهنشاهی (۱۲۹۰ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۵ سال

- ۱- اشغال استرآباد بدست شعاع السلطنه برادر محمدعلیشاه
- ۲- جمع کردن مالیات سال آینده از مردم بوسیله محمدعلیشاه در مدت اقامتش در گرگان
- ۳- تیرباران عده‌ای از آزادیخواهان گمش‌تپه گرگان بدستور محمد علی میرزا

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۱ شاهنشاهی (۱۲۹۱ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۴ سال

- ۱- ورود سالارالدوله (ابوالفتح میرزا) پسر مظفرالدینشاه و شرکت وی در جنگ علیه مشروطه‌خواهان گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۷ شاهنشاهی (۱۲۹۷ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۶۳ سال

- ۱- شیوع مرض مسمشه (آنفلوآنزا) در سراسر مازندران و گرگان
- ۲- انتصاب اعتضاد السلطنه به حکومت مازندران و اختلال اوضاع استرآباد و استعفای وی

۳- حمله ترکمن‌ها به استرآباد و مقابله دولت با آنها

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۲ شاهنشاهی (۱۳۰۲ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۵۳ سال

- ۱- سرکوبی ترکمانان وسیله قوای دولتی به فرماندهی جتان- محمدخان درگنبدگرگان

۲- گردنکشی پسران امیرمؤید سواد کوهی دراسترآباد و دستگیری
واعدام آنها

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۴ شاهنشاهی (۱۳۰۴ شمسی) - فاصله
زمانی تاسرشماری سوم ۱۰ سال

۱- لنگرانداختن چند کشتی جنگی ایران برای نخستین بار در -
دریای مازندران

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۵ شاهنشاهی (۱۳۰۵ شمسی) - فاصله
زمانی تاسرشماری سوم ۱۰ سال

۱- تسطیح راه مازندران - تهران وافتتاح آن بوسیله هیأت دولت
۲- انتخاب آوانس خان (آوانسیان) از طرف مسیحیان بندرگز
به نمایندگی مجلس

۳- انتصاب امیر نوری حکمران سابق گیلان به حکمرانی استرآباد
۴- اختلاس درمالیه مازندران بوسیله سید حسینخان وکیلی
امین مالیه با همراهی رئیس محاسبات

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۶ شاهنشاهی (۱۳۰۶ شمسی) - فاصله
زمانی تاسرشماری سوم ۹ سال

۱- حکمرانی برهان الدوله دراسترآباد
۲- افتتاح مرکز مخابرات دراسترآباد

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۷ شاهنشاهی (۱۳۰۷ شمسی) - فاصله
زمانی تاسرشماری سوم ۸ سال

۱- اتمام ساختمان اولین اسکله بندرشاه
۲- برگزاری اولین مراسم اسب دوانی درصحرای ترکمن گرگان
پس از قلع و قمع اشرار به کوشش سرتیپ زاهد و با حضور رضاشاه
۳- تأسیس پستخانه درگمش تپه گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۸ شاهنشاهی (۱۳۰۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۷ سال

- ۱- گشایش خط آهن بندرشاه - ساری و علی آباد
- ۲- اتمام پل بارگیری بندرشاه و پل شاه رود و تعمیر اسکله بندرگز
- ۳- تأسیس دبستان در پهلوی دژ و دبیرستان صحرائی در استرآباد
- ۴- حریق بزرگ در بندرگز که به مدت ۱۲ روز ادامه داشت و در این واقعه قسمت اعظم جنگل های قراسو و بندرگز و تعداد زیادی خانه سوخت و عده ای هم مجروح و تلف شد

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۹ شاهنشاهی (۱۳۰۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۶ سال

- ۱- شروع ساختمان سد بندرگز
  - ۲- اختتام راه بجنورد به گنبد قابوس
  - ۳- تأسیس نظمییه و دفتر پست و تلگراف در گمش تپه و رامیان
- استرآباد «گرگان»

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۰ شاهنشاهی (۱۳۱۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۵ سال

- ۱- اتمام ساختمان سد بندرگز
  - ۲- افتتاح کارخانه نخ ریزی در علی آباد گرگان
  - ۳- افتتاح دفتر پست در گنبد و تأسیس دارالتربیه در صحرای تراکمه
- دشت گرگان

۴- کشف معدن ذغال سنگ در علی آباد گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۱ شاهنشاهی (۱۳۱۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۴ سال

- ۱- تغییر نام استرآباد به گرگان و صحرای تراکمه به دشت گرگان

۲- دستگیری سردار اسعد بختیاری وزیر جنگ حین سفر رضاشاه -
پهلوی به مازندران

۳- افتتاح شعبه بانک ملی در استرآباد واحداث جاده گرگان به
بندر شاه

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۲ شاهنشاهی (۱۳۱۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

۱- کشف سکه و اشیاء عتیقه مربوط به دوره نادرشاه و فتحعلی شاه

در گرگان

۲- تأسیس ساختمان گمرک در بندر شاه

۳- کشیدن چراغ برق داخلی و افتتاح دارالتربیه توسط تراکمه در بندر شاه

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۳ شاهنشاهی (۱۳۱۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۴ سال

۱- مسافرت رضاشاه به گرگان و گشایش کارخانه قند شاهی

۲- اتمام ساختمان مدرسه اطفال عشایری در بندر شاه

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۴ شاهنشاهی (۱۳۱۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۴ سال

۱- منسوخ شدن کلاه پهلوی و رواج کلاه شاپو و برداشتن چادر

(کشف حجاب) در گنبد گرگان

۲- ساختمان راه گرگان - شاهرود

۳- افتتاح میدان ورزشی گنبد قابوس

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۵ شاهنشاهی (۱۳۱۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴ سال

۱- مسافرت رضاشاه پهلوی به مازندران و افتتاح راه آهن فیروزکوه

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۶ شاهنشاهی (۱۳۱۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۹ سال

۱- شروع بکار کارخانه پنبه‌گنبد قابوس

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۷ شاهنشاهی (۱۳۱۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۸ سال

۱- ایجاد ساختمان مهمانخانه گرگان

۲- خاتمه ساختمان دبیرستان ایرانشهرگرگان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۸ شاهنشاهی (۱۳۱۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۷ سال

۱- تغییر نام حاجیلر به دشت مینو (گرگان)

۲- تأسیس بانک ملی و عمارت دارائی گرگان و تأسیس دفترپست

دانش برون‌گنبد قابوس

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۹ شاهنشاهی (۱۳۱۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۶ سال

۱- طوفان شدید و بی سابقه در بندر شاه

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۵ سال

۱- ورود قشون روس به گنبد قابوس

۲- انجام سرشماری در گنبد قابوس

۳- نصب کارخانه برق در علی‌آباد گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۱ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

۱- گرانی ارزاق عمومی مخصوصاً قند و شکر در گنبد و گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۳ شاهنشاهی (۱۳۲۳ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۲ سال

۱- وقوع زلزله مهیب در گرگان و گنبد و ویرانی بیش از یکسوم
 این منطقه

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۴ شاهنشاهی ((۱۳۲۴ شمسی)) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۱ سال

۱- زدو خورد خونین بین افسران فراری لشکر خراسان و ژاندارم-
 های گنبد قابوس

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۵ شاهنشاهی (۱۳۲۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۰ سال

۱- خروج قوای روس از شهرهای شمال

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۷ شاهنشاهی (۱۳۲۷ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۲۸ سال

۱- اعدام یاغی معروف عباس گالش در میدان فلکه شهرداری
 گرگان

۲- شروع بکار فرستنده رادیوئی گرگان

۳- تبدیل بخش دشت گرگان به شهرستان دشت گرگان به مرکزیت
 گنبد قابوس

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۸ شاهنشاهی (۱۳۲۸ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۲۷ سال

۱- آمدن برف سنگین که بقولی ارتفاع آن از قد انسان بزرگتر بود
 در کردکوی گرگان

۲- بکار افتادن مجدد کارخانه پنبه گنبد قابوس (این کارخانه از شهریور ۲۰ تعطیل شده بود).

۳- گشایش بیمارستان درگنبد قابوس و مینودشت گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۰۰۹ شاهنشاهی (۱۳۲۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۶ سال

۱- افتتاح کارخانه پنبه پالک کنی اخوین در بندرگز

۲- افتتاح پاسگاه مرزی سیاه آب بندر شاه

۳- شیوع بیماری طاعون گاوی در گرگان

۴- تشکیل شرکت آبیاری و کشف معدن زغال سنگ در گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۰ شاهنشاهی (۱۳۳۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۰ سال

۱- دستگیری یاغی معروف سهراب توسط قوای دولتی

۲- افتتاح سد خور خور گنبد قابوس

۳- اعتصاب دانش آموزان دبستانها و دبیرستانها بعلت فقدان

جا و مکان و نداشتن معلم

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۱ شاهنشاهی (۱۳۳۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۴ سال

۱- زلزله مهیب طرود (گرگان)

۲- مرمت و افتتاح باغ ملی در بندرگز

۳- حریق در آهنگر محله و میشان گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۲ شاهنشاهی (۱۳۳۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۳ سال

۱- زلزله در گرگان که منجر به نابودی شهر شد

۲- افتتاح درمانگاه درگنبد تا قوس

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۳ شاهنشاهی (۱۳۳۳ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۲۲ سال

۱- توزیع اسناد مالکیت ۷۰ نفر کشاورزان توسط اعلیحضرت
همایونی محمدرضا شاه پهلوی در ترکمن صحرا

۲- تأسیس شهرداری در علی آباد وشعبه شرکت بیمه ایران در-

گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۴ شاهنشاهی (۱۳۳۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۱ سال

۱- کشف اوراقی مربوط به سران حزب منحلّه توده در بندرشاه

۲- دستگیری سردسته سارقین بنام «اواه» در گنبد

۳- حریق در قراء علی ننه کرد کوی وطوفان هولناک در بندرشاه

۴- ایجاد راه جدید بین گرگان ومشهد وزدن اولین کلنگ ساختمان

درمانگاه شیروخورشید گرگان

۵- اعطاء سند مالکیت به خانواده های دشت گرگان وافتتاح تلفن

کاربر گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۵ شاهنشاهی (۱۳۳۵ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۲۰ سال

۱- آتش سوزی وحشتناک در علی آباد گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۶ شاهنشاهی (۱۳۳۶ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۱۹ سال

۱- دستگیری رمضان قوچانی شیاد معروف در گرگان وتسلیم ملا-

طفان سارق مشهور در گنبد قابوس

۲- بقتل رسیدن آقا مقسوم پیشوای مذهبی شهر گنبد قابوس

۳- افتتاح دبیرستان شاهدخت بندرگز

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۷ شاهنشاهی (۱۳۳۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۸ سال

۱- اعطای سند مالکیت به نمایندگان کشاورزان درگنبد قابوس
و بجنورد و گرگان

۲- فوت حجت الاسلام حاج سید یوسف میرمجیدی از روحانیون

بنام گرگان

تبرستان

۳- افتتاح تلفن کاریر گنبد قابوس

۴- آتش سوزی مهیب در قریه مزرعه گرگان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۸ شاهنشاهی (۱۳۳۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۷ سال

۱- افتتاح کارخانه برق در کلاله گنبد قابوس

۲- افتتاح فرستنده یک کیلوانی گرگان

۳- تقسیم املاک بین کشاورزان در گرگان و گنبد قابوس

۴- تأسیس بیمارستان ۱۵ تختخوابی در بندرگز

۵- بر زمین زدن نخستین کلنگ ساختمان راه آهن گرگان و بندر شاه

توسط دکتر اقبال

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۹ شاهنشاهی (۱۳۳۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۶ سال

۱- افتتاح راه آهن گرگان

و قایع مربوط به استان مازندران

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۰ شاهنشاهی (۱۲۷۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۵ سال

۱- شورش سید باقر خمسه‌ای کلاردشتی که ادعای مهدویت میکرد و کشته شدن یک سرتیپ و خانواده او وقتل عام دوهزار نفر بدست شورشیان در فیروزکوه

۲- شیوع مرض وبا در سراسر مازندران

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۱ شاهنشاهی (۱۲۷۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۴ سال

۱- فرمانروائی یزدانقلی خان کلاردشتی و شورش او در کلاردشت (نوشهر)

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۲ شاهنشاهی (۱۲۷۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۳ سال

۱- احتکار برنج بوسیله سردار مجد حکمران ساری و شورش مردم برهبری پسر عبدالرحمن مجتهد

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۳ شاهنشاهی (۱۲۷۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۲ سال

۱- اعدام یکی از مباحثین با نفوذ دربار توسط سردار مجد در -

ساری

۲- مسافرت ناصرالدین شاه به کلاردشت

۳- تعیین موقوفه جهت نگهداری ساختمان مدرسه قدیمی امیرخان

سپهسالار اعظم و بازسازی آن توسط شاهزاده سپهسالار اعظم که بعثت نداشتن موقوفه خراب شده بود

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۴ شاهنشاهی (۱۲۷۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۱ سال

۱- مسافرت ناصرالدینشاه به مازندران

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۵ شاهنشاهی (۱۲۷۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۰ سال

۱- انتشار خبر قتل ناصرالدینشاه بدست میرزا رضا کرمانی و سلطنت مظفرالدین شاه

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۷ شاهنشاهی (۱۲۷۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۸ سال

۱- ساختن آب انبار معروف به امیر مکرم در شهر آمل توسط امیر - مکرم لاریجانی بدرخواست اهالی شهر

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۹ شاهنشاهی (۱۲۷۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۶ سال

۱- ورود امیر مؤید و سوارانش به ساری

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۰ شاهنشاهی (۱۲۸۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۵ سال

۱- شیوع مرض وبا و مسمومیت در سراسر مازندران و وارد شدن تلفات سنگین به اهالی این منطقه (این بیماری تا اواخر سال ۱۲۸۱ ادامه داشت).

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۳ شاهنشاهی (۱۲۸۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۲ سال

۱- نزول برف سنگین به ارتفاع بیش از یک متر که خسارات

عظیمی به درختان مرکبات درنواحی بابل و آمل و ساری وارد ساخت
وقایع مربوط بسال ۲۴۶۴ شاهنشاهی (۱۲۸۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۱ سال

۱- وقوع زلزله مهیب در آمل

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۵ شاهنشاهی (۱۲۸۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۰ سال

۱- تأسیس اولین مدرسه بسبک جدید بنام سالاریه درساری
۲- خرابی قسمتی از پل محمدحسن خان و تعمیر آن در این سال
توسط یکی از تجار در بابل

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۷ شاهنشاهی (۱۲۸۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۸ سال

۱- تشکیل انجمن‌های ولایتی بنام «سعادت» و «حقیقت» توسط
مرحوم شیخ غلامعلی مجتهد و سید حسین مقدس درساری
۲- شورش مردم بابل علیه یهودیان این شهر و کشته شدن ۱۴
تن از یهودیان و جمع کردن خونبها برای آنان
۳- تعیین امیر مؤید مالک بزرگ ساری از طرف مرکز بعنوان
مأمور امنیت مازندران

۴- مأموریت سهم‌الممالک یکی از پسران امیر مؤید جهت دفع
پانف بلغاری مهاجر مشروطه خواه روسی درساری

۵- بازگشت محمدولیخان سپهدار به تنکابن شهنسوار و قیام او به
حمایت از مشروطیت

۶- خود داری از پرداخت مالیات به محمدعلی میرزا در آستراآباد

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۸ شاهنشاهی (۱۲۸۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۷ سال

۱- ورود هفت تن از آزادیخواهان بسرکردگی پانف بلغاری به

بابل وزدو خورد آنها با یکصدتن قزاق حکمرانی وزخمی شدن پانف و روانه شدن آنها با کمک مشروطه خواهان محلی به بندرگز، ورود آزادی- خواهان بسرکردگی پانف از بندرگز به گرگان واستقبال مردم برهبری شیخ محمدحسین روحانی مشروطه خواه از آنها

۲- حمله ترکمانان طرفدار دولت مرکزی به گرگان و قلع و قمع پانف و مشروطه خواهان محلی و فرار و پناهنده شدن عده ای از آنها به سفارت روسیه

۳- استقرار قزاق های روسیه تزاری در گرگان به بهانه حفظتجار روسی و بیرون راندن ترکمنها از این شهر

۴- همدست شدن سعدالله خان ایلخانی حاکم گرگان با علی محمد- خان کتولی برضد مشروطه خواهان و شکست طرفداران مشروطه از آن درساری و گرگان

۵- قتل ملامحمدجان (علامه مجتهد) که از مشروطه خواهان بابل بوده و برادر زن او در بابل با توطئه مستبدین محلی به اساسی حاجی کسروی وحسین لطیفی وعلیقلی کومیچ

۶- کشته شدن محمدعلی معینالتجار مشروطه خواه بدست - شخصی بنام حسین در بابل

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۹ شاهنشاهی (۱۲۸۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۶ سال

۱- جنگ ایلات عبدالملکی در دوگروه مخالف باهم بسرکردگی قاسم خان وعسکرخان عظام الملک که در این جنگ عسکرخان که از طرفداران استبداد ومحارم محمدعلیشاه قاجار بود در زاغمرز بهشهر کشته شد

۲- شورش مردم ساری به خاطر کشته شدن کربلانی محمد علی کدخدای سمسکنده بدست جبرئیل سوبلوف روسی متخصص چایکاری

- ۳- دستیابی مردم به زندان سوبلوف و اوک ارمنی و پرت کردن آنها از بام عمارت زندان و کشته شدن آن دو در ساری
- ۴- مداخله کنسول روس در قتل سوبلوف و دریافت ۶۰۰۰۰ ریال خونیها از حاج محمد تقی مجد الملک در ساری
- ۵- غارت جواهرات علی اکبرخان یخکشی و تیرباران شدن وی در سبزه میدان ساری و کشته شدن شیخ غلامعلی مجتهد توسط سواران برق (نیروی سالار فاتح)
- ۶- شکست خوردن امیر اعظم و همکار او امام قلی رئیس بختیاریها در جنگ با امیر مکرم لاریجانی و اسیر شدن حاج اسماعیل سلطان اسکی و غلامحسین ارباب که جزء سواران امیر اعظم بودند
- ۷- به آتش کشیده شدن خانه مظفر الملک و انتظام الدوله بوسیله سالار فاتح در نور
- ۸- جنگ سالار فاتح با خواجه و ندها در نور
- وقایع مربوط بسال ۲۴۷۰ شاهنشاهی (۱۲۹۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۵ سال

- ۱- قیام رشید السلطان درمازندان به هواخواهی محمدعلی میرزا
- ۲- عزیمت معزالسلطان در راس سپاهی به فیروزکوه ومازندان
- ۳- جنگ سردار محی با محمدعلی میرزا و کشته شدن ۷۰۰ تن از افراد سردار محی در ساری
- ۴- اشغال بهشهر و ساری بدست محمدعلی میرزا
- ۵- استقرار محمدعلی میرزا در سوادکوه و جنگ و شکست وی از مشروطه خواهان و کشته شدن رشید السلطان یکی از سرداران محمدعلی- میرزا در این واقعه و فرار محمدعلی میرزا به طرف شاهی
- ۶- تصرف آمل بدست مجاهدین دولتی
- ۷- بدارآویخته شدن شیخ غلام ملای بزرگ ساری
- ۸- جنگ امیر اعظم با محمدجان سلطان در ساری

۹- تأسیس گمرکخانه در نور

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۱ شاهنشاهی (۱۲۹۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۴ سال

۱- ساختمان ابنیه راه آهن در ساری

۲- به چوب بستن میرزا احمدنیللی دوافروش توسط سالارالدوله

در ساری بعلت امتناع او از دادن مالیات

۳- جنگ سالارالدوله پسر مظفرالدینشاه با جعفرخان فقیه فرماندار

وقت شهسوار وشکست سالارالدوله

۴- قتل میرزا اسماعیل امین التجار ومحمدعلی مشیرالتجار ومیرزا-

حبیب اصفهانی از مشروطه خواهان بوسیله محمد حاج عباس و کربلانی

مسلم از مستبدین ساری

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۲ شاهنشاهی (۱۲۹۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۳ سال

۱- جنگ امیراعظم با محمدجان سلطان و اسارت محمدجان

در ساری

۲- کشته شدن عبدالسلام بادکوبه ای نماینده بازرگانی دولت

روس در بابل

۳- شورش سالارالدوله درمازندران وتسخیر مشهد سر

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۳ شاهنشاهی (۱۲۹۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۲ سال

۱- حکومت غلامحسین ضرغام سوادکوهی پسر ظهیرالدوله

در ساری

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۴ شاهنشاهی (۱۲۹۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۱ سال

۱- جنگ امیر مؤید و پسرانش با ظهیرالملک وشکست -
 خوردن ظهیرالملک درساری
 وقایع مربوط بسال ۲۴۷۵ شاهنشاهی (۱۲۹۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۰ سال

۱- ورود روسها به ساری درجنگ جهانی اول
 وقایع مربوط بسال ۲۴۷۶ شاهنشاهی (۱۲۹۶ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۹۰ سال

۱- شیوع مرض وبا درساری وبهشهر واكثرشهرهای مازندران
 ۲- جنگ سردار جلیل وبلشویکها ومقابله مردم ساری بابلشویکها
 وقایع مربوط بسال ۲۴۷۷ شاهنشاهی (۱۲۹۷ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۸۰ سال

۱- شیوع مرض مسمشه عمومی درسراسر مازندران وآتشسوزی
 بزرگ شهر آمل
 ۲- ورود امیرمؤید وسوارانش به ساری واختلاف او با امیرنصرت،
 حوادث تنکابن (شهسوار) ونبرد ساعدالدوله پسر سپهسالار با معتضد -
 السلطان

۳- انتصاب اعتضادالسلطنه به حکومت مازندران - کشته شدن
 عزیز پزشک تحصیل کرده بهشهر بوسیله اشرفالملک
 ۴- کشته شدن کالامتیسوف سفیر روسیه ببلشویکی در راه -
 مازندران به تهران

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۸ شاهنشاهی (۱۲۹۸ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۷۰ سال

۱- اسیر شدن مخاطب السلطان رفیعی فرماندار بابل بدست
 سعدالله خان درویش کجوری ازفرماندهان زیردست میرزا کوچک خان
 در بابل

- ۲- ورود سپاهیان جنگل برهبری سعدالله خان درویش کجوری و قدرت الله خان رشتی به ساری
- ۳- کشته شدن غلامحسین ضرغام سواد کوهی بدست مردم ساری بعلت اینکه او را قاتل ناصر خان میدانستند
- ۴- خشکسالی شدید همراه با شیوع بیماری واتلاف احشام - در نور

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۹ شاهنشاهی (۱۲۹۹ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۰ سال

- ۱- حکومت نظام الدوله در مازندران
- ۲- دستگیری چراغعلی خان امیراکرم از متنفذین مازندران به اتهام داشتن اسلحه
- وقایع مربوط بسال ۲۴۸۰ شاهنشاهی (۱۳۰۰ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۰ سال

- ۱- جنگ بین ستون منوچهرخان امیرپاشانی و چریکهای امیر - مؤید و کشته شدن عده‌ای از چریکهای امیرمؤید در ساری
- ۲- شورش اسمعیل خان امیرمؤید سواد کوهی فرمانروای سواد کوه و جنگ باقوای دولتی بسرکردگی احمدخان سپهبد (سپهبد امیراحمدی) در سواد کوه و شکست و فرار او به سیاه‌جوال و فرا خوانده شدن وی به تهران

۴- خبر تأسیس دستگاه نفت شمال و نام‌نویسی حدود ۴۰۰ نفر برای کار در تأسیسات فوق

۵- انتصاب سرهنگ فرج‌الله خان به فرمانداری نظامی شهنسوار

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۱ شاهنشاهی (۱۳۰۱ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۵۴ سال

- ۱- جنگ نبی یکی از مشروطه خواهان مازندران با ساعدالدوله سپهسالار در حوالی آمل ولاریجان

- ۲- کشته شدن غلامحسین خان امیری پسر نبی توسط قوای دولتی و کمک اهالی درآمل
- ۳- کشته شدن عبدالله یاغی معروف که در حوالی لاریجان فعالیت داشت.

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۲ شاهنشاهی (۱۳۰۲ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۵۳ سال

- ۱- شیوع مرض حصبه درجویبار ساری
- ۲- تیرباران شدن پسران امیر مؤید سهم الممالک و هژیرالسلطنه در کلارک کلیاد از توابع ساری
- ۳- کوچ دادن عده‌ای از مالکین از نور به نقاط دیگر

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۳ شاهنشاهی (۱۳۰۳ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۵۲ سال

- ۱- کشته شدن یاغی معروف بنام پهلوان صفر در نوشهروچالوس
- ۲- تأسیس دارالایتام (دارالعجزه) توسط منتظرالملک حکمران بارفروش (بابل)

- ۳- ترقی قیمت برنج در مازندران بعلت حمل و صدور آن به روسیه

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۴ شاهنشاهی (۱۳۰۴ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۵۱ سال

- ۱- لنگر انداختن چند کشتی جنگی ایران در دریای مازندران
- وقایع مربوط بسال ۲۴۸۵ شاهنشاهی (۱۳۰۵ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۵۰ سال

- ۱- تسطیح راه مازندران و افتتاح آن بوسیله هیئت دولت، این راه اولین راه شوسه‌ای بود که در دوره رضاشاه کبیر افتتاح شد
- ۲- اتصال راه اتومبیل روی علی‌آباد به ساری و افتتاح راه بابل به ساری

۳- فوت شیخ کبیر از علماء ومجتهدین درجه اول تنکابن -
(شهسوار) .

۴- ورود امیر مصدق به تنکابن برای حکومت شهر
وقایع مربوط بسال ۲۴۸۶ شاهنشاهی (۱۳۰۶ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۹۹ سال

۱- غرق یک لوتکای بزرگ تر کمن ویک لوتکای شیلات در-
مشهد سر (بابلسر)

۲- ورود رضاشاه کبیر به بهشهر برای اولین بار
وقایع مربوط بسال ۲۴۸۷ شاهنشاهی (۱۳۰۷ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۸۹ سال

۱- خاتمه سیم کشی تلفن سولده (آمل) واقتتاح باب مخابرات
بین آمل ورشت

۲- تشکیل جمعیت شیروخورشید سرخ دساری
۳- انحصار فروش نفت ساری ازطرف سیاک نام مسیحی که موجب
نارضائی مردم شد

۴- خاتمه عملیات ساختمانی راه رشت وآمل
وقایع مربوط بسال ۲۴۸۸ شاهنشاهی (۱۳۰۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۹ سال

۱- آورده شدن گیاه توتون از رشت به بهشهر توسط حسن رنجبر
معروف به بهشهری

۲- مسافرت رضاشاه به مازندران وگشایش خط آهن بندرشاه -
ساری وعلی آباد وریل گذاری سرتاسری از نکاتا ساری
۳- تأسیس پل آهنی رودخانه طالار (تجن) واتمام پل نگاه بین
اشرف وساری

۴- افتتاح شعبه ثبت اسناد و بانک ملی بریاست مسیو بروک آلمانی
در بابل

۵- تأسیس شعبه بانک روس درساری

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۹ شاهنشاهی (۱۳۰۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۴ سال

۱- گشایش کارخانه نساجی شاهی

۲- تأسیس کارخانه چراغ برق درساری

۳- انفجار کیسه های باروت در جمعه بازار یکی از بخشهای -

تنکابن و کشته شدن عده ای و مجروح شدن ۳۷ نفر دیگر

۴- افتتاح ثبت اسناد درساری و شهسوار

۵- آمدن ترن از بندر شاه به ساری

۶- شروع بکار کارخانه تخته بری درسولده

۷- تشکیل نظام وظیفه و نظمیة در تنکابن (شهسوار)

۸- دستگیری میرزا حسین دزد معروف درسواد کوه ساری

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۰ شاهنشاهی (۱۳۱۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۴ سال

۱- مسافرت اعلیحضرت رضاشاه کبیر به ساری و بابل و افتتاح پل

سفید

۲- ایجاد تأسیسات جنگلبانی در مازندران

۳- تغییر نام شهر بارفروش به بابل و حبیب آباد به دهنو و

علی آباد به شاهی

۴- حکومت میرزا اسدالله خان یمین اسفندیاری در مازندران

۵- افتتاح اولین کارخانه برق در بابل

۶- افتتاح اولین شعبه بانک ملی بریاست مسیوهارتمان درساری

۷- پایان ساختمان کارخانه ریسمان بافی در شاهی

۸- احداث راه آهن از شاهی به سرخه علا

۹- نوسازی شهر ساری واحداث خیابان مرکزی وگلکاری و سبزه میدان ساری

۱۰- تیرباران شدن پسر مرادعلی سنگسری از اشرار سنگسر وقایع مربوط بسال ۲۴۹۱ شاهنشاهی (۱۳۱۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۴ سال

۱- تأسیس کارخانه پارچه بافی و بیمارستان درشاهی

۲- خاتمه ساختمان تأسیسات بندرنوشهر

۳- احداث جنگل مصنوعی درقمیشان

۴- حریق در یکی از بزرگترین عمارات درمیدان شاهی

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۲ شاهنشاهی (۱۳۱۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۳ سال

۱- تأسیس بیمارستان از طرف اهالی درآمل

۲- تأسیس کارخانه قند شاهی

۳- افتتاح راه جدید شوسه چالوس

۴- احداث اسکله در بند دهنو نوشهر

۵- استخراج معادن ذغال سنگ زیرآب

۶- تأسیس وشروع به کار کارخانه چیت سازی وحریربافی مازندران

۷- کشف چشمه آب معدنی در رامسر

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۳ شاهنشاهی (۱۳۱۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۲ سال

۱- افتتاح مریضخانه درساری وشاهی ویندرشاه - افتتاح اولین

کارخانه کنسروسازی دریک کشتی در بحر خزر

۲- اتمام ساختمان پست وتلگراف بابل

۳- اتمام ساختمان دبیرستان پهلوی ساری

۴- بازدید ولیعهد سوئد از مازندران

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۴ شاهنشاهی (۱۳۱۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۴۰۱ سال

- ۱- وقوع زلزله شدید در بهشهر و حومه، این زلزله یکی از - معروفترین زلزله‌های مازندران و مرکزش در جویبار ساری بود
- ۲- آتش‌گرفتن امامزاده یحیی در ساری
- ۳- منسوخ شدن کلاه پهلوی و استعمال کلاه شاپو، کشف حجاب در نواحی مختلف مازندران
- ۴- دادن شناسنامه در نور
- ۵- شروع احداث تونل کندوان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۵ شاهنشاهی (۱۳۱۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم. ۴ سال

- ۱- خاتمه آمار آمارگیری و توزیع شناسنامه در بابل
- ۲- تأسیس بانک ملی در اشرف
- ۳- ورود ترن به فیروزکوه و استقبال اهالی
- ۴- اعزام عده‌ای از مهندسين ایرانی و خارجی برای اکتشاف نفت در آمل
- ۵- تغییر لباس و کلاه در ساری و تأسیس کارخانه نخ قرقره در آن شهر
- ۶- افتتاح بیمارستان رامسر
- ۷- تغییر نام شهسدر به بابلسر
- ۸- اتمام ساختمان پل تجن (ساری - اشرف)

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۶ شاهنشاهی (۱۳۱۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۹ سال

- ۱- تأسیس کارخانه برنج کوبی بدستور اعلی‌حضرت فقید در نکا (حومه بهشهر)

- ۲- تأسیس کارخانه پنبه بهشهر و بابل و یابلسر و کیاکلا
- ۳- اتمام ساختمان کارخانه برنج کوبی شهسوار
- ۴- دائر شدن برق در یابلسر
- ۵- گشایش دییرستان شاهپور در بابل با حضور حکمت وزیر معارف، تشکیل شرکت سهامی ایالاتی توتون و سیگار در بابل، انتصاب انتظام به حکومت بابل

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۷ شاهنشاهی (۱۳۱۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۸ سال

- ۱- مسافرت رضاشاه و ولیعهد به مازندران و گشایش تونل - معروف کندوان
- ۲- تأسیس کارخانه چیت سازی بهشهر و حریربافی چالوس به - دستور رضاشاه کبیر
- ۳- کشف مسکوک قدیمی در محله کیاسر از توابع چهاردانکه
- ۴- ساختمان پل آهنی آمل (معروف به نوپل)

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۸ شاهنشاهی (۱۳۱۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۷ سال

- ۱- مسافرت والا حضرت ولایتعهد و فوزیه به مازندران از راه - چالوس

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۹ شاهنشاهی (۱۳۱۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۶ سال

- ۱- تأسیس کارخانه کنسروسازی درشاهی
- ۲- تأسیس کارخانه پنبه پاک کنی در ساری
- ۳- تأسیس دفتر پست در کلاردشت بابل
- ۴- ریزش معدن ذغال سنگ «زیرآب» و تلف شدن ۸ نفر از کارگران
- ۵- تعمیر بنای تاریخی امام زاده میر بزرگ در آمل

وقایع مربوط بسال ۲۰۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۰ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۳۵ سال

۱- تأسیس چاپخانه وانتشار روزنامه صفا به صاحب امتیازی

عبدالصاحب صفائی درساری

۲- گرانی ارزاق عمومی مخصوصاً قند و شکر درنوشهر وشهسوار

۳- ورود قشون روس به مازندران وحمله قسمتی از نیروهای

شوروی به «زیرآب» و اعدام یک سرباز روسی بدستور فرمانده آنها بخاطر

تمرد ازفرمان

۴- تأسیس دفتر تلگراف درفریدون کنار از توابع بابلسر

وقایع مربوط بسال ۲۰۰۱ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

۱- تشکیل حزب توده درمازندران که با همکاری ارتش سرخ

ومهاجرانیکه از روسیه آمده بودند به خرابکاری پرداختند.

۲- سیل عظیم درنوشهر وخروج قطار از خط درایستگاه کدوک

۳- سرکوبی اشرار ودستگیری پاشایاگی معروف درپل سفیدساری

وقتل سارق مسلح صفی ولاخوری درساری

۴- مراجعت خوانین ومالکان تبعید شده مازندران به شهر و دیار

خود که بعلت هواخواهی ازآلمانها بر اثر اقدامات متفقین درتهران

تحت نظر بودند

۵- تحصن وشکایت عده ای از رعایا وخرده مالکین چالوس و

شهسوار از عملیات غیر قانونی استاندار وقت

وقایع مربوط بسال ۲۰۰۲ شاهنشاهی (۱۳۲۲ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۳۳ سال

۱- دستگیری عشق علی یاگی معروف درحوالی هزارجریب -

ساری

۲- افتتاح باشگاه ورزشی گودرز درآمل

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۳ شاهنشاهی (۱۳۲۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۲ سال

- ۱- زدو خورد شدید بین کارگران بافندگی باقوای ژاندارمری در شاهی و دستگیری عده‌ای از کارگران و کشته شدن شخصی بنام حسین نعمتی و مجروح شدن عده‌ای در این ماجرا
- ۲- آتش‌سوزی بزرگ در شهسوار که در این واقعه اداره ثبت شهسوار و رئیس آن اداره بنام آقای طاهری سوخت.

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۴ شاهنشاهی (۱۳۲۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۱ سال

- ۱- زد و خورد طرفداران سید ضیاء و توده‌ای‌ها در کارخانه بافندگی شاهی و زدو خورد مردم و توده‌ایها در شاهی و ساری
- ۲- جلوگیری از حرکت ژاندارمهای عازم مازندران در فیروزکوه بوسیله نیروهای شوروی
- ۳- خودکشی سروان رضا افسری دادیار دادگاه بر اثر اهانت توده‌ایها در ساری

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۵ شاهنشاهی (۱۳۲۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۰ سال

- ۱- دستگیری علی سنگسری که در کوهستانهای سنگسرفعالیت داشت
- ۲- خروج قوای روس از شهرهای مازندران

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۶ شاهنشاهی (۱۳۲۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۹ سال

- ۱- تأسیس دانشسرای کشاورزی در ساری
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۷ شاهنشاهی (۱۳۲۷ شمسی) - فاصله
- زمانی تا سرشماری سوم ۲۸ سال

۱- تأسیس شعبه بانک ملی و بانک صنعتی و معدنی در چالوس و شهسوار

۲- تأسیس درمانگاه در لاریجان

۳- تأسیس دفتر تلگراف در محمودآباد بابل

۴- برقراری سرویس هوایی بین تهران و بابل

۵- تأسیس نمایندگی اداره کار و بانک صنعتی و معدنی در -

بهشهر

۶- ریزش برف شدید و خسارت هنگفت درشاهی - حریق وحشتناک در قریه مادیکلای شاهی

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۸ شاهنشاهی (۱۳۲۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۷ سال

۱- نصب مجسمه محمدرضا شاه پهلوی در میدان شاهی

۲- وقوع حریق درستاد حزب جنگل سابق

۳- نزول برف سنگین در نوشهر

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۹ شاهنشاهی (۱۳۲۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۶ سال

۱- انتشار روزنامه محلی بنام «اثر» در ساری

۲- برقراری ارتباط تلفنی بین نوشهر و بابل و بابل و فریدون-

کنار

۳- تأسیس شرکت برق درشاهی

۴- کشف چاه نفت در نکا

۵- افتتاح بانک سپه در بابل

۶- دستگیری آقا جان سارق معروف در رامسر

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۰ شاهنشاهی (۱۳۳۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۵ سال

۱- قتل فریدون ذوالفقاری سنگسری سارق مسلح بوسیله همکارانش در شاهی

۲- میتینگ و تظاهرات مردم به طرفداری از ملی شدن نفت در- ساری و بابل

۳- درگذشت حجت الاسلام حاج شیخ عبدالرحیم رحمانی در- ساری

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۱ شاهنشاهی (۱۳۳۱ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

۱- حریق در کارخانه گونی بافی شاهی و جنگل کرنک و تپه های پل سفید ساری

۲- افتتاح بیمارستان درچالوس

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۲ شاهنشاهی (۱۳۳۲ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۲۳ سال

۱- اعلام حکومت نظامی در بابل

۲- سیل عظیم درچالکه رود و بهشهر

۳- تعقیب عناصر افراطی و اعضای حزب منحل توده درماندگان و برکناری چهل نفر از دبیران و آموزگاران توده ای در ساری

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۳ شاهنشاهی (۱۳۳۳ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۲۲ سال

۱- آتش سوزی در بیمارستان رامسر

۲- آتش سوزی عظیم و انفجار موتور کوره آجرپزی در بابل

۳- تشکیل جمعیت خیریه ثریا پهلوی در ساری

۴- اتمام پل ۲۱ در لاریجان

۵- کشف شبکه حزب منحل توده و دستگیری ناصر بامداد

مسئول سازمان حزب در بهشهر

- ۶- پرده برداری از مجسمه شاهنشاه درشاهی
  - ۷- تأسیس شعبه شرکت بیمه ایران در بابل
- وقایع مربوط بسال ۲۰۱۴ شاهنشاهی (۱۳۳۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۱ سال

- ۱- تبدیل بهشهر به شهرستان و افتتاح حوزه آمار در این شهر
  - ۲- شروع ساختمان درمانگاه در آمل
  - ۳- احداث راه جدید نور
  - ۴- افتتاح تلفن کاریر چالوس
  - ۵- حریق در بازار شاهی
  - ۶- طوفان شدید در لاریجان
  - ۷- افتتاح اولین درمانگاه سازمان بیمه های اجتماعی درشاهی
  - ۸- ایجاد بهداری در کوهستان و آسیاب سر بهشهر
- وقایع مربوط بسال ۲۰۱۵ شاهنشاهی (۱۳۳۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۰ سال

- ۱- آتش سوزی مهیب در آمل که در آن بیشتر قسمتهای شهر طعمه حریق شد
- ۲- آتش سوزی در بازار صفا سرای رامسر
- ۳- تأسیس کارخانه قند شمال در سوادکوه
- ۴- افتتاح کارخانه برق در صفاسرا
- ۵- سیل عظیم خورتاب رود نور و تلفات شدید جانی
- ۶- تقسیم اراضی سلطنتی در مازندران
- ۷- آتش سوزی بازار بابل

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۶ شاهنشاهی (۱۳۳۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۹ سال

- ۱- ایجاد سد بزرگ برای جلوگیری از خطر سیل در فیروزکوه
- ۲- انفجار معدن سنگ در ساری و کشته شدن عده ای

۳- وقوع زلزله شدید در لاریجان و سایر نقاط مازندران که خسارت مالی و جانی فراوان ببار آورد.

۴- کشته شدن یک کارگر بر اثر انفجار موتور کارخانه برق

رامسر

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۷ شاهنشاهی (۱۳۳۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۸ سال

- ۱- افتتاح کارخانه برق نگاه از توابع ساری
- ۲- شروع عملیات پلسازی در جاده سولده به قمیشان
- ۳- زلزله در پل سفید که با خسارت توأم بود
- ۴- شیوع بیماری سرخک در بین دانش‌آموزان لاریجان
- ۵- افتتاح مهمانخانه چالوس
- ۶- افتتاح اداره انحصارات قند و شکر در پل سفید سولده (محمود - آباد آمل) تأسیس اداره دامپزشکی در پل سفید
- ۷- بر زمین زدن اولین کلنگ ساختمان کارخانه برق بندرگز و استادیوم ورزشی آمل و بابل

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۸ شاهنشاهی (۱۳۳۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۷ سال

- ۱- سیل مهیب در بابلسر
- ۲- زلزله شدید در مرزن‌آباد نوشهر
- ۳- حریق در کارخانه شالی کوبی ساری
- ۴- افتتاح بانک بازرگانی درساری و دبیرستان دخترانه در پل

سفید

- ۵- افتتاح دبستان حرفه‌ای بابل
- ۶- توزیع اسناد مالکیت املاک خالصه به کشاورزان دهات بابل، ساری، شاهی و آمل بوسیله شاهنشاه و شهبانو
- ۷- افتتاح کارخانه جدید گونی بافی توسط دکتر اقبال در شاهی

- ۸- بکار افتادن موتور برق در پهلویدر
- ۹- افتتاح کارخانه آرد و شالی کوبی در کردکوی
- ۱۰- افتتاح دادگستری به شهر
- ۱۱- افتتاح اولین دبستان دخترانه در مرزن آباد نوشهر
- ۱۲- شروع بیمارستان مسلولین در ساری
- ۱۳- افتتاح بانک بازرگانی در ساری و شعبه بانک صادرات در

رامسر

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۹ شاهنشاهی (۱۳۳۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۶ سال

۱- نزاع دوطایفه الیکائی و جهاندار در شهسوار و مقتول و مجروح

شدن عده‌ای

۲- اعطای اسناد مالکیت املاک خالصه در دهات چالوس و

شهسوار و به شهر توسط شاهنشاه

وقایع مربوط بسال ۲۵۲۰ شاهنشاهی (۱۳۴۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۵ سال

۱- اعطای سند مالکیت املاک سلطنتی به کشاورزان بابلسر

توسط شاهنشاه آریامهر

۲- آتش‌سوزی در قسمت جنوب غربی شهر شهسوار

و قایع مربوط به استان گیلان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۰ شاهنشاهی (۱۲۷۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۵ سال

۱- شیوع وبا و کشتار حدود ۱۲۰۰۰ نفر از مردم رشت و فرار
مؤیدالدوله به گوههای رحمت آباد در مدت شدت این بیماری

۲- احداث راه آهن رشت - پیر بازار بوسیله شرکت شیلات روسها

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۱ شاهنشاهی (۱۲۷۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۴ سال

۱- حکمرانی میرزا احمدخان مشیرالسلطنه برای بار دوم در -

گیلان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۲ شاهنشاهی (۱۲۷۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۳ سال

۱- واگذاری امتیاز صید ماهی در آبهای شمالی ایران به لیانوزوف

روسی

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۳ شاهنشاهی (۱۲۷۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۲ سال

۱- حکمرانی شاهزاده عباس میرزا ملک آرا برادر ناصرالدینشاه

برگیلان

۲- احداث راه آهن از یونل به دکوویل بوسیله خوشتار (صاحب

امتیاز چوب شمال) برای حمل چوبهای جنگلی

۳- احداث راه شوسه رشت - قزوین بوسیله مهندس باستیلیمان

روسی در دوره حکومت شاهزاده ملک آراء و قدغن شدن عبور و مرور در این راه تا مدتی از طرف روسها

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۴ شاهنشاهی (۱۲۷۴ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۸۱ سال

۱- حکمرانی میرزا احمد مشیرالسلطنه برگیلان برای بار سوم

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۵ شاهنشاهی (۱۲۷۵ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۸۰ سال

۱- انتشار خبر ترور ناصرالدین شاه درگیلان
۲- حکومت آقا باقر آبدار معروف به سعدالسلطنه درگیلان که
مردی خودخواه و مستبد بود

۳- میخکوب کردن ملاحسن تحویلداری مجتهد معروف و محبوب
گیلان بدیوار دارالحکومه توسط فراشان حکومتی و شورش و اعتراض
مردم که منجر به عزل سعدالسلطنه از حکومت گیلان گردید

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۶ شاهنشاهی (۱۲۷۶ شمسی) - فاصله
تا سرشماری سوم ۷۹ سال

۱- حکومت ملک منصور میرزا شعاع السلطنه پسر دوم مظفر -
الدینشاه درگیلان که در این زمان نیابت حکومت با میرزا ابراهیم خان
معمدالسلطنه بوده است

۲- آتش سوزی بزرگ انزلی (بندر پهلوی) و سوختن قسمت عمده ای
از شهر

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۷ شاهنشاهی (۱۲۷۷ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۸ سال

۱- احداث موج شکن اسکله پهلوی بوسیله پلاتانوف و علی اف
مهندسین روسیه تزاری با هزینه ۳۰ میلیون منات

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۸ شاهنشاهی (۱۲۷۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۷ سال

۱- حکومت محمدولیکان خلعتبری با لقب نصرالسلطنه برگیلان (وی بعدها لقب سپهدار و سپهسالار یافت).

۲- احداث جاده کالسکه و رشت - تهران بوسیله کمپانی روسی و اخذ عوارض از مردم

۳- آتش سوزی بزرگ شهر رشت و سوختن قسمت اعظم بازار و کاروانسرا و مسجد جامع آن شهر

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۰ شاهنشاهی (۱۲۸۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۵ سال

۱- آتش سوزی بزرگ شهر رشت مقارن بابازگشت مظفرالدینشاه از اروپا و توقف کوتاه وی در رشت

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۱ شاهنشاهی (۱۲۸۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۴ سال

۱- انتصاب میرزا محمودخان ملقب به حکیم الملک بحکومت گیلان که چون شروع به انجام اصلاحاتی کرد وی را کشتند و جسدش را نزدیک رختخوابش یافتند که بگفته مردم کار اتابک اعظم بوده است و از جمله اصلاحات وی حذف مشاغل بی حقوق بود که عده ای از محل ده یک و ده نیم دعاوی که از طرف حکام وصول میشد درآمد بی موردی داشتند.

۲- حکومت ابوالفضل میرزا عضدالسلطان فرزند مظفرالدینشاه برگیلان که پیشکاری وی باناظم الاطبا طبیب مخصوص او بود

۳- شایعه رابطه نامشروع عضدالسلطان باخانم فکلی و صدور دستور اخراج خانم مذکور از شهر توسط حاجی خماسی. لکن چون بعداً معلوم شد خانم فکلی صیغه شاهزاده بوده حاجی خماسی خود حکم صادره را باطل نمود.

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۲ شاهنشاهی (۱۲۸۲ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۷۳ سال

۱- وبای عام و فرار مردم به کوهستانها و نواحی ییلاقی گیلان
 (تلفات این بیماری نسبت به سابق کمتر بوده است)

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۳ شاهنشاهی (۱۲۷۳ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۷۲ سال

۱- تأسیس چراغ برق در رشت بوسیله حاج معین السلطنه که
 این کارخانه را بعداً زردشتی‌ها تحویل گرفته و اداره نمودند

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۴ شاهنشاهی (۱۲۸۴ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۷۱ سال

۱- تأسیس بیمارستان دکتر بریم در رشت که اولین بیمارستان
 بسبک اروپائی بود

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۵ شاهنشاهی (۱۲۸۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۷۰ سال

۱- جنبش مشروطه‌خواهی در گیلان و حکومت محمدولیخان -
 تنکابنی برای سومین بار در این منطقه

۲- طغیان رودخانه و مرداب بندر پهلوی و رفتن قسمتی از شهر به
 زیر آب

۳- حکومت میرزا صالح خان وزیراکرم (آصف‌الدوله) بر گیلان
 و واقعه انتخابات دوره اول مجلس شورا که طبق گزارشی که وزیراکرم
 بر علیه حاجی آقامیر رشتی (بحرالعلوم) نماینده رشت داده بود انتخابات
 ایندوره تا حدی متزلزل شده بود

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۶ شاهنشاهی (۱۲۸۶ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۹ سال

۱- احداث و افتتاح راه بین بندر انزلی و رشت به پهنای ۳ تا ۴ متر

۲- دعوت محمدعلیشاه از اتابک امین‌السلطان که در اروپا بود جهت تصدی پست صدارت و ورود وی از راه بندر انزلی به ایران و جلوگیری از پیاده شدن وی در خاک ایران توسط آزادیخواهان و وساطت سید رفیع خلخالی و سید ابراهیم آبکناری در این امر که منجر به ادای سوگند وفاداری نسبت به مشروطه از طرف اتابک امین‌السلطان و دادن اجازه ورود به وی از طرف آزادیخواهان گردید

۳- نصب کارخانه برق در انزلی بوسیله خوشتار یا صاحب - امتیاز چوب شمال

۴- انتخاب میرزا خلیل رشتی از سران جنبش مشروطه در گیلان به عنوان اولین رئیس بلدیة رشت

۵- انتخاب واعزام نصرت‌الله‌خان امیر اعظم از طرف محمد علی- شاه به حکومت گیلان با یکصد نفر قزاق به فرماندهی کاظم آقا میرپنج جهت مقابله با مشروطه‌خواهان

۶- تبعید آقا شیخ محمد واعظ و اشرف‌الملک و مشکوه‌الملک از لنگرود به تحریک روسها به علت مشروطه خواهی

۷- حکومت ظهیرالدوله (صفا علی) داماد ناصرالدین‌شاه بر گیلان

وقایع مربوط بسال ۱۲۶۷ هـ شاهنشاهی (۱۲۸۷ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۱۲۶۸ سال

۱- انتصاب ظهیر حضور از جانب پدرش ظهیرالدوله به حکومت انزلی

۲- ورود نیروهای روسیه تزاری به طرفداری از محمدعلیشاه به رشت

۳- تحریم کالاهای روسی از طرف مردم رشت

۴- تحصن آزادیخواهان رشت در شهرداری عثمانی و در محاصره قرار گرفتن آن محل بدستور حاجی خماسی برای جلوگیری از رساندن خواروبار به آنها

۵- شورش رشت بریاست معزالسلطان (سردارمحمی) یفرمخان، عمیدالسلطان، میرزا کریم خان، لیکوف، حاج حسین اسکندانی، آقاگل- اسکندانی با کمک داوطلبان کمیته سوسیال دمکرات قفقاز و کشتن آقا- بالاخان سردار افخم حکمران گیلان در باغ مدیریه و تصرف رشت بدست آزادیخواهان و قتل حاج خماسی از مجتهدین طرفدار استبداد بدست مشروطه خواهان گیلان و ورود سپهدار تنکابنی به رشت و حکمرانی او بر گیلان

- ۶- زدو خورد میان خاندان منجم باشی از مالکان بزرگ لنگرود - رودسر و خاندان صوفی و کشته شدن یک نفر از طرفداران خاندان صوفی
- ۷- سیل شدید لاهیجان و ازمیان رفتن باغات و مزارع در لاهیجان
- ۸- سال قحطی در آستارا، زنجان، صومعه سرا، هشتپر
- ۹- عزل منجم باشی حاکم مستبد لنگرود
- ۱۰- ورود پانف بلغاری به رشت و در رأس مجاهدین و آزادیخواهان قرار گرفتن وی

- ۱۱- توقیف شعاع السلطنه برادر محمدعلی شاه ضمن بازگشت از اروپا بوسیله آزادیخواهان در رشت و دریافت مبلغی پول از خود او برای آزادی وی
- ۱۲- تأسیس گراند هتل بوسیله مسیوگوستی ریتمتری یونانی در - بندر پهلوی
- ۱۳- کشته شدن حاجی شیخ علی فومنی از طرفداران استبداد و از همدستان حاجی خماسی بدست مشروطه خواهان
- ۱۴- شیوع وبا در گیلان و تلف شدن روزی بیست، سی نفر در رودبار
- ۱۵- پیاده شدن دوسه هزار سرباز روسی برای حمایت از محمد - علیشاه و ارباب مردم گیلان در بندر پهلوی
- ۱۶- قحطی بزرگ و هجوم مردم آذربایجان به نواحی گیلان و آستارا

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۹ شاهنشاهی (۱۲۸۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۶ سال

۱- به توپ بستن دهکده‌ای در آستارا بوسیله روسها و کشته شدن
۶ نفر در این حادثه

۲- ترور امیر حشمت رئیس اسبق نظمیه بدستور هدایت (والی)
که پس از چندی بهبود یافت و آزاد شد

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۰ شاهنشاهی (۱۲۹۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۰ سال

۱- اشغال رشت بوسیله روسها و کشته شدن ۹ نفر از مردم و
تبعید رئیس بلدیة به بندر پهلوی

۲- اعدام یوسف خان ، کاظم خان ، صالح خان شریعتمدار
گرگانرودی از آزادیخواهان رشت - بوسیله روسها و بدستور نکراسوف
کنسول روسیه تزاری در کله ناصریه رشت

۳- تبعید آقا سید عبدالوهاب صالح از روحانیون آزادیخواه به
روسیه بوسیله عمال دولت روسیه در رشت

۴- زخمی شدن ظهیر حضور حاکم بندر پهلوی از طرف مردم به
علت وابستگی او به روسها

۵- زدو خورد شدید میان مشروطه خواهان و سالداتهای روس و
صدور فرمان تیراندازی در بازار بوسیله عزیزبیک فرمانده روسها و کشته-
شدن ۲۲ تن از مردم بندر پهلوی

۶- اعدام حاج علی صراف و فیروز کرجی بان بوسیله روسها در بندر
پهلوی

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۱ شاهنشاهی (۱۲۹۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۴ سال

۱- احداث کارخانه توتون سیگار در فومن
 وقایع مربوط بسال ۲۴۷۳ شاهنشاهی (۱۲۹۳ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۲ سال

۱- ورود سربازان روسیه تزاری به رشت و بندر پهلوی و لنگرود
 و آستارا و دیگر شهرهای گیلان بعلت آغاز جنگ جهانی
 ۲- قحطی ارزاق و گرانی برنج و قند و جو و گندم بر اثر ورود -
 سربازان روسی و شورش مردم رشت و جلوگیری از صدور برنج به روسیه
 ۳- آغاز قیام جنگل به رهبری میرزا کوچک خان جنگلی
 ۴- ریزش برف سنگین و بیسابقه و قطع عبور و مرور در آستارا
 وقایع مربوط بسال ۲۴۷۴ شاهنشاهی (۱۲۹۴ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۱ سال

۱- دستگیری قنصل عثمانی و تعطیل شهیندرخانه عثمانی در -
 رشت بوسیله قزاقهای روسیه
 ۲- نبرد نیروهای روسیه تزاری با عشایر طولش در هشتپر
 ۳- شکست نظامی و قتل مفاخرالملک رئیس شهربانی رشت
 بوسیله یکی از مجاهدین در کسما به جهت اقدامات وی برضد نهضت
 جنگل در صومعه سرا
 ۴- خریدن و بردن درب و کتیبه مسجد جامع لنگرود توسط روسها
 ۵- جنگ رشیدخان ساسانی با قوای روسیه تزاری در حوالی -
 آستارا که بنفع رشیدخان خاتمه یافت
 ۶- آتش زدن جنگل فومن بوسیله سربازان روس که در تعقیب
 جنگلی ها بودند

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۵ شاهنشاهی (۱۲۹۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۶۰ سال

۱- دستگیری حاج محسن خان امین الدوله پسر میرزا علیخان -

امین الدوله از ملاکین بانفوذ لشت ونشا بوسیله آزادی خواهان به
 علت سرکوبی جنگلی ها

۲- احداث راه آهن کیش دیوی حومه هشپیر برای حمل چوب
 جنگل ها

۳- سیل بزرگ و از میان رفتن شالیزارها در صومعه سرا
 وقایع مربوط به سال ۲۴۷۶ شاهنشاهی (۱۲۹۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۹ سال
 ۱- ترور معین همایون مژدهی رئیس مالیه رشت و از مخالفان
 قیام جنگل بوسیله جنگلی ها

۲- حکومت حشمت الدوله و الاتبار در رشت
 ۳- آمدن احسان الله خان به گیلان و همکاری او با میرزا کوچک -

خان

وقایع مربوط به سال ۲۴۷۷ شاهنشاهی (۱۲۹۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۸ سال

۱- ورود نیروهای انگلیس به فرماندهی ژنرال دنسترویل به
 رشت و نبرد شدید با جنگلی ها و اشغال رشت و بندر پهلوی
 ۲- جنگ منجیل بین جنگلی ها از یک طرف و سربازان روسیه
 بسرکردگی بیچراخف و سپاهیان انگلیس بفرماندهی دنسترویل از طرف
 دیگر. در این جنگ محمودخان ژولیده فرمانده نیروهای جنگلی درسنگر
 اول نبرد در محل پل سابق منجیل (سد فعلی سفیدرود) بر اثر شلیک
 توپخانه روس و انگلیس زخمی شد و ۱۷ تن از همراهانش نیز به قتل
 رسیدند. نیروهای جنگل محمودخان را به قزوین منتقل نمودند ولی وی
 حاضر نشد وسیله اطبای انگلیس مورد معالجه قرارگیرد و گفت مرگ را
 به مرهم گذاری دشمنان وطن ترجیح میدهد

۳- هجوم هزاران تن از مردم آذربایجان به گیلان به علت -

قحطی

- ۴- تأسیس دارالایتام رشت و دریافت عوارض ازهریوط برنج برای تأمین هزینه آن
- ۵- تسلیم میرزا احمد کسمائی از سران جنگل و نایب میرزا - کوچک خان به قوای دولتی
- ۶- شیوع وبا و تلفات زیاد درهشتپر ، طولش و فومن و سایر مناطق گیلان
- ۷- اشغال بندرپهلوی بوسیله بلشویک ها
- ۸- تسلط نیروهای جنگل بر جنگلهای طولش
- ۹- هجوم قوای روسیه برصومعه سرا و به توپ بستن محله دشته
- ۱۰- بمباران تأسیسات نظامی نهضت جنگل درقریه گوراب - زرمیخ و انتقال این تأسیسات به ده کسماء و بمباران مجدد آن بوسیله انگلیسها
- ۱۱- معاهده بین نمایندگان جنگل (رضا افشار و دکتر ابوالقاسم فرید) با کلنل پاتیوس فرمانده قشون انگلیسی و مستر مایر درصومعه سرا ۳ کیلومتری رشت
- ۱۲- سال قحطی معروف بسال ۶۰ طوفانی درصومعه سرا و لنگرود
- ۱۳- مأمورشدن دکتر حشمت از طرف نهضت جنگل برای اداره امور لنگرود
- ۱۴- عزیمت هیأت ایران بریاست مشاورالملک از طریق انزلی به اروپا جهت شرکت در کنفرانس صلح
- ۱۵- فرماندهی بیچراخف بر نیروهای روس در رشت و رودبار
- ۱۶- احداث کانالی بنام حشمت رود از رودخانه سفیدرود برای رساندن آب به کشتزارهای لاهیجان بوسیله دکتر حشمت جنگلی
- ۱۷- اعدام عباس سیاه از اشرار لاهیجان
- ۱۸- انعقاد قرار داد آتش بس بین کمیته جنگل و انگلیس

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۸ شاهنشاهی (۱۲۹۸ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۵۷ سال

- ۱- بنای عمارت بلدیه (شهرداری رشت)
- ۲- تسلیم واعدام دکتر حشمت از رهبران جنگل در قرق -
کارگذار در محل ثبت اسناد فعلی رشت
- ۳- حکمرانی عبدالحسین میرزا سردار معظم خراسانی (تیمورتاش)
بر رشت
- ۴- اعدام عده زیادی از مردم بدستور تیمورتاش و با تهاجم هوا -
خواهی از نهضت جنگل در رشت
- ۵- اعلام حکومت نظامی توسط سردار معظم خراسانی (تیمورتاش)
در رشت
- ۶- موافقت نامه ترك مخاصمه بین میرزا کوچک خان و وثوق -
الدوله به نمایندگی از طرف دولت ایران
- ۷- نزول برف سنگین و قطع طرق ارتباطی در فومن و صومعه سرا
- ۸- ایجاد شبکه برق بوسیله شهرداری در زمان حکومت بصیر -
الوزراء در آستارا
- ۹- پیاده شدن سربازان روس به فرماندهی «راسکولینگاف»
در بندر پهلوی

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۹ شاهنشاهی (۱۲۹۹ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۵۶ سال

- ۱- ورود ارتش سرخ شوروی به رشت و بندر پهلوی بدون -
مقاومت نیروهای انگلیس
- ۲- تنظیم موافقت نامه ۹ ماده ای بین میرزا کوچک خان و ارتش
سرخ
- ۳- تشکیل کمیته انقلاب در رشت بعضویت کاژانف فرمانده
قوای شوروی، میرزا کوچک خان، کامران آقائف عضو حزب عدالت باکو،

احسان‌الله‌خان، گائوك‌آلمانی (هوشنگ) میرصالح مظفرزاده، حسن‌آلیانی
(معین‌الرعايا) کارگاه تیلی‌آلمانی (شاپور)

۴- تأسیس جمهوری سوسیالیستی گیلان بریاست میرزا کوچک‌خان
۵- انتصاب احمد اشتری از طرف نهضت جنگل به حکومت
گیلان و انتصاب سعدالدوله درویش در راس حکومت نظامی آن منطقه
۶- وادار نمودن بلشویکها، اعیان و مجتهدین شهر از جمله
امام جمعه رانکوهی را به جاروب کردن خیابانها در لاهیجان
۷- اعتراض میرزا کوچک‌خان به نحوه عملیات حزب عدالت باکو
و عزیمت وی به فومن

۸- کودتای سرخ (نهم مرداد) بوسیله شورویها توسط بولومین
نماینده چکای شوروی در گیلان و دستگیری عده زیادی از جنگلیها
۹- بازگشت جنگلیها به رشت و استقبال اهالی از آنها و نطقهای
پر حرارت میرزا کوچک‌خان و احسان‌الله‌خان در باره هدف‌های انقلابی
نهضت جنگل

۱۰- آتش زدن خانه حاجی عبدالرحمن تاجر از مخالفین نهضت
جنگل در رودسر
۱۱- نبرد شدید میان مجاهدان و قوای دولتی و کشته شدن
عده زیادی از مجاهدین در رودسر

۱۲- توقیف و دستگیری حاجی میرزا یحیی صوفی از مخالفان
نهضت جنگل بدست مجاهدین رودسر

۱۳- جنگ شدید میان نیروهای دولتی و مجاهدین جنگل در
لنگرود

۱۴- حمله نیروهای ارتش سرخ و احسان‌الله‌خان و خالو قربان
به انزلی

۱۵- قرائت اعلامیه جنگلیها در قرق‌کارگزاری رشت (محل
فعلی ثبت و اسناد رشت)

- ۱۶- تخلیه بندر پهلوی بوسیله قوای روس وانگلیس
 ۱۷- نابود کردن پل قدیمی منجیل بوسیله نیروهای انگلیس
 که از مقابل روسها به طرف قزوین عقب نشینی میکردند
 ۱۸- حمله سرهنگ استارسلیسکی فرمانده قزاقها به رشت

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۰ شاهنشاهی (۱۳۰۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۵ سال

۱- تأسیس بیمارستان پورسینا بوسیله کمیسیون کمک به قحطی-
 زندگان در رشت

۲- واقعه ملاسرا و جنگ بین جنگلیها و بلشویکها که از طرف
 کردها حمایت میشدند و شکست کردها و گرفتاری حیدر عمو اغلی
 بدست جنگلیها و تبعید و زندانی شدن وی در میان ایل آلیانی بسرکردگی
 حسن خان آلیانی (معین الرعایا) که بعدها نیروهای دولتی به آن حوالی
 رسید و بدستور حسن خان حیدرخان عمو اغلی را خفه کردند

۳- واقعه ماسوله : نبرد نیروهای دولتی با قوای احسان الله خان
 در ماسوله و شکست احسان الله خان

۴- جنگ بین جنگلیها و نیروهای قزاق و کردها تحت فرماندهی
 بصیردیوان (سپهبد فضل الله زاهدی) و شکست سپهبد زاهدی

۵- تأسیس بلدیة در بندر پهلوی

۶- حمله قوای دولتی به سرکردگی سردار سپه به نیروهای جنگل و
 بمباران شدن ساختمان نهضت جنگل و متفرق شدن و شکست قطعی جنگلیان

۷- ازپادرامدن میرزا کوچکخان و همراه خود گائوک آلمانی -
 (هوشنگ) در گردنه گیلوان بعلت بوران شدید برف و خاتمه نهضت
 جنگل

۸- احداث باغ ملی و پل مرزی در زمان حکومت میرزا عبدالله -
 خان در آستارا

وقایع مربوط به سال ۲۴۸۱ شاهنشاهی (۱۳۰۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۴ سال

۱- مبارزات شدید انتخاباتی برای انتخاب سپهدار رشتی و سردار معتمد به نمایندگی مجلس از رشت که رقبای آنان شریعت رشتی و میرزا احمد عمارلوئی بودند

۲- دستگیری سید جلال چمنی از سران سابق نهضت جنگل بوسیله امیر مقتدر طالشی در پونل و اعدام وی در رشت

۳- طغیان سفیدرود و از میان رفتن تعداد زیادی از احشام روستائیان در رودبار

وقایع مربوط به سال ۲۴۸۲ شاهنشاهی (۱۳۰۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۳ سال

۱- دستگیری و تبعید شیخ باقر رسولی از مخالفین حکومت دولت در رشت بدستور سرتیپ فضل الله زاهدی فرمانده تیپ شمال

وقایع مربوط به سال ۲۴۸۳ شاهنشاهی (۱۳۰۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۲ سال

۱- خشکسالی موحش در فومن

۲- نزول برف سنگین همراه با سرمای شدید و گرانی فوق العاده ذغال در لنگرود

۳- ریزش برف شدید و بیسابقه و بسته شدن کلیه کوچه ها و خیابانها در بندر پهلوی و رشت

وقایع مربوط به سال ۲۴۸۴ شاهنشاهی (۱۳۰۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۱ سال

۱- جاری شدن سیل شدید در اطراف رشت

۲- ورود اتومبیل به آستارا که به آن آفتاب میل میگفتند

- ۳- اعدام کربلائی ابراهیم سه‌شنبه‌ای قاتل معین‌الرعا یا کسه
 اورا به علت خیانت به میرزا کوچک‌خان ترور کرده بود
 ۴- وارد شدن اتومبیل به لاهیجان توسط صادق راه پیمان
 ۵- حریق کاروانسرای کریم و دکانهای اطراف آن در لاهیجان
 وقایع مربوط به سال ۲۴۸۵ شاهنشاهی (۱۳۰۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم. ۵ سال

- ۱- آتش‌سوزی مهیب در رشت
 ۲- اختلاف شدید بازرگانان با اداره کشتیرانی بندر پهلوی
 ۳- افتتاح اداره تلگراف بی‌سیم بندر پهلوی
 ۴- تأسیس شعبه بانک شاهنشاهی به ریاست میرزا ابوالحسن
 ابتهاج در بندر پهلوی
 ۵- خریدن کارخانه برق از خوشتاریا توسط ارباب گشتاسب زرتشتی در
 بندر پهلوی
 ۶- تأسیس سینما بلوار پهلوی و نمایش فیلمهای صامت در بندر
 پهلوی
 ۷- تأسیس پادگان نیروی دریائی در بندر پهلوی
 ۸- ورود اولین اتومبیل به رودسر بوسیله سرتیپ زاهدی (بصیر-
 دیوان) که عازم صحرای ترکمن بود
 ۹- فوران نفت از چاه در رودسر که بوسیله کربلائی حسین نامی
 حفر شده بود و انتشار خبر آن در شهرهای نزدیک
 ۱۰- مرگ امیرمقتدر طالشی (ضرغام‌السلطنه) از مالکین بزرگ
 در طالش
 ۱۱- انتخاب حاج آقا قائم‌مقام‌الملک رفیع بعنوان وکیل مجلس
 شورای ملی از طالش
 ۱۲- بروز مرض گاومیری و تلفات زیاد آن در طوالش

- ۱۳- جلوگیری دولت شوروی از صدور تنباکوی آستارا بشوروی وورشکست شدن عده زیادی از تجار
- ۱۴- سیل بزرگ آستارا وخرابی قسمتی از شهر
- ۱۵- افتتاح کارخانه برق درآستارا
- ۱۶- احداث ساختمان بلدیة درفومن
- ۱۷- تبعید شیخ محمد واعظ وشیخ محمد امام وشریف‌العلماء و شیخ حبیب‌الله از طرف حکومت رشت درلنگرود
- ۱۸- برف سنگین و سرمای شدید وخشک شدن درختان زیتون محله علی‌آباد در رودبار
- وقایع مربوط بسال ۲۴۸۶ شاهنشاهی (۱۳۰۶ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۱۹۴۹ سال

- ۱- تأسیس کتابخانه ملی رشت به همت انجمن نشر فرهنگ
- ۲- احداث گورستان لاله‌زار به همت حاج یوسف زمانی در بندر پهلوی
- ۳- اختلاف وزدوخوردهای شدید انتخاباتی بین طرفداران و مخالفین معتمد همایون وانتخاب معتمد همایون به وکالت بندر پهلوی
- ۴- طوفان شدید در بندر پهلوی بطوریکه کشتی‌ها قادر نبودند وارد مرداب شوند
- ۵- سازمان بندری بندر پهلوی از طرف روسها به ایران تحویل داده شد
- ۶- ایجاد باغ وایستگاه کشاورزی به همت کاشف‌السلطنه در - لاهیجان
- ۷- حریق در ساختمان مستغلات و وارد شدن یکصد هزارتومان خسارت به آن درلاهیجان
- ۸- کشته شدن قره‌خان ونوروزخان یاغیان معروف دیلمان بوسیله شجاع‌الملک در لاهیجان

۹- آتش زدن بازار سیاهکل بوسیله حیدرخان پدر قره‌خان ونوروز خان وسوختن یکصدباب دکان در لاهیجان
 ۱۰- دستگیری ضرغام‌خان ساسانی از مالکین گردنکش طالش بوسیله قوای دولتی

۱۱- خشکسالی بزرگ وازبین رفتن محصول برنج آستارا
 ۱۲- خودکشی لیان دروسی یونانی مائک کارخانه زیتون - گیری رودبار

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۷ شاهنشاهی (۱۳۰۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۸ سال

- ۱- انحصار صیدماهی درآبهای شمال به شرکت مختلطشوروی وایران بنام شرکت ماهی ایران
- ۲- خاتمه عملیات ساختمانی راه رشت وامل
- ۳- اعلام لباس متحدالشکل در رشت
- ۴- حریق کاخ سلطنتی میان پشته که از چوب ساخته شده بود وانهدام آن در بندر پهلوی
- ۵- تبعید عده‌ای از افراد افراطی از آستارا به خرم‌آباداز جمله صادق‌خان زمانی وصفر نوعی ومیرایوب وشکیبا
- ۶- اتمام ساختمان پل آستارا
- ۷- وقوع حریق بزرگ وسوختن کاروانسرا وبازار ومسجد و۷۴ باب دکان در لنگرود
- ۸- حکمرانی میرزا رضاخان افشاربرگیلان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۸ شاهنشاهی (۱۳۰۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۷ سال

- ۱- تأسیس کارخانه برنج کوبی رودسر

- ۲- تأسیس بیمارستان شیروخورشید سرخ در آستارا
- ۳- تأسیس بلدیة در رودبار
- ۴- جاری شدن سیل در رشت و ویران شدن پل سیاه رود بین رشت و رودبار

- ۵- تأسیس شعبه بانک ملی در رشت
- ۶- تحویل پل رودخانه آستارا از طرف دولت شوروی به ایران
- ۷- تأسیس اولین شعبه بانک ملی ایران در بندر پهلوی
- ۸- احداث سد شمالی بندر پهلوی
- ۹- خرید اولین کشتی آتش نشانی دریائی از آلمان و آمدن آن به بندر پهلوی

۱۰- اتمام ساختمان اسکله بندر پهلوی

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۹ شاهنشاهی (۱۳۰۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۴ سال

- ۱- افتتاح پل رودخانه بین رودسر و شهسوار
- ۲- احداث و تسطیح راه و برقراری مرتب پست
- ۳- ایجاد تلفن شهری در صومعه سرا
- ۴- آغاز ساختمان کارخانه گونی بافی در رشت
- ۵- تأسیس مجلس سربازگیری در رشت
- ۶- مسافرت سرتیپ محمدخان شاه بختی به رشت جهت بازرسی
- ۷- بکار افتادن کارخانه پارچه بافی بوسیله حسین آقا استقامت در رشت

- ۸- آغاز ساختمان پل سفیدرود بوسیله مسیو پاسزوانوی در رشت
- ۹- افتتاح کارخانه گونی بافی در بندر پهلوی
- ۱۰- نصب و شروع بکار کارخانه برق در بندر پهلوی
- ۱۱- حریق بزرگ غازیان و سوختن ۸۱ باب انبار و دو انبار بزرگ شمالی ۳ خانه که خسارات زیادی به بار آورد

۱۲- تشکیل اولین مجلس سربازگیری در اداره حکومتی بندر -

پهلوی

۱۳- اقدام به ساختمان پل بین بندر پهلوی و غازیان

۱۴- قتل آشوت ارمنی منشی بانک شاهی در بندر پهلوی

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۰ شاهنشاهی (۱۳۱۰ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۵۴ سال

۱- حکمرانی میرزا آقاخان دیوان بیگی برگیلان که شهرت زیادی

داشت

۲- مرگ شیخ ابراهیم محقق و روحانی معروف رودسر

۳- انتخاب ادیب السلطنه سمعی به حکومت گیلان

۴- افتتاح اولین اطاق تجارت در رشت

۵- تأسیس ثبت املاک و اسناد در رشت

۶- تأسیس دفتر طلاق و ازدواج درخشکه بیجار رشت

۷- بروز مرض طاعون گاوی درخشکه بیجار رشت

۸- احداث بلوار بندر پهلوی در زمان ریاست بلدیه محمد علی

روشن در آن شهر

۹- تأسیس سینما ایران بوسیله کرتشیاز آخارف در بندر پهلوی

۱۰- احداث پل بر روی رودخانه کیارود و شیرا رود در رودسر

۱۱- مشایعت والاحضرت ولیعهد محمدرضا پهلوی که با کشتی

از راه بندر پهلوی - روسیه جهت تحصیل به اروپا عزیمت نمودند

۱۲- آغاز ساختمان سد گلستان و سد پهلوی با کمک مسیوزیش و

دو مهندس دیگر در بندر پهلوی

۱۳- تأسیس اداره ثبت املاک و اسناد در بندر پهلوی

۱۴- بکار انداختن کارخانه برق خصوصی در لاهیجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۱ شاهنشاهی (۱۳۱۱ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۴ سال

۱- تأسیس دفتر اسناد رسمی و دفتر ازدواج در شفت فومن

- ۲- تأسیس کارخانه برق در لنگرود
- ۳- تأسیس دفتر ازدواج و طلاق در تولم صومعه سرا
- ۴- تأسیس دفتر ازدواج و طلاق در خممام رشت
- ۵- خراب کردن قسمتی از بازارگیلان برای کشیدن خیابان سبزه میدان تا خیابان شنبه پیش و اتصال آن به جاده تهران- رشت
- ۶- احداث محل ترنم موزیک بلوار پهلوی بوسیله مهندسین -

آلمانی

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۲ شاهنشاهی (۱۳۱۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۳ سال

- ۱- جلوگیری از کشت برنج نامرغوب محلی مرسوم به برنج گرده و کاشتن برنج صدری در سراسر استان گیلان

۲- پایان ساختمان پل سفیدرود و شروع به بهره برداری از آن

در رشت

- ۳- برف سنگین و قطع طرق ارتباطی در هشتپر
- ۴- احداث باغ بزرگ چای توسط دیلمی، مظفری، تویسرکانی، و تقی صوفی در رودسر

- ۵- تأسیس دفتر ازدواج و طلاق در فومن، سیاه دهن، نیکو
- ۶- حریقهای پی در پی عمدی بوسیله راهزنان و سوختن پنجاه خانه در یکسال در رودسر

۷- شیوع بیماری آبله در رودبار

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۳ شاهنشاهی (۱۳۱۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۳ سال

- ۱- احداث خیابان پهلوی و شاهپور و تعریض خیابانهای سابق

در رشت

۲- تأسیس شرکتهای سهامی توتون و سیگار در گیلان

۳- افتتاح دانشسرای پسران در رشت

- ۴- توسعه زراعت توتون و کاشتن تخم توتون نوع طرابوزان ،
 آمریکا ، روسیه درگیلان
 ۵- تأسیس بانک فلاحت در رشت
 ۶- پایان ساختمان سد جدید بندر پهلوی
 ۷- احداث باغ ملی لاهیجان توسط سرهنگ فیلسوفی رئیس -
 شهربانی

- ۸- تأسیس دو شرکت چایکاری در لاهیجان و لاگان
 ۹- ساختن سد در مقابل عمارت پست و تلگراف رودبار از طرف
 اداره رفاه

- ۱۰- احداث کارخانه نوغان دولتی در رودسر
 ۱۱- ساختمان اداره بلدیة در رودبار
 وقایع مربوط بسال ۲۴۹۴ شاهنشاهی (۱۳۱۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۴۰۱ سال

- ۱- احداث ساختمان مدرسه شاهپور در رودسر
 ۲- تأسیس شرکت توتون در رشت
 ۳- رفع حجاب و مبارزه شدید با چادر در رشت
 ۴- مسافرت رضا شاه کبیر به گیلان
 ۵- افتتاح مریضخانه کمالی در رشت
 ۶- طغیان رودخانه سفیدرود و خمامرود در حوالی رشت
 ۷- احداث خیابان شاهپور - رشت
 ۸- کشف حجاب در لاهیجان
 ۹- کشف حجاب و ترتیب جشنهای دولتی با حضور مردم -
 بهمین مناسبت در بندر پهلوی
 ۱۰- ساختمان پل متحرک بین بندر پهلوی و میان پشته وغازیان
 که به پل غازیان معروف است

- ۱۱- ساختمان جاده جدید بین رشت و بندر پهلوی
  - ۱۲- تأسیس اولین کارخانه چای سازی دولتی در کنار مقبره کاشف السلطنه در لاهیجان
  - ۱۳- آغاز دوره خشکسالی ممتد هفتساله در فومن
  - ۱۴- کشف حجاب در فومن ، رودبار، هشتپر، رودسر و صومعه سرا
  - ۱۵- تأسیس کودکستان در رشت
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۵ شاهنشاهی (۱۳۱۵ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم . ۴ سال

- ۱- شروع به کار بهره برداری کارخانه گونی باقی رشت
- ۲- احداث پل زرچوب و پل عراق رشت بر روی صیقلان رود
- ۳- تأسیس دبستان اکابر نسوان آرمیدخت در رشت
- ۴- ترك عمامه و پوشیدن لباس متحدالشکل عده زیادی از مجتهدین در رشت از جمله آقایان صدرالشریعه ، سیدالعلما و محمدآقا صیقلانی

- ۵- شیوع آبله شدید در بندر پهلوی
- ۶- تأسیس دانشسرای دختران در رشت
- ۷- تأسیس کلاس اکابر شبانه بانوان در بندر پهلوی
- ۸- افتتاح جاده سه کیلومتری در بندر پهلوی که از پل بوسار شروع و به پل آهنی کشاورز ختم میشد
- ۹- تأسیس اولین کلاس اکابر درسیاهکل لاهیجان
- ۱۰- آمارگیری بلوک قراء لاهیجان از طرف اداره آمار وثبت -

احوال

- ۱۱- گشایش مدارس اکابر در لاهیجان
- ۱۲- تبدیل کلیه حمامهای خزینه به دوش در لاهیجان
- ۱۳- تأسیس شرکتهای سهامی فلاحی و تجارتي برای ترویج فلاحت چای در لاهیجان

- ۱۴- تأسیس کارخانه برق شهرداری در رودسر
- ۱۵- تأسیس بیمارستان پهلوی در رودسر
- ۱۶- ورود اولین اتومبیل به هشتپر که از نوع باری بوده است
- ۱۷- شیوع مرض جذام در قراء باغچه سرا، قلعه، آغا مسجد و حیران در آستارا
- ۱۸- تأسیس کلاس اکابر با ۲۵ شاگرد برای نخستین بار در آستارا
- ۱۹- ایجاد باغ عباسقلی در آستارا که متعلق به حسین پروین بوده است.
- ۲۰- آوردن دستگاه گیرنده رادیو به آستارا توسط نصیر مکانیک
- ۲۱- مرگ میرزا عبدالله خان بصیرانوزراء حاکم آستارا
- ۲۲- اتمام ساختمان شهرداری کوهپایه رودبار
- ۲۳- خاتمه ساختمان جاده بین رودبار و امامزاده هاشم
- ۲۴- اجرای نمایش و تئاتر به همت انساندوست حاکم فومن برای پیش برد کشف حجاب در فومن
- ۲۵- مرگ حاج احمد سپیدی پیش نماز معروف فومن
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۶ شاهنشاهی (۱۳۱۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۹ سال

- ۱- تأسیس کارخانه میخ سازی در رشت
- ۲- افتتاح آموزشگاه فنی نوغان بوسیله مهدی فرخ در رشت
- ۳- آغاز مبارزه بر ضد مالاریا با استفاده از ماهی کامپوزیا در -

رشت

- ۴- تشکیل اتوگیلان برای فروش اتومبیل در رشت
- ۵- آمارگیری شهر رشت از طرف اداره ثبت و احوال
- ۶- شیوع آبله در کیورچال بندر پهلوی
- ۷- ریزش تگرگ بی سابقه بدرشتی فندق در بندر پهلوی

۸- ورود عده‌ای از ایرانیان مقیم شوروی به بندر پهلوی برای اقامت در ایران

۹- ورود جنازه مصطفی قلی بیات (صمصام‌الملک) رئیس سابق فلاحت که در برلین مرده بود با تشریفات بسیار به بندر پهلوی

۱۰- احداث پل رودخانه لاهیجان در زمان ریاست شهرداری

دولو

۱۱- انحصار توتون بوسیله دولت در لاهیجان

۱۲- احداث قبرستان عمومی در لاهیجان

۱۳- تغییر لباس صاحبان دفاتر رسمی در لاهیجان

۱۴- استخدام اولین گروه قابله و پرستاران زن در لاهیجان

۱۵- احداث کارخانه برنج کوبی دولتی لنگرود

۱۶- آتش‌سوزی در ساختمانهای شرکت چای لنگرود

۱۷- احداث خیابان جدید در لنگرود

۱۸- احداث کارخانه چای سازی علی امینی در محله کومله

لنگرود

۱۹- تأسیس کارخانه برنج پاک کنی و تولید برق در صومعه سرا

۲۰- احداث کارخانه برنج کوبی دولتی در گیلان توسط مهندسین

آلمانی که بزرگترین کارخانه برنج کوبی در آن زمان بود

۲۱- تأسیس شعبه بانک ملی در آستارا

۲۲- تأسیس شعبه ثبت در آستارا

۲۳- انحصار دخانیات و تعطیل کارخانه توتون سیگاری فومن

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۷ شاهنشاهی (۱۳۱۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۸ سال

۱- تأسیس پرورشگاه مژده‌ی بوسیله معین همایون مژده‌ی در-

محله بادی الله رشت

۲- حریق بزرگ در سرای آهنین (پشت میدان بزرگ) و سوختن تعدادی مغازه در رشت

۳- حریق سخت در باقراآباد پشت پل بوسار رشت و سوختن ۵ خانه رعیتی و تعدادی گاو

۴- یخ بستن مرداب بندر پهلوی بر اثر شدت سرما و قطع عبور و مرور کرجی ها

۵- آتش سوزی شدید در بندر و نابود شدن تعداد زیادی خانه در بندر پهلوی

۶- وزش بادهای گرم و بیسابقه بمدت ۸ ساعت در بندر پهلوی

۷- ایجاد پرورشگاه یتیمان در بندر پهلوی

۸- راه سازی بندر پهلوی به آستارا

۹- احداث پل جدید میان بندر پهلوی و پشته

۱۰- تنزل بهای برق از ۳ ریال و سی دینار به ۲ ریال در بندر -

پهلوی

۱۱- احداث سینمای باغ ملی لاهیجان در زمان شهرداری دولو

۱۲- جمع آوری سکه های مسی و نیکل در لاهیجان

۱۳- آوردن اولین گیرنده رادیو توسط دکتر سحری رئیس بهداری

به رودسر

۱۴- آغاز ساختمان اداره مالیه در رودسر

۱۵- آتش سوزی جافچر و سوختن تعدادی خانه و دکان در -

رودسر

۱۶- حمله شدید ملخ به رودبار و نابود شدن مزارع گندم در

رودبار

۱۷- دستگیری عزت و گل آقا و برادر دیگرشان و اعدام دونفر

اول در هشتپر که از راهزنان معروف طوالش بودند.

- ۱۸- مرگ شیخ عبدالمجید مجتهدی روحانی بزرگ آستارا
 ۱۹- خشکسالی عمده واز میان رفتن محصول در فومن
 ۲۰- احداث بیمارستان فومن
 ۲۱- شیوع بیماری تیفوس (مورغه) و مرگ و میر عده زیادی از مردم در فومن

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۸ شاهنشاهی (۱۳۱۸ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۷ سال

- ۱- سیل بزرگ رشت و خرابی پل چوبی بر اثر سیل در رشت
 ۲- سفر والا حضرت محمدرضا پهلوی ولیعهد بهمراهی والا -
 حضرت فوزیه به رشت
 ۳- تبدیل نام بیمارستان ملی به بیمارستان پورسینا در رشت
 ۴- ریزش برف شدید و بیسابقه و مرگ پرندگان دریائی در -
 بندر پهلوی

- ۵- به آب انداختن کشتی حفاری مازندران در بندر پهلوی
 ۶- آوردن گیرنده رادیو توسط لایان لاهیجی و افتخار عسگری به
 لاهیجان

- ۷- بهره برداری از پل سفیدرود در منطقه آستانه لاهیجان
 ۸- طغیان رودخانه شهرود در لاهیجان
 ۹- ساختمان اولین عمارت شهرداری سیاهکل دیلمان از توابع
 لاهیجان

- ۱۰- تأسیس بانک ملی در لاهیجان
 ۱۱- تأسیس کارخانه برنجکوبی صومعه سراتوسط نصرت نصرتیان
 ۱۲- خراب کردن آستانه بزرگ، آرامگاه یکی از سادات کیا
 بجهت تعریض خیابانها در رودسر
 ۱۳- بنای ساختمان اداره فرهنگ در رودسر

۱۴- تأسیس ساختمان کشتارگاه در رودسر

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۹ شاهنشاهی (۱۳۱۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۶ سال

- ۱- سرشماری عمومی شهرستان گیلان
- ۲- تأسیس روزنامه سپیدرود به مدیریت‌مدیری دررشت
- ۳- تأسیس میدان و باغ ورزش در محل معروف باغ محتشم در رشت
- ۴- تسطیح باتلاق میان پشته و زمین بردن پشه مالاریا در بندر پهلوی
- ۵- جمع‌آوری بیماران جذامی رودسرو اعزام آنها به جذام‌خانه تبریز
- ۶- تأسیس اداره ثبت رودسر
- ۷- حریق قریه میشندآستارا و سوختن ۱۴ خانه

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۵ سال

- ۱- حمله نیروهای مسلح شوروی به بندر فرحناز
- ۲- بمباران سربازخانه رشت بوسیله نیروی هوایی شوروی که منجر به ایجاد خسارت و تلفات جانی در رشت شد.
- ۳- بمباران باغ محتشم از تفریحگاههای رشت بوسیله هواپیما - های شوروی
- ۴- اشغال رشت بوسیله نیروهای ارتش شوروی
- ۵- غارت برنج بوسیله افرادگرسنه از کاروانسراهای ملک، گلشن و طاغی
- ۶- دوره شرارت علی‌نجار، حاجی حسین اخوان، آقا جان و خان‌جان دیلمانی از اشرار بعد از شهریور در رشت

۷- تغییر وضع خانه‌های کالیپوشی به سفال بدستور شهردار وقت

در رشت

۸- بمباران پادگان نیروی دریائی پهلوی وجلوی بندر وجلوی قصر توسط هواپیماهای شوروی و کشته شدن ۲۰ الی ۲۵ نفر از جمله محمدعلی داداشی وفامیل نجاراف

۹- بمباران لاهیجان در سوم شهریور و کشته شدن ۵ نفر و مجروح شدن ۳۶ نفر توسط نیروی هوائی شوروی

۱۰- بمباران لنگرود و رودسر بوسیله هواپیماهای شوروی و کشته شدن ۴ نفر از جمله شخصی بنام رئیس زاده در لنگرود

۱۱- آوردن رادیو بوسیله علوی مدیر کارخانه برنجکوبی به صوبعه سرا

۱۲- بمباران خلیل آباد رودبار و ویران شدن کارخانه روغن کشی خلیل آباد بوسیله قوای روسیه

۱۴- ورود نیروهای شوروی به رودبار

۱۵- شهرت یافتن ممیش خان ونبرد او با قوای دولتی در حوالی خلخال، ماسوله وفومن

۱۶- دستگیری واعزام نصرت الله صوفی از مالکان بزرگ به تهران بدستور متفقین و زندانی شدن وی در زندان قصر بعلت گرایش وی به طرفداری از آلمان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۱ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳ سال

- ۱- کشته شدن سه ژاندارم در برخوردی ژاندارم‌ها با عیسی ، یحیی ، صالح و سیف الله رضائی از اشرار و راهزنان منطقه طوالش وآستارا
- ۲- احداث ساختمان شهرداری وفرمانداری آستارا بوسیله دمکراتها
- ۳- شیوع تیفوس ومرگ ومیر عده زیادی از مردم در آستارا

۴- آوردن گیرنده رادیو فومن

۵- رفع غائله رحمت آباد رشت و کشته شدن سه برادر به اسامی آقاجان، باباوخان جان از اشرار معروف که باتفاق کاسگل و رضا تقوی پس از وقایع شهریور ۱۳۲۰ دست بیک سلسله شرارت و قتل و غارت زده بودند

۶- رفع غائله کارم و تسلیم علی آرامی از اشرار در منطقه گیلان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۲ شاهنشاهی (۱۳۲۲ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۳۳ سال

۱- احداث باغ چای گوراب بس متعلق به محمدعلی دادور در-

فومن

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۴ شاهنشاهی (۱۳۲۴ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۳۱ سال

۱- زدو خورد میان اعضای حزب منجمله توده و مخالفان آنها

برهبری نصرت الله صوفی در رودسر

۲- قتل غفاری مالک عمده بوسیله اعضاء حزب توده در رودسر

۳- کشتن سیدغفار از روحانیون لنگرود بوسیله توده ای ها

۴- تجدید ساختمان مسجد جامع لنگرود بهمت حاج غلامعلی

فراهانی که درحین ساختمان حاج یوسف فراهانی کشته شد

۵- حمله بیسابقه ملخ و ایجاد خسارات هنگفت در آستارا

۶- توزیع تفنگ و فشنگ مجانی بوسیله ارتش سرخ میان مردم

آستارا

۷- شروع کار کارخانه برق صومعه سرا

۸- آتش سوزی بزرگ رشت در انبیه جنب شهرداری و کلوپ

شاهپور و خاموش کردن آن بوسیله آتش نشانی شوروی

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۵ شاهنشاهی (۱۳۲۵ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۳ سال

- ۱- تأسیس تماشاخانه گیلان در رشت
- ۲- مسافرت معروف قوام السلطنه نخست وزیر به رشت و لاهیجان و ازدواج او با یکی از دختران لاهیجان
- ۳- زدو خورد بین طرفداران عبدالرضا آزاد و رضا رادمنش در - انتخابات مجلس شورای ملی در لاهیجان
- ۴- تأسیس زورخانه سام بوسیله حسن اسلام نظر در لاهیجان که با مخالفت های روحانیون روبرو شد
- ۵- احداث سد دیسام بر حشمت رود بوسیله قنبر چاردهی از مالکین لاهیجان
- ۶- نبرد شدید نیروهای دولتی با دموکراتها و غارت اموال مردم آستارا بوسیله دموکراتها در موقع عقب نشینی به شوروی
- ۷- آتش زدن راسته بازار خالق زاده توسط دموکراتها در آستارا هنگام عقب نشینی به شوروی
- ۸- تبدیل بخش طوالش به فرمانداری
- ۹- طغیان کرگان رود و جاری شدن سیل و انهدام تعدادی خانه و مزرعه در هشتپر

۱۰- ایجاد باغ چای کاشانیان در کردآباد حاجی سرای فومن

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۶ شاهنشاهی (۱۳۲۶ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۹ سال

- ۱- تأسیس اولین دبیرستان پسرانه بنام دبیرستان محمد رضا شاه در رضوان ده طوالش

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۷ شاهنشاهی (۱۳۲۷ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۸ سال

- ۱- گشایش زایشگاه و بیمارستان خصوصی دکتر بینائی در رشت
- ۲- آوردن گیرنده رادیو توسط صمدانی یکی از مغازه‌داران رودبار
به این شهر
- ۳- زلزله شدید در طارم علیا و منجیل و ویران شدن تعدادی خانه
در رودبار

- ۴- تأسیس کارخانه چای املش لنگرود
- ۵- تأسیس کارخانه چای مرادی لنگرود
- ۶- طغیان رودخانه لنگرود که منجر بزیرب رفتن خیابانهای
شهر شد

- ۷- اعتراض به انتخابات انجمن شهر و تحصن مردم در تلگرافخانه
و اعتصاب اهالی لنگرود بمدت دو روز
- ۸- احداث کارخانه چای توپسرکانی در رودسر
- ۹- آوردن دستگاه گیرنده رادیو توسط حاج لطیف راهنما به هشتپر
طوالش

- ۱۰- تشکیل شرکت قند و شکر با شرکت سرمایه‌داران محلی
در فومن
- ۱۱- تأسیس دفتر پست در شفت از توابع فومن
- ۱۲- ایجاد کارخانه برق به همت امیدالملک دادور و حاج مشفق
در فومن

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۸ شاهنشاهی (۱۳۲۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۷ سال

- ۱- سال برف شدید در رشت و مناطق اطراف به حدی که برف تا
بام‌خانه‌ها را فراگرفته بود
- ۲- گشایش دبستان در رستم‌آباد رشت
- ۳- وقوع حریق در چاپخانه رشت و چند عمارت مجاور

- ۴- تأسیس سینما تآتر ایران بوسیله حسن اسلام‌نظر در لاهیجان
 ۵- استرداد کشتی الماس به دولت ایران و ورود آن به بندر -
 پهلوی که از طرف روسها مصادره شده بود
 ۶- افتتاح خط تلفنی تهران - بندرپهلوی
 ۷- تأسیس دفتر پست و تلگراف در کپورچال
 ۸- حریق بزرگ دهستان خمیران بندرپهلوی و نابود شدن تمام

ابنیه

- ۹- احداث ساختمان بهداری هشتپر با کمک اصل چهار
 ۱۰- احداث کارخانه برنجکوبی رفیعان بوسیله سارمی وسعید
 مکانیک در آستارا

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۹ شاهنشاهی (۱۳۲۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۶ سال

- ۱- ورود چند تا کسی به رشت و زدو خورد درشگه‌رانان با
 رانندگان تا کسی‌ها در این شهر
 ۲- برقراری ارتباط بی‌سیم بین رشت و تبریز
 ۳- تأسیس اولین شعبه بانک بازرگانی در رشت
 ۴- نصب دستگاه بی‌سیم در بندرپهلوی
 ۵- حریق بزرگ در بازار بندر پهلوی و سوختن ۶ نفر و مجروح -
 شدن ۶ نفر در آن
 ۶- افتتاح باشگاه افسران نیروی دریائی در میان پشته بندرپهلوی
 ۷- افتتاح دفتر پست و ایجاد ارتباط تلفنی درغازیان
 ۸- تأسیس هتل آبشار در لاهیجان
 ۹- آتش‌زدن خانه تقی رادمنش از رهبران حزب منحل شده
 بوسیله مردم لاهیجان
 ۱۰- افتتاح خط تلفنی آستانه، لاهیجان، تهران

۱۱- دستگیری سارق معروف بایرام و همکاران گلخان سارق در
حسن کیاده لاهیجان

۱۲- افتتاح کارخانه برنجکوبی اردشیر کسمائی در فومن

۱۳- سیل شدید و بردن احشام در رودبار

۱۴- افتتاح تلفن کاریر منجیل

۱۵- افتتاح تلفن کاریر رودبار (کوهپایه)

۱۶- ایجاد ارتباط تلفنی بین تهران و رودسر

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۰ شاهنشاهی (۱۳۳۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۵ سال

۱- درگذشت حجة الاسلام علی علم الهدی و تعطیل بازارود کاکین

در شهر رشت

۲- افتتاح زایشگاه در رشت

۳- تشییع جنازه افسران شهید که بعلت انفجار نارنجک در سرباز -

خانه رشت جان سپردند

۴- مسافرت شاهنشاه و ملکه ثریا به بندر پهلوی

۵- احداث پل رودخانه مرداب در آستارا

۶- تقسیم اراضی خاندان پهلوی و املاک موقوفه پهلوی در رودسر

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۱ شاهنشاهی (۱۳۳۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۴ سال

۱- حوادث خونین و زدو خورد میان دستجات چپ و راست در -

رشت

۲- ملی کردن شیلات شمال (بندر پهلوی) و بازگرفتن آن از

شوروی

۳- سرپرستی مورخ الدوله سپهر بر شیلات در بندر پهلوی

۴- زدو خورد انتخاباتی میان طرفداران عبدالرضا آزاد و مهندس

غروی و قتل شخصی بنام خوشنود در لاهیجان

۵- زدو خورد انتخاباتی میان طرفداران دادور و نصرتیان و موفقیت دادور و خراب شدن ساختمان تعدادی از مغازه‌های فومن و صومعه سرا بر اثر این حوادث

۶- احداث پل به روی رودخانه جمعه بازار فومن

۷- زدو خورد بین اعضای حزب منحله توده و اعضای حزب پان -

ایرانیسم در آستارا

۸- برخوردهای انتخاباتی میان طرفداران رامبد و حاج آقا رضا رفیع در انتخابات دوره هفدهم هشتم و موفقیت حاج آقا رضا رفیع در این انتخابات

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۲ شاهنشاهی (۱۳۳۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۳ سال

- ۱- حریق بزرگ کارخانه کبریت‌سازی اداره چپی در رشت
- ۲- ارزانی فوق العاده برنج بر اثر جلوگیری از صادرات آن در گیلان
- ۳- حوادث ۲۵ تا ۲۸ مرداد، قیام مردم به رهبری سرتیب قرنی و مبارزه با دستجات چپ و طرفداران دولت وقت در رشت
- ۴- گشایش ساختمان جدید مجلل بانک ملی در خیابان پهلوی رشت

۵- بازگشت کشتی بندر پهلوی با پرچم ایران از باد کوبه و ورود آن به بندر پهلوی در میان استقبال مردم

۶- احداث پل بر روی رودخانه گرگان رود هشتم

۷- خشکسالی و از میان رفتن اغلب مزارع هشتم

۸- کشف یک شبکه بزرگ حزب توده و دستگیری ۱۲۰ نفر در

جنگل کسما صومعه سرا

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۳ شاهنشاهی (۱۳۳۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۲ سال

- ۱- تأسیس سینما ایران در رودسر
- ۲- احداث کارخانه چای سازی قاسم زاده در رودسر
- ۳- شهرت اسماعیل کیجا از سردسته های محلات رشت بعلت اقدامات و برخوردهای وی با مأمورین انتظامی
- ۴- زدو خورد بین اسماعیل کیجا و محمدبرهان دوتن از لوطیان گیلان و کشته شدن احمد بندیونی واعزام سربازان رشت برای دستگیری آنها در لاهیجان
- ۵- تأسیس سینما ایران در حسن کیاده (بندر فرحناز) توسط حسن اسلام نظر

۶- افتتاح دادگاه بخش رودسر

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۴ شاهنشاهی (۱۳۳۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۱ سال

- ۱- احداث کارخانه چای جاوید بوسیله خاندان دیبائی
  - ۲- تأسیس بیمارستان پهلوی در لنگرود
  - ۳- افتتاح فرستنده رادیو در رشت
- وقایع مربوط بسال ۲۰۱۵ شاهنشاهی (۱۳۳۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۰ سال

- ۱- تأسیس کارخانه برق رودبار
- ۲- تأسیس کارخانه روغن کشی گنجه ای رودبار
- ۳- آغاز ساختمان سد منجیل بوسیله فرانسویها در رودبار
- ۴- تأسیس کارخانه چای جلال صوفی در لنگرود
- ۵- حریق بازار کوچک و خیابان شکوری آستارا بر اثر آتش گرفتن

پمپ بنزین

- ۶- تأسیس کارخانه برق بوسیله ایش عباسقلی زاده در هشتپیر
 ۷- طغیان رودخانه گرگانرود واز میان رفتن . ۲ خانه در هشتپیر
 و تجدید بنای آن بوسیله سازمان مسکن

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۷ شاهنشاهی (۱۳۳۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۸ سال

- ۱- تأسیس کارخانه چای سازی شمال توسط چهارتن از سرمایه -
 داران یزدی از جمله فاتح در لاهیجان
 ۲- افتتاح شعبه بانک کشاورزی در بندر پهلوی
 ۳- افتتاح دادگستری در بندر پهلوی
 ۴- افتتاح سه دبستان در پهلویدر
 ۵- خشکسالی بزرگ و از بین رفتن محصول برنج در گیلان
 ۶- افتتاح ساختمان ژاندارمری در صومعه سرا
 ۷- افتتاح بانک بیمه بازرگانان در لنگرود
 ۸- فوت آیت الله حاج سیدحسن عطشائی پیشوای مذهبی کوچصفهان
 ۹- افتتاح بانک صنایع و معادن در فومنات
 ۱۰- تأسیس صندوق پست در کیلاچای از توابع گیلان
 ۱۱- افتتاح بیمارستان کارگران در رشت
 ۱۲- افتتاح بانک بیمه بازرگانان در بندر پهلوی

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۸ شاهنشاهی (۱۳۳۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۷ سال

- ۱- افتتاح هنرستان صنعتی نفت در رشت
 ۲- تبدیل بخش لنگرود به شهرستان
 ۳- افتتاح کارخانه برق لنگرود و رضوانده
 ۴- افتتاح تلفن خود کار رشت
 ۵- شروع بکار کارخانه سیمان لوشان

- ۶- تأسیس سینما سعدی (سینما تاج فعلی)
 ۷- تبدیل بخش صومعه سرا به شهرستان
 ۸- احداث گورستان آقامهدی آقا بوسیله شهرداری
 ۹- تبدیل بخش رودبار به فرمانداری
 وقایع مربوط بسال ۲۰۱۹ شاهنشاهی (۱۳۳۹ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۱۶ سال

۱- تأسیس سینمانیلوفر بوسیله محمدتقی صومعه سرائی در صومعه -

سرا

- ۲- احداث پل جدید سفیدرود در رودبار
 ۳- کشف گنجینه پادشاهان در رحمت آباد رشت
 ۴- تأسیس شرکت برق شهرداری و تحویل کارخانه برق عباسقلی
 زاده به شهرداری در رشت
 ۵- زدوخوردهای انتخاباتی میان طرفداران رامبد ومهندس احمد
 وکشته شدن یکی از تظاهرکنندگان در انتخابات دوره بیستم در هشتپر
 ۶- احداث کارخانه چوب بری اسالم
 ۷- افتتاح کارخانه لوله سازی بوسیله مهندس شریف امامی
 نخست وزیر در رشت

وقایع مربوط بسال ۲۰۲۰ شاهنشاهی (۱۳۴۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۰ سال

- ۱- تأسیس کارخانه برنجکوبی هشتپر
 ۲- انتشار آگهی تقسیم اراضی گیلان

وقایع مربوط به استان آذربایجان شرقی

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۰ شاهنشاهی (۱۲۷۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۵ سال

- ۱- شورش مردم تبریز و کندن اعلانات کمپانی رژی از دیوارها و چسباندن اعلانات انقلابی بجای آنها و تگراف و اعتراض بشاهمبنی بر آن که اعطای امتیازات مسلمانان به عیسویان مخالف قرآن است
- ۲- سختگیری امیر نظام به نفع توده مردم در مورد محترکین گندم از جمله نظام العلماء مجتهد فتودال بزرگ تبریز که مورد حمایت و توجه ولیعهد بود این امر موجب ناخشنودی مظفرالدین میرزا و در نتیجه کناره گیری امیر نظام گروسی از پیشکاری وی در تبریز گردید

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۱ شاهنشاهی (۱۲۷۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۴ سال

- ۱- مرگ شکوه السلطنه مادر مظفرالدین میرزا و برگزاری مجالس سوگواری در تبریز

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۲ شاهنشاهی (۱۲۷۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۳ سال

- ۱- اغتشاش تبریز بتحریک میرزا جواد آقا مجتهد بر سر اختلاف ملکی و خصومت با مظفرالدین میرزا و تبعید عده ای از طلاب طرفدار میرزا جواد آقا به اردبیل
- ۲- بروز وبای پراکنده در خلخال

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۴ شاهنشاهی (۱۲۷۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۱ سال

- ۱- شورش و اعتراض مردم تبریز به گرانی نان و به تعدیات و اجحافات عبدالرحیم خان قائم مقام پیشکار تبریز و حمله مردم بخانه وی و کشته شدن عده ای از مردم
- ۲- انتشار شب نامه بر ضد مظفرالدین میرزا و نظام العلماء و میرزا عبدالرحیم خان قائم مقام در تبریز
- ۳- مرگ میرزا جواد آقا مجتهد معروف تبریزی
- ۴- انتصاب مظفرالسلطنه به ریاست کل قشون آذربایجان به دستور مظفرالدین میرزا در تبریز
- ۵- وقوع زلزله و نابودی . . ۳ نفر در خلخال و ترک موقت شهر از طرف مردم و سکونت آنان در چادرهائی در اطراف شهر بعلت ادامه و تکرار زمین لرزه

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۵ شاهنشاهی (۱۲۷۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸۰ سال

- ۱- بلوای عمومی شهر تبریز به خاطر کمیابی و گرانی نان و بیرون راندن مظفرالدین میرزا از شهر تبریز
- ۲- قتل و سربریدن فجعید شیخ احمد روحی و میرزا آقاخان و خبیر - الملک در تبریز بدستور محمد علی میرزا
- ۳- تأسیس اولین دبستان در تبریز بنام مدرسه رشدیة به نشویق امین الدوله و بوسیله حاج حسن رشدیة

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۶ شاهنشاهی (۱۲۷۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۹ سال

- ۱- قحطی و احتکار غله در تبریز

۲- رفتن میرزا علیخان امینالدوله از تبریز بتهران جهت احراز
پست صدارت عظمی

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۷ شاهنشاهی (۱۲۷۷ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۸ سال

۱- تاراج خانه‌های نظام‌العلماء و علاءالملک بدست مردم تبریز
به علت کمبود ارزاق و کشته شدن عده‌ای از تفنگچیان نظام‌العلماء .
این آشوب سرانجام بر اثر مداخله و سخنان سیدمحمد یزدی در مسجد
پایان یافت

۲- شروع به استخراج معادن قراجه‌داغ (اهر) بوسیله کورماکوف

روسی

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۸ شاهنشاهی (۱۲۷۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۷۷ سال

۱- تشکیل مجالسی در قالب عزاداری و بحث از وضع قوانین
توسط عده‌ای از افراد دراطاقهای مخصوص این مجالس

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۹ شاهنشاهی (۱۲۷۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۶ سال

۱- انتصاب حسین‌قلی‌خان مافی نظام‌السلطنه بحکومت آذربایجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۲ شاهنشاهی (۱۲۸۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۳ سال

۱- بنای ساختمان جدید بازار اهر در زمان حکومت رشیدالممالک

در اهر

۲- شورش تبریز و بیرون کردن مسیو پریم مستشار مالیه از آن شهر

۳- تبعید عده‌ای از طلاب تهران به اردبیل

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۳ شاهنشاهی (۱۲۸۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۲ سال

۱- جنگ آرامنه و مسلمانان درباکوی قفقاز و کشته شدن عده -
زیادی از بازرگانان و کارگران ایرانی و بی‌اعتنائی هیأت حاکمه ایران
به این ماجرا و در نتیجه ایجاد خشم و کدورت در مردم آذربایجان نسبت
به رفتار دولت در این زمینه

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۴ شاهنشاهی (۱۲۸۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۱ سال

۱- کشته شدن جعفر شکاک و همراهان وی در زیر زمین خانه
حسین خان ضرغام بدست تفنگچیان حسین خان بانقشه قبلی نظام السلطنه
۲- دستگیری علیقلی خان راپورتچی باشی ولیعهد توسط هیأت
اجتماعیون و عامیون و بردن او بخانه شیخ اسماعیل هشترودی بمنظور
و اداری ساختن وی به دادن گزارشاتی به ولیعهد که به نفع تشکیلات
آنان باشد.

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۵ شاهنشاهی (۱۲۸۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷۰ سال

۱- جنگ حیدری و نعمتی در اردبیل و کشته شدن عده‌ای از مردم
۲- عبور سربازان عثمانی از مرزهای کردستان و آذربایجان و
استقرار آنها در خاک ایران
۳- صدور فرمان مشروطیت و خوشحالی مشروطه خواهان تبریز
۴- قتل میرزا حسن میلانی یکی از نمایندگان انجمن تبریز با
گلوله هنگامیکه از انجمن بخانه میرفت
۵- بست نشستن عده‌ای از اهالی تبریز از جمله شیخ سلیم و میر-
هاشم و علی اکبر مجاهد و عده‌ای دیگر در کنسولگری انگلیس بمنظور
اعتراض به جلوگیری از انتشار خبر صدور فرمان مشروطیت از طرف
محمدعلی میرزا در تبریز

۶- تشکیل انجمن اسلامیة برضد مشروطه خواهان در محله دوجی بوسیله میرهاشم و امام جمعه وعده‌ای دیگر با پول و حمایت محمدعلی - میرزا

۷- بیرون کردن میرهاشم نماینده مجلس شورا از شهر توسط مردم تبریز بجرم طرفداری از استبداد و بدرفتاری با میرزا حسین

۸- عزل اتابک اعظم عبدالمجید میرزا عین‌الدوله از صدارت وانتخاب وی بعنوان حاکم آذربایجان

۹- انتشار خبر درگذشت مظفردالدین شاه و عزیمت محمدعلی میرزا (ولیعهد) با چهارهزار سوار از تبریز به تهران

۱۰- اتمام خط آهن جلفا تبریز که توسط بانک روس ساختمان آن انجام گرفته بود

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۶ شاهنشاهی (۱۲۸۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۹ سال

۱- قضیه مراسم شتر قربانی و کشته شدن حاجی خلیل فرش - فروش، این مراسم هرساله بوسیله لوطیان محله دوجی صورت میگرفت. در اینسال مجاهدین درصدد جلوگیری از آن برآمدند که باعث زدوخورد بین مجاهدین و گردنکشان دوجی شد

۲- اخراج اقبال السلطنه ماکوئی بوسیله مشروطه خواهان از ماکو

۳- اقدامات غارتگرانه بیوک خان نصرالممالک پسر رحیم خان

وسواران او در قراداغ

۴- شکست حاجی صمدخان از کردها و خارج شدن وی از شهر و

واگذاری شهر و توپخانه و قورخانه به کردها

۵- تخلیه سرحدات ایران از قوای عثمانی

۶- انهدام انجمن اسلامیة توسط مجاهدین که برخلاف نام خود

محل فساد و مرکز خونخواران استبداد شده و صدمات زیادی باصول

آزادی مشروطیت می‌رسانید

۷- مسلح کردن محلات مختلف شهر تبریز توسط مجاهدین و فدائیان بعد از تحویل مخزن اسلحه توسط فدائیان

۸- به فلک بسته شدن سید محمد ابوالضیاء بعلت انتشار مقاله‌ای تحت عنوان «این ملجم سیرت» در روزنامه مجاهد بر علیه سید کاظم - یزدی مرجع تقلید

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۷ شاهنشاهی (۱۲۸۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۸ سال

۱- واقعه بيله سوار و کشته شدن دونن از افراد ایل قوجه بیگلر بدست کاپیتان روسی بدنبال آن و کشته شدن کاپیتان روسی بدست افراد ایل مذکور و قتل عام دهقانان زرگرآباد و شیرین سو و آتش زدن گمرکخانه بوسیله قزاقهای روسی

۲- عملیات سختگیرانه و ضدآزادیخواهانه شجاع نظام مرندي با کمک میرهاشم شریعتمداری از مؤسسين انجمن اسلامیه

۳- آغاز جنگهای مجاهدان و دولتیان در تبریز (جنگهای ساری - داغ آناختون و شام غازان) و کشته شدن باسکرویل معلم مدرسه آمریکائیا و میرهاشم خان خیابانی و بروز قحطی

۴- کشته شدن شجاع نظام مرندي از سران استبداد بر اثر انفجار جعبه محتوی بمب ساعتی که حیدر عمو اوغلی و آزادیخواهان تبریز برایش فرستاده بودند

۵- اعزام سپاه ماکو به تبریز مرکب از کردان شکاک و جلالی بسرکردگی عزوجان خواهرزاده اقبال السلطنه و شکست عده‌ای از مجاهدان روستائی در سالواوان از آنها

۶- رهائی و فرار رحیم خان چلیپانلو قره داغی از زندان تهران ورود وی به تبریز

۷- کمک رحیم خان سردار نصرت قراچه داغی به مستبدین از طریق اعزام پسر خود بیوک خان با عده‌ای قشون به تبریز

- ۸- غارت ده قره چمن و آبادیهای چند فرسخی تبریز بدستور نظام الملک
والی تبریز توسط بیوک خان پسر رحیم خان و افراد نصرالله خان حاکم میانج
- ۹- بازگشت حاجی میرزا حسن مجتهد و حاجی میرزا عبدالکریم
امام جمعه به تبریز و مخالفت سخت آنها با مشروطه خواهان
- ۱۰- ستمگری امیر معززگروسی حاکم اردبیل نسبت به آزادیخواهان
و قتل وحشیانه میرزا حسن پسر میرزاهادی امام و دارزدن امام وردی
مشگینی در نارین قلعه اردبیل
- ۱۱- ورود مهدی قلی خان مخبرالسلطنه فرمانروای جدید آذربایجان
به تبریز و فریب خوردن وی از رحیم خان و دادن پول و اسلحه زیاد
برای دفع اشرار شاهسون به وی
- ۱۲- عزل مخبرالسلطنه و انتصاب عین الدوله بفرمانروائی -
آذربایجان و ورود وی به تبریز و درگیری با مجاهدین و عدم پذیرش او
بوسیله مشروطه خواهان و انتخاب اجلال الممالک بسمت نایب موقت
آذربایجان از طرف مشروطه خواهان
- ۱۳- قتل فجع میرزا محمد حسن مقدس و میرزا عبدالعسین از
آزادیخواهان بدستور شجاع السلطنه در مراغه
- ۱۴- محاصره تبریز بوسیله عین الدوله و محمدولیخان تنکابنی
سپهدار و پیدایش تحول در افکار سپهدار و تعایل وی به مشروطه خواهی
- ۱۵- شکست مستبدین در تبریز و شهرت گرفتن نام ستارخان
- ۱۶- تشکیل حزب عامیون و اجتماعیون برضد حکومت استبداد
به همت علی مسیو در تبریز
- ۱۷- تشکیل اردوی ملی برهبری علی مسیو به پشتیبانی از
مشروطیت پس از انتشار خبر به نوپ بستن مجلس و سیله مستبدین
- ۱۸- تاخت و تاز مجاهدان بشهر سلماس و گرفتن آنجا و شکست
امیرتومان سر فرمانده امیرامجد حاکم خوی و سلماس

۱۹- حمله مجاهدان بدستور ستارخان و بسرکردگی فرج زنوزی به مرنند و تسخیر آن شهر و شکست و فرار موسی‌الرضا پسر شجاع نظام مرنندی

۲۰- حمله و ورود شبانه مجاهدان بسرکردگی میرزا نورالله‌خان و بیاری قوچعلیخان کیانی و برادرانش به خوی و فرار شبانه امیر امجد حاکم خوی

۲۱- ورود حیدرخان عمو اوغلی از تبریز به مرنند و سپس به خوی و بدست گرفتن زمام امور آن مناطق با همکاری امیر حشمت (سعیدالمالک) فرمانروای انجمن ایالتی

۲۲- زدو خورد آزادیخواهان خوی بسرکردگی حیدرخان عمو - اوغلی و با کمک نیروی امدادی آزادیخواهان عثمانی بفرماندهی خلیل- بیک با قوای اقبال السلطنه ماکوئی و کشته شدن سعید سلمانی و شش نفر دیگر از آزادیخواهان

۲۳- شیخون ناکام مجاهدان بسرکردگی حسن دلی در باسمنج و کشته شدن حسن ولی و کاظم میرپنج سرکرده قزاقان

۲۴- جشن و چراغانی در تبریز بعلت صدور دستخط محمدعلیشاه در مورد برقراری مجدد مشروطیت

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۸ شاهنشاهی (۱۲۸۸ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۶۷ سال

۱- نبرد شدید طرفداران محمدعلیشاه با آزادیخواهان و قتل عام عمومی و کشته شدن عده‌ای از سربازان دولتی در تبریز و صوفیان

۲- کشته شدن یک نفر از کارمندان زن تلگرافخانه هند و اروپا در جلفا بطرفداری از مشروطه‌خواهان

۳- ورود سپاهیان روس به جلفا بعنوان حمایت از اتباع خود در ایران بعلت اعتشاش در تبریز و بروز قحطی در آن شهر

۴- قتل متولی بارگاه شیخ صفی‌الدین اردبیلی و عده‌ای دیگر در

اردبیل بدستور میرزا محمد حسین زاده دردوره حکومت تقی خان رشید -
الممالک که با دسته‌ای از مجاهدان جهت تشکیل انجمن از تبریز به
اردبیل آمده بودند

۵- بلوای اردبیل، قیام عشایر شاهسون و قره داغ بریاست رحیم-
خان بکمک قوای روسیه و ورود ستارخان باردبیل و درگیر شدن وی با
سپاه رحیم خان که منجر به ترك شهر از طرف ستارخان و عزیمت وی به
تبریز شد .

۶- غارت اردبیل بدست عشایر واشغال اردبیل و تبریز بدست
قوای روس بسرگردگی ژنرال استارسکی و کشته شدن حاج محمد صادق
و دستگیری حاج شیخ علی اصغر ویوسف حکم آبادی و پناهنده شدن ستارخان
و باقرخان به کنسولگری عثمانی

۷- خاتمه کار ملاقربانعلی و تصرف اهر بدست نیروهای دولتی
بسرکردگی سردار بهادر پیرم خان و چریکهای صمدخان شجاع الدوله
که هوا خواه دولت مشروطه بود

۸- جنگ علیرضاخان گروسی و شجاع الدوله با حبیب الله خان
شجاع لشکر پسر رحیم خان که منجر به شکست شجاع لشکر و فرار رحیم-
خان چلیپانلو به روسیه شد

وقایع مربوط بسال ۲۶۹۷ شاهنشاهی (۱۲۸۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۶ سال

- ۱- مراجعت باقرخان و شجاع الدوله و سردار بهادر و یفرمخان از
اهر به تبریز بعد از شکست رحیم خان
- ۲- به توپ بستن دهکده‌ای در آستارا توسط روس ها و کشته شدن
زن و مرد و بچه
- ۳- تیراندازی به امیر حشمت رئیس شهربانی وقت تبریز واعزام
او به تهران

۴- بیرون کردن مخبرالسلطنه از تبریز توسط رؤسای انجمن ایالتی

- ۵- مراجعت رحیم خان از روسیه و عفو و اقامت وی در تبریز
 ۶- مراجعت بیوک خان پسر رحیم خان از روسیه به اردبیل و ایجاد فتنه و آشوب در آن منطقه
 ۷- بلوا و گردنکشی رشیدالممالک در خلخال
 ۸- بدار آویخته شدن ثقة الاسلام در تبریز
 ۹- دستگیری پاسبانان تبریز بوسیله سربازان روسی به بهانه زدو-خورد بایکی از اتباع روسیه

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۰ شاهنشاهی (۱۲۹۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۵ سال

۱- نافرمانی ایلات شاهسون بویژه ایل قوجه بیگلو و مأموریت تقی خان حکمران اردبیل از طرف مخبرالسلطنه هدایت والی آذربایجان جهت سرکوبی آنان. شکست قوای دولتی و دستگیری اسعدالسلطان و فرار تقی خان به اهر و بالاخره سرکوبی ایلات بوسیله قوای دولتی - بسرکردگی یفرم خان و سردار بهادر و سپاه کمکی حاج علی رضاخان گروسی

۲- برکناری حاج مخبرالسلطنه هدایت از والیگری آذربایجان و انتصاب امان‌اله میرزا بجای او و حاج میرزای بلوری بسمت معاون وی و امیر حشمت بسرپرستی شهربانی تبریز

۳- کشته شدن ملاحمزه روضه خوان از سردمداران خیابانیان و شورش تبریز

۴- آزاد شدن تقی خان رشیدالممالک بدستور قنصل روس و بوسیله پالکونیک فرمانده روسی پادگان تبریز که به علت سستی در دفاع از اهر بدستور حکمران آذربایجان زندانی شده بود

۵- انتصاب عین الدوله به والیگری آذربایجان

۶- بلوای مجمل السلطان پیشکار محمدعلی میرزا در اردبیل .
قتل آخوندف از رهبران مشروطه اردبیل بدستور مجمل السلطان و حمایت
تسول روس از وی و حکومت چندروزه مجمل در اردبیل

۷- شورش صمدخان شجاع الدوله بهواخواهی محمدعلی میرزا
در آذربایجان و جنگ با نیروی دولتی و مجاهدان و محاصره شهر تبریز
بوسیله صمدخان شجاع الدوله و عقب نشینی وی

۸- نبرد مجاهدان تبریز با قوای روسیه تزاری و کشته شدن
عده زیادی از روسها، بمباران تبریز بوسیله قوای ژنرال وردنف روسی -
اعدام ثقة الاسلام و شیخ سلیم و ضیاء العلماء و پنج تن دیگر بوسیله روسها
در تبریز

۹- انتصاب صمدخان شجاع الدوله از طرف روسها به فرمانداری تبریز
و اعدام عده زیادی از مجاهدان از جمله سربریدن نایب یوسف و محمد
سیلانی و چاپلقی محمد و دیگران بدستور شجاع الدوله در تبریز

۱۰- اعدام غفارخان برادر و برادرزاده ستارخان و پتروس خان
ارمنی و حاج علی دوا فروش و عده زیادی از مجاهدین بوسیله افسران
روسی در تبریز

۱۱- کشته شدن رحیم خان باچند نفر از کسانش در زندان به
دستور حاج میرزای بلوری همه کاره انجمن ایالتی مشروطه طلبان

۱۲- آشتی موقت مجاهدان با روسها بر اثر میانجیگری فرانسه

و انگلیس

۱۳- ورود سه لشکر روس از ایروان و تفلیس به تبریز و بتوپ -
بستن شهر و تصرف عالی قاپو، گمرک پستخانه و باغ شمال و برافراشتن
پرچم روس بر فراز ارك تبریز

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۱ شاهنشاهی (۱۲۹۱ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۶۴ سال

- ۱- تحویل راه آهن تبریز جلفا
- ۲- تخلیه خاک ایران از سربازان عثمانی
- ۳- انتصاب سپهدار محمدولیخان تنکابنی به فرمانروائی آذربایجان
- ۴- جنگ روسها وشاهسونها در آذربایجان
- ۵- استعفای سپهدار از فرمانروائی آذربایجان وجانشینی صمدخان شجاع الدوله

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۲ شاهنشاهی (۱۲۹۲ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۶۳ سال

- ۱- تشکیل ژاندارمری در تبریز
- ۲- شورش مجدد صمدخان شجاع الدوله برضد مشروطیت در تبریز

۳- دازدن داداش بیگ ومیرزا رحیم برادر شیخ سلیم بدستور شجاع الدوله در تبریز

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۳ شاهنشاهی (۱۲۹۳ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۶۲ سال

- ۱- مرگ ستارخان در تهران وانتشارخبر آن در آذربایجان
- ۲- ورود ارتش عثمانی بفرماندهی احمد مختار به تبریز وتصرف آن شهر

۳- تصرف مجدد تبریز بوسیله روسها وحمله آنان به کنسولگری

آلمان

۴- آتش زدن قراء باقرلو وتپه باشی وقتل ۵ نفر بوسیله روسها در تبریز

۵- اشغال اردبیل بوسیله نیروهای روس

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۴ شاهنشاهی (۱۲۹۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۱ سال

۱- مرگ صمدخان شجاع الدوله فرمانروای تحمیلی آذربایجان
بر اثر سرطان در روسیه

۲- عزیمت محمدحسن میرزا ولیعهد بعنوان فرمانفرما به تبریز

۳- رسیدن راه آهن روسیه به بندر شرفخانه

۴- ورود سپاهیان روس به تبریز و خروج سپاه عثمانی و استقرار

آنها در صوفیان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۵ شاهنشاهی (۱۲۹۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۰ سال

۱- افتتاح راه آهن جلفا به تبریز

۲- اشغال تبریز توسط قوای روسیه

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۶ شاهنشاهی (۱۲۹۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۹ سال

۱- ترور محمدخان کدخدای سابق محله امیرخیز تبریز، حسام -
نظام مراغه‌ای و نعمت‌الله خان جاوید مدیر روزنامه کلید نجات در راه
تبریز به صوفیان در آذربایجان

۲- اعدام عزیزخان صمصام چاردولی از مستبدین سابق بجرم

همکاری با صمدخان شجاع الدوله در تبریز

۳- ترور ارفع السلطان، عمادالتجار، حسین خان فراشباشی،

اعتماد الدوله سردار مظفری، حاج میرزا الطغلی ملکالتجار و امام جمعه

تبریز بدست افراطیون

۴- بروز بیماریهای حصبه و تیفوس و تیفوئید در تبریز

۵- اعزام عبدالله میرزا بحکومت قراجه داغ (اهر)

۶- دستگیری و اعدام اسماعیل خان مرابی بوسیله نیروهای دولتی
وقایع مربوط بسال ۲۴۷۷ شاهنشاهی (۱۲۹۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۸ سال

- ۱- مرگ حاج میرزا حسن مجتهد تبریزی
- ۲- زدو خورد امیر مظفر با حاجی بابا خان رئیس نظمی اردبیل
- ۳- تخلیه شهر تبریز از قشون عثمانی که درخوی، ماکو و دیگر
شهرهای غربی آذربایجان مزاحمت‌هایی ایجاد کرده بودند
- ۴- معرفی مجد السلطنه ارومیه‌ای بجای حاج محتشم السلطنه به
عنوان والی آذربایجان و شکست مسیحیان در شرفخانه
- ۵- قحطی و کمبود غله در آذربایجان و شیوع بیماری حصبه -
(تبریز)

- ۶- ایجاد مزاحمت امیر عشایر ورشید الممالک شاطرانلو برای
مردم خلخال و اردبیل
- ۷- طرد مجد السلطنه و میرزاتقی خان سردبیر روزنامه تجدد بجرم
همکاری با عثمانیها بوسیله حزب دمکرات در تبریز
- ۸- گردنکشی اشرار مزدورلو بریاست زیدالله مزدورلو و میکائیل
وسرکویی آنها بوسیله سالار همایون درمیان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۸ شاهنشاهی (۱۲۹۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۷ سال

- ۱- اعزام ماژور بیورلینگ سوئدی به ریاست شهربانی تبریز
باتفاق عده‌ای از صاحب‌منصبان سوئدی و جلوگیری دمکراتها از ورود
آنها به شهر

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۹ شاهنشاهی (۱۲۹۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۶ سال

۱- قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز و قتل وی بوسیله نیروهای دولتی و بدستور مخبرالسلطنه حاج مهدی قلی خان هدایت

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۰ شاهنشاهی (۱۳۰۰ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۵۵ سال

۱- قیام لاهوتی و افسران ژاندارمری شرفخانه و تصرف شهر تبریز توسط آنها

۲- برکناری سرلشکر امیرفضلی فرمانده قوای آذربایجان و اعزام

سرتیپ حبیب‌الله خان شیبانی بجای وی به تبریز

۳- توقیف حاج مخبرالسلطنه حاکم آذربایجان از طرف ژاندارمها

در تبریز

۴- غارت شهر تبریز بوسیله اردوی فاتح دولتی

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۱ شاهنشاهی (۱۳۰۱ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۵۴ سال

۱- شکست قوای دولتی از سیمیتقو در شرفخانه و قتل سامخان

امیر ارشد قره‌باغی

۲- زدو خورد شدید نیروهای دولتی بفرماندهی سرتیپ حبیب‌الله-

خان شیبانی بانبروهای اسمعیل آقاسیمیتقو در اهر و میانه

۳- قیام شاهسون‌ها و سرکوبی آنها درمشکین‌شهر

۴- فتح قلعه چهریق توسط امان‌الله خان جهانبانی کفیل ایالت

آذربایجان و فرار اسماعیل آقاسیمیتقو به ترکیه

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۲ شاهنشاهی (۱۳۰۲ شمسی) - فاصله

زمانی تاسرشماری سوم ۵۳ سال

۱- جنگ در بند در خلخال بین قوای دولتی و نیروهای خوانین

محلی و کشته شدن حوزی خان و پیروزی قوای دولتی که بر اثر همکاری

یکی از خوانین با آنها بدست آمد . قبل از این جنگ قوای دولتی بدفعات از نیروهای محلی شکست خورده بودند

۲- مسافرت سردار سپه به تبریز و آذربایجان

۳- احداث خیابان پهلوی تبریز بهمت عبدالله امیر طهماسبی

امتاندار و فرمانده نیروهای آذربایجان

۴- احداث جاده شوسه تبریز - زنجان بکوشش سرلشگر عبدالله

امیر طهماسبی

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۵ شاهنشاهی (۱۳۰۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم . ۵ سال

۱- دامپینگ قیمت کبریت در آذربایجان بوسیله مؤسسات خارجی

و عدم فروش آن و تماس با وزیر فواید و دکتر سیلسیپو در مورد تسهیلات

و پیشرفت کبریت کارخانه تبریز

۲- افتتاح مدرسه ناینیان در تبریز بوسیله آلمانیها

۳- انتخاب میرزا ابراهیم امام جمعه بنماینده مجلس دوره

هشتم از قراچه داغ

۴- شورش ساخلوی مرادنپه و قیام لهاک خان رئیس مالیه آذربایجان

۵- شیوع مرض آبله در محدوده آذربایجان و اعزام طبیب بمنظور

تلقیح سرم

۶- انتصاب ضیاء السلطان به حکمرانی اردبیل و آستارا

۷- جاری شدن سیل و ایجاد خسارت در قصبه جاجرم اردبیل

۸- شیوع شدید مرض گاومیری در گرگان دهخوارقان

۹- افتتاح مدرسه دولتی در سراب

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۶ شاهنشاهی (۱۳۰۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۹ سال

۱- مسافرت اعلیحضرت رضاشاه پهلوی به آذربایجان

۲- حریق در عمارت شیروخورشید تبریز و کشته شدن سه نفر در آن

۳- اتصال راه تبریز به اهر

۴- کشف اسکلت انسانی با دو عدد میله مسی روی سینه در -
محل شتربان تبریز

۵- تخریب مدرسه آمریکائی در تبریز بعلت عدم اجراء برنامه -
های معارف از طرف استانداری

۶- فوت میرزا علی خان جوانشیر حاکم مراغه

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۷ شاهنشاهی (۱۳۰۷ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۱۲۸۴ سال

۱- تأسیس شعبه بانک ملی و سرویس اتومبیل رانی قزوین-تبریز

۲- تأسیس اداره سجل احوال درمیانه

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۸ شاهنشاهی (۱۳۰۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۱۲۸۷ سال

۱- سیل عظیم تبریز و ویرانی پانصدخانه و نزول سنگ از آسمان

۲- وارد کردن کارخانه پنبه پاك كنى از روسیه بوسیله تجارتخانه
بوداگیانس (تبریز)

۳- مسافرت رضاشاه به تبریز و اردبیل

۴- تأسیس مدرسه برای ایلات اجارود و دشت مغان

۵- کشف معادن ذغال سنگ در اطراف خط آهن تبریز به جلفا

۶- تأسیس دفتر پست و تلگراف در بخش تمین اردبیل

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۹ شاهنشاهی (۱۳۰۹ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۱۲۸۶ سال

۱- قتل اسماعیل آقا سیمیتقودراش نویه آذربایجان بوسیله قوای دولتی

- ۲- افتتاح مجدد کارخانه کبریت‌سازی تبریز که در نتیجه اقامت خارجی و خسارت زیاد تعطیل گردیده بود
- ۳- شیوع مرض سیاه‌زخم - سرخچه - مخملک - دیفتری و یک نوع مرض جدید که بالرزوتب شدید متناوب همراه بود (تبریز)
- ۴- شروع به سیم‌کشی برق از طرف اداره چراغ برق زرتشتیان در تبریز
- ۵- مراجعت تجار محکوم باعدام و حبس از بادکوبه به تبریز
- ۶- تأسیس اداره بلدیة در شبستر و نظمیة وحکمیة در اهر
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۰ شاهنشاهی (۱۳۱۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۵ سال

- ۱- سیل عظیم و زلزله و ویران شدن بازارچه مقصودیه و سرای حاج حسین در راسته بازار تبریز
- ۲- بکار افتادن اولین اتوبوس در شهر تبریز
- ۳- تأسیس تلگرافخانه در جلفا
- ۴- تأسیس و افتتاح کارخانه چرم سازی خسروی و چرم‌سازی شرکت قلی‌پور و ثبت اسناد در تبریز
- ۵- اتمام ساختمان باغ گلستان در تبریز
- ۶- تأسیس شعبه ثبت اسناد در دهخوارقان
- ۷- بروز بیماری دامی در احشام نواحی بیله سوار
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۱ شاهنشاهی (۱۳۱۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۴ سال

- ۱- آتش‌سوزی در کارخانه کاغذسیگارسازی تبریز
- ۲- افتتاح سینما ایران تبریز با فیلم ناطق
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۲ شاهنشاهی (۱۳۱۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۳ سال

۱- تأسیس دارالمجانین و بیمارستان و زایشگاه و دارالمعلمات
در تبریز

۲- مسافرت رضاشاه به تبریز و مرند

۳- حریق در کارخانه کشتی رانی شرفخانه و بازار آقامجد و -
کارخانه چوب بری مراغه

۴- بنای قرنطینه در جلفا

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۳ شاهنشاهی (۱۳۱۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲ سال

۱- حریق در کارخانه کبریت سازی ممتاز تبریز و ایجاب خسارت

هنگفت

۲- تأسیس دانشسرای مقدماتی تبریز

۳- سیل عظیم در تبریز و عباس آباد

۴- استخراج معادن ذغال سنگ در نواحی اردبیل و سراب و

گرم رود

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۴ شاهنشاهی (۱۳۱۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱ سال

۱- تأسیس شعبه بانک ملی در اردبیل

۲- شروع به ساختمان راه رشت به خلخال

۳- تأسیس کانون بانوان در خلخال

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۵ شاهنشاهی (۱۳۱۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۰ سال

۱- تأسیس دفتر پستی در هشت رود

۲- طوفان شدید و بی سابقه در محقان

۳- توزیع لباس و کلاه زنانه برای ترغیب بامر شرکت کشف حجاب

در اردبیل

۴- وقوع زمین لرزه‌های متناوب توأم باصداهای مهیب تحت الارضی که تاآن موقع در تبریز پیش نیامده بود

۵- جشن نصب اولین سنگ بنای دانشسرای پسران تبریز

۶- تأسیس شرکت خشکبار آذربایجان

۷- ورود رضاشاه و والاحضرت ولایتعهد به تبریز ومیانه

۸- بنای جدید ونصب ساعت شهرداری تبریز

۹- تأسیس مدارس اکابر در علمدار تبرستان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۶ شاهنشاهی (۱۳۱۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۹ سال

۱- عبور اولین اتومبیل از راه کاویان به دهخوارقان که توسط اهالی تسطیح شده بود

۲- سنگفرش کردن خیابانهای پهلوی وفردوسی تبریز

۳- خرید هشتصد دستگاه تلفن برقی واصلاح وضع تلفن تبریز

۴- اتمام ساختمان جذامیان تبریز

۵- تعمیر بقعه شیخ شهابالدین دراهر

۶- تأسیس شرکت سهامی کارخانه صابون سازی وشرکت طبع

ونشرکت تبریز

۷- دستگیری فرخ قاجاقچی باسابقه هنگام عبور از خاک شوروی

در مشکین شهر

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۷ شاهنشاهی (۱۳۱۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۸ سال

۱- ایجاد باغ گلستان جاویدان در آذرشهر

۲- طوفان ، تگرگ وسیل شدید توأم با خسارت زیاد درمقان

۳- تأسیس کارخانه برای خشکانیدن زردآلو درمقان

۴- بکار افتادن کارخانه ریسندگی ویافندگی در اسکو

- ۵- گشایش ساختمان دانشسرای پسران تبریز
  - ۶- تشکیل دوره دوم متوسطه در اردبیل
  - ۷- خاتمه ساختمان انبار سیلو در تبریز
  - ۸- ورود عده‌ای از مهاجرین با قطار از شوروی به علمدار جلفا
  - ۹- شروع ساختمان باغ ملی در علمدار جلفا
  - ۱۰- نصب اولین سنگ بنای پرورشگاه یتیمان تبریز
  - ۱۱- ایجاد ساختمان شهرداری اردبیل
  - ۱۲- تنظیم روشنائی شهر و تهیه ماشین برق در اردبیل
  - ۱۳- افتتاح کارخانه پنبه‌پاک کنی در مشکین‌شهر
- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۸ شاهنشاهی (۱۳۱۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۳۷ سال

- ۱- رایج شدن بافتن پارچه دست‌باف در آذرشهر
- ۲- ایجاد پل بر روی رودخانه جاده آذرشهر-مراغه
- ۳- تأسیس بیمارستان در ممقان و آذرشهر
- ۴- تأسیس آسایشگاه در علمدار جلفا
- ۵- حریق و ایجاد خسارت فراوان در مزارع گندم مرند
- ۶- بارندگی شدید و ریزش تگرگ و جاری شدن سیل و طغیان رودخانه‌ها در نواحی مختلف مرند
- ۷- تأسیس بیمارستان ۳۲ تخت‌خوابی شهرداری در مراغه
- ۸- حریق در میدان آردفروشان مراغه
- ۹- کشف سکه‌های طلا مربوط به عهد عباسیان در قریه فوزلوجه مراغه

- وقایع مربوط بسال ۲۴۹۹ شاهنشاهی (۱۳۱۹ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۳۶ سال

- ۱- بروز و شیوع بیماری مالاریا در آذرشهر

- ۲- گشایش کارخانه پنیرگیری در آذرشهر
  - ۳- پایان ساختمان کشتارگاه آذرشهر
  - ۴- انجام سرشماری نفوس بشعاع شش کیلومتر در تبریز
  - ۵- ایجاد جنگل در استخر شاه تبریز
  - ۶- گشایش بانک کشاورزی پیشه و هنر در اردبیل و مراغه
  - ۷- مرمت مسجد جامع مرند
  - ۸- حریق مهم در کارخانه پنیرپاک کنی ^{تبرستان} ^{www.barestan.info} تونینانس مراغه
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۵ سال

- ۱- بکار افتادن کارخانه برق در آذرشهر
- ۲- کشته شدن ستوان سوم محمدعلی سمیعی بدست سربازانش در کاغذکنان خلخال
- ۳- گشایش باغ گلستان تبریز
- ۴- آزادی افسران توقیف شده در تبریز از طرف ارتش شوروی
- ۵- حمله نیروهای مسلح شوروی به نقاط مختلف آذربایجان و استقرار آن‌ها در اغلب شهرهای منطقه
- ۶- نبرد شدید ممیش خان (امیراحمدی خلخال) با سرگرد علائی فرمانده ستون اعزامی و کشته شدن وی بدست یکی از افراد خود که از پشت سر هدف گرفته بود
- ۷- ورود نیروهای دولتی به خلخال

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۱ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله
 زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

- ۱- اقدامات بسیار شدید و قتل و غارت مردم سراب تحت عنوان «اعاده امنیت در منطقه» که موجب فراری شدن مردم گردید

۲- برقراری امنیت بوسیله ستون اعزامی بفرماندهی سرهنگ جان-
پولاد و سرکوبی اشرار در اردبیل
۳- شکایت اهالی از تعدی و ظلم سرگرد ماکوئی کلانتر وفرمانده
اردبیل

۴- اعزام نیرو از اردبیل به خلخال بمنظور استقرار امنیت
۵- خلع صلاح ایلات شاهسون در ارسباران و مشکین شهر واستقرار
امنیت

وقایع مربوط بسال ۲۰۳ . شاهنشاهی (۱۳۳۳ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۳۲ سال

۱- ماجرای نفت شمال وآمدن کافتارازه معاون وزارت امور خارجه
شوروی به ایران

وقایع مربوط بسال ۲۰۴ . شاهنشاهی (۱۳۳۴ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۳۱ سال

۱- تأسیس فرقه دموکرات آذربایجان ومحاصره تبریز بوسیله -
نیروهای این فرقه
۲- گشایش مجلس ملی آذربایجان وانتخاب جعفر پیشه‌وری
بسمت نخست‌وزیری آذربایجان

۳- تسلیم لشگر تبریز بوسیله سرتیپ درخشانی وسقوط میانه
وخلع صلاح ژاندارمری بوسیله دموکراتها درمیانه

۴- رسمی‌شدن زبان ترکی در مدارس وادارات آذربایجان بوسیله
دموکراتها وتشکیل کنگره ملی وانتشار روزنامه آذربایجان

۵- غارت منزل حاج تقی وهاب‌زاده ازطرف اعضای فرقه دموکرات
در اردبیل

۶- قتل سرهنگ معین‌آزاد بدست دموکراتها در تبریز - حمله
افراد حزب توده تبریز به لیقوان و قتل عام خانواده حاج احتشام لیقوانی

- ۷- تیرباران شدن دونفر از اشرار بنام‌های عزیز یوسف اوغلی و کاظم برتقی بوسیله دموکراتها در تبریز
- ۸- سربازگیری و تأسیس نظام وظیفه بوسیله دموکراتها در تبریز
- ۹- تیرباران شدن رئیس اداره خواروبار و قتل احمد رهنما - صندوقدار دارائی میانه بوسیله دموکراتها
- ۱۰- شکست سهام‌السلطان بیات استاندار آذربایجان در مأموریت خود و بازگشت وی به تهران
- ۱۱- پایداری ستوان یکم ابرار اصل با ۸ نفر ژاندارم در قریه ترک میانه و کشته شدن شجاعانه آنها
- ۱۲- حمله شاهسون‌ها به سراب و نبرد شدید دموکراتها و صلح امیر نصرت رئیس ایل بادموکراتها
- ۱۳- حمله . . . تن از اشرار عضو فرقه دموکرات سراب و کشتن یک نفر ژاندارم و قتل فجیع ستوان فاطمی رئیس ژاندارمری
- ۱۴- زمزمه استقلال کردنشین‌ها در سلدوز
- ۱۵- خلع صلاح ژاندارمری مراغه و قتل عام‌های پی‌درپی در - شهرهای مختلف آذربایجان بوسیله افراد دموکرات

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم . ۳ سال

- ۱- تأسیس فرستنده رادیوئی تبریز
- ۲- عقب‌نشینی غلام‌یحیی و فدائیان دموکرات و ورود ارتش دولتی و تصرف تبریز و میانه بوسیله قوای دولتی و خروج رهبران فرقه از ایران
- ۳- جمع‌آوری مقدار زیادی اسلحه و مهمات متعلق به نیروهای فرقه دموکرات بوسیله ارتش و تخلیه آذربایجان از قوای شوروی
- ۴- ادغام دواستان آذربایجان شرقی و غربی

۵- جمع آوری وجوه بانک میانه از کامیون سرقتی غلام یحیی در میانه

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۶ شاهنشاهی (۱۳۲۶ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۲۹ سال

- ۱- مسافرت اعلیحضرت محمدرضاشاه پهلوی به تبریز بوسیله قطار و بازدید شهرهای دیگر استان
- ۲- حریق عظیم در راسته بازار و بازار کلاه دوزان و سوختن یکصد مغازه در اردبیل
- ۳- اعتراض مردم اردبیل نسبت به برگزیده شدن مهندسین با تمانقلیچ بعنوان نماینده اردبیل در مجلس شورای ملی

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۷ شاهنشاهی (۱۳۲۷ شمسی) - فاصله زمانی تا سرشماری سوم ۲۸ سال

- ۱- درگذشت ملیک تانکیان خلیفه ارمنه تبریز
- ۲- تبدیل بخش میانه به شهرستان
- ۳- اعدام رئیس شهربانی متجاسرین بنام فتح اله پاکدل در میانه
- ۴- کمبود نان و تعطیل بازار و تحصن مردم اردبیل در تلگرافخانه بخاطر این موضوع
- ۵- گشایش آموزشگاه عالی مامائی تبریز
- ۶- شروع ساختمان بنای بیمارستان خلخال از محل عطیه - ملوکانه
- ۷- محاکمه دکتر جاوید استاندار و شبستری رئیس مجلس آذربایجان در زمان توده‌ای‌ها
- ۸- جاری شدن سیل مهیب و ایجاد خسارت و تلفات در احشام و خانه‌ها در خلخال، آذرشهر و بخشهای شبستر
- ۹- تبدیل بخشهای سراب و مرند و مشکین شهر به شهرستان

- ۱- جاری شدن سیل درخامله سراب و ایجاد خسارت هنگفت
- ۱۱- شیوع بیماری آبله درمرند و سیاه زخم دامی درمراغه
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۸ شاهنشاهی (۱۲۳۸ شمسی) - فاصله
-
- زمانی تا سرشماری سوم ۲۷ سال
- ۱- مهاجرت عده‌ای از زارعین خلخال به گیلان بر اثر آفت زدگی محصول
- ۲- انتقال شهربانی بیله سوار به گوی
- ۳- اتمام ساختمان کاخ استانداری در تبریز
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۹ شاهنشاهی (۱۳۲۹ شمسی) - فاصله
-
- زمانی تا سرشماری سوم ۲۶ سال
- ۱- قتل سارق معروف مراغه موسوم به قادر بوسیله ستوان حاج- علیخان و چند نفر ژاندارم
- ۲- افتتاح تأسیسات لوله کشی تبریز
- ۳- افتتاح بیمارستان بوعلی اردبیل
- ۴- برقراری ارتباط تلفن بی سیم بین تبریز و تهران و تبریز و رشت
- ۵- انتخاب میرزا جعفر امامی به عنوان امام جمعه تبریز بموجب فرمان همایونی
- ۶- تأسیس شهرداری درزنوز و سلدوز از توابع مرند
- ۷- تأسیس شرکت برق در خلخال
- ۸- جاری شدن سیل مهیب درمیانه و اهر - خاتمه ساختمان و افتتاح پل رودخانه اهر
- وقایع مربوط بسال ۲۵۱۰ شاهنشاهی (۱۳۳۰ شمسی) - فاصله
-
- زمانی تا سرشماری سوم ۲۵ سال
- ۱- حریق وحشتناک در بازار میانه که حدود چهارصد میلیون ریال خسارت وارد آورد

۲- بسته شدن بازار تبریز و تحصن بازاریان در تلگرافخانه سه
پشتیبانی از دولت دکتر مصدق
۳- برکناری دکتر اقبال از استانداری آذربایجان بوسیله دکتر
مصدق

۴- نصب موتور برق در اهر
۵- اعتصاب دانشجویان دانشگاه تبریز و بحرانی بودن وضع
آذربایجان بعلت اقدامات حزب منحله توده
۶- خواباندن شورش آذربایجان و فرار مازور لانهوتی بروسیه
۷- نصب دستگاه تلگراف بی سیم و قبول تلگراف در قره آغاج مراغه
۸- اعدام حسن جعفری قاتل احمد دهقان نماینده مجلس شورای
ملی از خلخال و مدیر مجله تهران مصور

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۱ شاهنشاهی (۱۳۳۱ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۴ سال

۱- اقدام به تدریس زبان فارسی در رادیو تبریز
۲- افتتاح دو دبستان بنام ضیاءالعلماء و خیابانی در تبریز
۳- خلع سلاح عمومی در اردبیل
۴- افتتاح کارگاه پارچه بافی دستی در مرند و تأسیس جمعیت -
شیر و خورشید سرخ و افتتاح دفتر پستی در این شهر
۵- آتش سوزی مهیب در دهکده تازه کند دشت مغان آن چنانکه
در مدت ۳ شبانه روز دهکده فوق بکلی سوخت و نابود شد.
۶- طغیان رودخانه ارس و محاصره قراء مرزی بوسیله آب

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۲ شاهنشاهی (۱۳۳۲ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۳ سال

۱- دستگیری کارگران اخلاص گر در کارخانه کبریت سازی ممتاز

تبریز

- ۲- افتتاح بیمارستان شهناز تبریز
  - ۳- خلع صلاح عمومی در اردبیل
  - ۴- تأسیس دبیرستان‌های حکمت و امیرخیزی تبریز
  - ۵- شروع ریل‌گذاری راه میانه به تبریز
  - ۶- زلزله در قصبه طرود اهر
- وقایع مربوط به سال ۲۰۱۳ شاهنشاهی (۱۳۳۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۲ سال

- ۱- تأسیس جمعیت فدائیان آذربایجان تبریز
  - ۲- بهره برداری مجدد از کارخانه نساجی ظفر در تبریز که از زمان حکومت متجاسرین تعطیل شده بود
  - ۳- افتتاح کنسولگری آمریکا در تبریز
  - ۴- بازدید شاهنشاه از عملیات ریل‌گذاری میانه
  - ۵- تأسیس کارخانه برق در خلخال
  - ۶- جاری شدن سیل و ویران شدن بیش از دویست خانه در خلخال
  - ۷- دستگیری سارق معروف بنام منصور با دونفر از یارانش - بوسیله ژاندارمها در سراب
  - ۸- ویران شدن پل قوری‌چای و خانه‌های کنار شهر بر اثر جاری شدن سیل عظیم در سراب
  - ۹- افتتاح بیمارستان بیست‌تخت‌خوابی در سلدوز مرند
- وقایع مربوط به سال ۲۰۱۴ شاهنشاهی (۱۳۳۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۱ سال

- ۱- زدن اولین کلنگ ساختمان ایستگاه راه‌آهن تبریز
- ۲- جاری شدن سیل عظیم در میانه و دهات اطراف آن
- ۳- کشف چاپخانه حزب منجله توده در تبریز و کمیته محلی فرقه دمکرات اردبیل
- ۴- افتتاح کارخانه تهیه خشکبار مرند

- ۵- ورود اولین قطار حامل طلاهای ایران به جلفا از شوروی
 ۶- شیوع یک‌نوع بیماری شبیه جنون بین مردم دهات مرند
 ۷- نزاع اهالی دهات نواحی مرزی رود ارس باهم و آتش زدن خانه‌ها (مشکین شهر)

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۰ شاهنشاهی (۱۳۳۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۰ سال

- ۱- زدن اولین کلنگ ساختمان مرکز تلفن خون کار تبریز
 ۲- آغاز مبارزه بامالاریا در تبریز
 ۳- توقیف کثیری معروف به دکتر مرندی معاون موقه دمکرات
 ورهبر حزب منحل توده تبریز
 ۴- رسیدن راه‌آهن میانه تبریز به سهند و افتتاح راه جدید تبریز
 به اهر

- ۵- تشییع جنازه آیت‌اله خلخالی در تبریز
 ۶- افتتاح ایستگاه راه‌آهن تهران - مراغه
 ۷- پرده برداری از مجسمه شاهنشاه در مشکین شهر
 وقایع مربوط بسال ۲۰۲۰ شاهنشاهی (۱۳۴۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۰ سال

- ۱- اجرای تقسیم اراضی برای اولین بار در هشتروند مراغه

وقایع مربوط به استان زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۰ شاهنشاهی (۱۲۷۰ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۸۵ سال
۱- حکومت عبدالعلی میرزا احتشام الدوله بر زنجان
۲- چوب خوردن احتشام الدوله حکمران زنجان از جهانشاهخان
افشار

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۲ شاهنشاهی (۱۲۷۲ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۸۳ سال

۱- شورش و قتل ۱۵۰ نفر در زنجان و برکناری عمیدالملک
حاکم خمسه

۲- کشته شدن زن جهانشاه خان امیر افشار سیرپنج بدست -
شوهرش که منجر به عزل وی وانتصاب معتمدالدوله اویس میرزا به
حکومت خمسه گردید. جهانشاهخان پس از شکست حاکم جدید که از
طرف شاه مأمور دستگیری وی بود به خانه میرزا جواد مجتهد در تبریز
پناهنده شد تا با واسطه قرار دادن نامبرده شاه را راضی کند که وی را
مورد عفو قرار دهد و به کار سابقش برگردد

۳- انتصاب ایرخان سردار به حکومت زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۵۳ شاهنشاهی (۱۲۷۳ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۸۲ سال

۱- احداث پل سیدبهاءالدین بر روی رودخانه زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۸ شاهنشاهی (۱۲۸۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۷ سال

۱- شورش مردم زنجان برهبری ملاقربانعلی مجتهد معروف برعلیه سعدالسلطنه حاکم شهر ودست یافتن مردم بدارالحکومه وزخمی شدن حاکم واخراج او از شهر وفوت وی درحدود قزوین

۲- تسلط عظیم زاده تبریزی وچندتن مجاهدین دیگر به دارالحکومه زنجان وفرار بهرام میرزا حکمران به تهران وبرخورد مجاهدان با طرفداران ملا- قربانعلی وکشته شدن عظیم زاده ومیرزا علی اکبر خان زنجانی وچندتن دیگر از مجاهدان

۳- تصرف مجدد زنجان بدست مسیو پیرم خان وسردار بهادر و اعدام نایب شعبان ونایب آقا از عمال استبداد وتبعید ملاقربانعلی به عراق

وقایع مربوط بسال ۲۴۶۹ شاهنشاهی (۱۲۸۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۶ سال

۱- شورش داراب میرزا از شاهزادگان قاجار واحمدعلی میرشکار محمدعلیشاه درزنجان باحمایت نیروی روس وکشتن علیخان امیرتومان فرمانده نیروی اعزامی دولت ازگیلان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۱ شاهنشاهی (۱۲۹۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۴ سال

۱- حکومت سردار مؤید برادر صمدخان برزنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۳ شاهنشاهی (۱۲۹۳ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۲ سال

۱- ورود اتومبیل به زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۴ شاهنشاهی (۱۲۹۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶۱ سال

۱- جنگ قوای ملی بریاست میرزا کوچک خان و ضرغام السلطنه
و مجروح شدن ضرغام السلطنه

وقایع مربوط بسال ۲۴۷۷ شاهنشاهی (۱۲۹۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۸ سال

۱- نبرد شدید نیروهای انگلیس و عثمانی در اطراف زنجان

۲- اشغال زنجان بوسیله نیروهای انگلیس

۳- وقوع قحطی و مرگ و میر بی سابقه بر اثر جنگ و کمبود آذوقه

در زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۰ شاهنشاهی (۱۳۰۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۵ سال

۱- سرکوبی شورش حاجی باباس اردبیلی بوسیله نیروهای

دولتی به فرماندهی مائور محمودخان فولادی در زنجان

۲- ورود سه گروهان ژاندارم بسرکردگی سلطان تورج میرزا به

زنجان و الحاق آنها به سپاه زنجان و حرکت بطرف تبریز مقارن با رسیدن

خبر سقوط کابینه سیدضیاءالدین

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۲ شاهنشاهی (۱۳۰۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۳ سال

۱- احداث جاده شوسه زنجان با کوشش و تشویق امیرلشکر -

عبدالله خان امیر طهماسبی حکمران زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۴ شاهنشاهی (۱۳۰۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۵۱ سال

۱- کمبود نان و غله درخمسه

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۵ شاهنشاهی (۱۳۰۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم. ۵ سال

۱- شیوع مرض گاومیری درخمسه

۲- ریزش برف سنگین و بیسابقه در زنجان که تمام کوچه‌ها و

خیابانها را بند آورد

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۶ شاهنشاهی (۱۳۰۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۹ سال

۱- شیوع مرض اسهال خونی در زنجان

۲- متحصن شدن اهالی خرم‌دره در تلگرافخانه به علت آفت -

زدگی محصول و مطالبه مالیات از طرف مأمورین دولتی

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۷ شاهنشاهی (۱۳۰۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۸ سال

۱- تأسیس دارالمساکین

۲- آوردن کارخانه برق برای اولین بار به زنجان توسط امیراشجع

اصانلو برای روشنائی خانه خود و بستگانش

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۸ شاهنشاهی (۱۳۰۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۷ سال

۱- فوت نایب‌صدر زنجانی و تعطیل دکاکین و بازارها

وقایع مربوط بسال ۲۴۸۹ شاهنشاهی (۱۳۰۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۶ سال

۱- تأسیس اولین کلاس نهم (سوم متوسطه) در زنجان

۲- تغییر لباس افسران و پاسبانان شهربانی و تعیین کلاه مخصوص

پلیس بریتانیا به جای کلاه سابق

۳- تشکیل مجالس سربازگیری
 ۴- پل سازی خرمدره و سدبندی سیل بالای شهر بوسیله مهندس امیر ایوب خان

۵- احداث راه جدید قزوین- زنجان

۶- تأسیس کارخانه برق شهر بوسیله قبادیان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۰ شاهنشاهی (۱۳۱۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۵ سال

۱- حکومت میرزا علی اکبرخان ملک برزنجان

۲- ریزش برف شدید در زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۱ شاهنشاهی (۱۳۱۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۴ سال

۱- تأسیس دفتر ثبت اسناد در زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۲ شاهنشاهی (۱۳۱۲ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۳ سال

۱- تأسیس کارخانه کبریت سازی سعادت در زنجان

۲- پیدا شدن پلنگک در جنگل سولده زنجان و حمله به زارعین

۳- تأسیس دفترخانه رسمی ازدواج و طلاق

۴- تأسیس اولین دبیرستان زنجان بنام دبیرستان پهلوی

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۴ شاهنشاهی (۱۳۱۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۱ سال

۱- انتقال دبیرستان پهلوی به ساختمان جدید

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۵ شاهنشاهی (۱۳۱۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۴۰ سال

۱- مسافرت والاحضرت ولایتعهد همراه بااعلیحضرت رضاشاه پهلوی به زنجان

۲- گشایش کارخانه کبریت‌سازی بدست شاهنشاه رضاشاه پهلوی

۳- تأسیس بیمارستان . ۵ تخت‌خوابی شهناز

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۶ شاهنشاهی (۱۳۱۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۹ سال

۱- سرد شدن هوا وریزش برف درماه اردیبهشت در زنجان

۲- آوردن اولین دستگاه گیرنده رادیو توسط آقای اصانلو به زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۷ شاهنشاهی (۱۳۱۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۸ سال

۱- بکاراقتادن کارخانه‌آرد ماشین‌چی در زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۴۹۹ شاهنشاهی (۱۳۱۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۶ سال

۱- گشایش راه‌آهن تهران - زنجان

۲- گشایش بیمارستان مامائی وامراض زنانه

۳- احداث بنای بیمارستان ۳۲ تخت‌خوابی زیر نظر شهرداری

۴- تبدیل گرمابه‌های خزینه‌ای به گرمابه‌های دوش‌دار

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۰ شاهنشاهی (۱۳۲۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۵ سال

۱- اشغال زنجان بوسیله نیروهای شوروی

۲- فراوانی بی‌سابقه محصول درزنجان

۳- احداث کارخانه‌آرد مهناز درخیابان پهلوی

۴- سرشماری نفوس درزنجان که برپایه آن تعداد خانوارزنجان

۹۲۳۵ و تعداد جمعیت آن شهر . ۳۹۴۵ نفر شد که شامل ۱۹۸۱۴

زن و ۱۹۶۳۶ مرد بوده است.

۵- شورش علی درامی یاغی معروفی درطارم زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۱ شاهنشاهی (۱۳۲۱ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۴ سال

۱- بهره برداری از راه آهن زنجان

۲- افزایش شدید قیمت ها در زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۴ شاهنشاهی (۱۳۲۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۱ سال

۱- آغاز بلوای فرقه دمکرات در زنجان

۲- مورد حمله قرار گرفتن فهیمی فرماندار زنجان در مسجد شهر از طرف

یکی از اعضای فرقه دمکرات

۳- اشغال زنجان بدست دمکراتها ، ترور رئیس پلیس راه آهن

۴- خارج شدن سرگرد بختیار رئیس نظام وظیفه از زنجان

۵- تعیین جایزه برای زنده یامرده پیدا کردن محمود ذوالفقاری

از مالکان عمده زنجان و تقسیم املاک او

۶- اعدام حسن جابر یاغی معروف زنجان بوسیله دمکراتها

۷- طغیان زنجان رود و به زیر سیل رفتن مزارع و باغات

۸- سرما و ریزش برف سنگین و تلف شدن عده زیادی از مردم

در زنجان

۹- اسفالت خیابان پهلوی بوسیله دمکراتها، افتتاح سینمایی در

زنجان

۱۰- تیرباران چهارتن از مخالفان دمکراتها بنامهای ادوارد

ارمنی، شاهرخی دادستان، توفیق و یک نفر دیگر در کارخانه کبریت سازی

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۵ شاهنشاهی (۱۳۲۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۳۰ سال

- ۱- عزیمت قوای دولتی از مرکز به زنجان بدنبال صدور دستور شروع انتخابات
  - ۲- اهانت دمکراتها به سرهنگ بواسحقى رئیس هیات اعزامی دولت به زنجان
  - ۳- تصرف زنجان توسط نیروهای نگهبانی (ژاندارمری) و ارتش و قتل عام دمکراتها بدست مردم
  - ۴- انفجار پلهای دختر و قافلانکوه بین زنجان و میانه بوسیله دمکراتها
  - ۵- غارت خانه برهان السلطنه دارائی از طرفداران دمکراتها بوسیله مردم
  - ۶- اعزام هیأت نمایندگی نخست وزیرى، ژاندارمری و ارتش برای تحویل زنجان
  - ۷- اعزام نمایندگان مطبوعات داخلی و خبرگزاریهای خارجی به زنجان برای مشاهده اوضاع و احوال این شهر
  - ۸- دستور اعزام ستون نظامی ارتش به فرماندهی سرهنگ هاشمی به زنجان
  - ۹- بستن پل بروی رودخانه زنجان رودین زنجان و بیجار
- وقایع مربوط بسال ۲۵۰۷ شاهنشاهی (۱۳۲۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۸ سال

- ۱- مرگ سردار فاتح نواده جهانشاه خان
- ۲- شیوع مرض آبله بین دوهزار نفر از ساکنان نوانخانه و بیار - آوردن تلفات فراوان
- ۳- تشکیل دادگاه بخش در ابهر
- ۴- شیوع بیماری سیاه زخم بطور وسیع در میان اهالی زنجان
- ۵- تأسیس اولین کلاس ششم طبیعی در زنجان

۶- احداث ساختمان اولین بیمارستان در ابهر بهمت حاج منصور
اعلائی

۷- دستگیری میرستار رئیس شهربانی زمان دموکراتها

وقایع مربوط بسال ۲۵۰۸ شاهنشاهی (۱۳۲۸ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۷ سال

۱- جنگ انتخاباتی میان خاندان مقدم و ذوالفقاری در انتخابات
ابهر

۲- اتمام ساختمان پل ابهر در ابهر زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۰ شاهنشاهی (۱۳۳۰ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۵ سال

۱- ریزش تگرگ شدید و جاری شدن سیل در زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۲ شاهنشاهی (۱۳۳۲ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۳ سال

۱- قیام ۲۸ مرداد و کشته شدن فرزین بازپرس دادگستری
بدست مردم در زنجان

۲- تأسیس کارخانه کبریت‌سازی در ابهر

وقایع مربوط بسال ۲۵۱۳ شاهنشاهی (۱۳۳۳ شمسی) - فاصله
زمانی تا سرشماری سوم ۲۲ سال

۱- افتتاح اندرزگاه توسط جمعیت شیروخورشید زنجان

۲- شبانه‌روزی شدن برق شهر به مجاهدت مهندس عابدیان

در زنجان

۳- تأسیس دو باب بیمارستان ۱۵ تختخوابی توسط بهداری زنجان

۴- دستگیری مظفر حسنخانی سارق مسلح و معروف ابهر

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۴ شاهنشاهی (۱۳۳۴ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۱ سال

- ۱- مرگ پهلوان صدقعلی ازدهالوئی پهلوان معروف زنجان
- ۲- حریق بزرگ بازار میوه فروشها وانهدام . ۴ دکان
- ۳- شیوع بیماری جذام درزنجان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۵ شاهنشاهی (۱۳۳۵ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۲۰ سال

- ۱- تجدید ساختمان سیل بند در زنجان
- وقایع مربوط بسال ۲۰۱۶ شاهنشاهی (۱۳۳۶ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۹ سال

- ۱- زمین زدن اولین کلنگ ساختمان جمعیت شیروخورشید سرخ توسط رزم آرا فرماندار زنجان

وقایع مربوط بسال ۲۰۱۷ شاهنشاهی (۱۳۳۷ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۸ سال

- ۱- تأسیس شعبه شرکت سهامی بیمه ایران درزنجان
- وقایع مربوط بسال ۲۰۱۸ شاهنشاهی (۱۳۳۸ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۷ سال

- ۱- جریان سیل عظیم وازمیان رفتن باغات صیفی ومیوه درزنجان
- وقایع مربوط بسال ۲۰۱۹ شاهنشاهی (۱۳۳۹ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۶ سال

- ۱- شروع لوله کشی آب در زنجان
- وقایع مربوط بسال ۲۰۲۰ شاهنشاهی (۱۳۴۰ شمسی) - فاصله

زمانی تا سرشماری سوم ۱۵ سال

- ۱- ایجاد باغ ۲۵ هکتاری عباس امینی

HISTORICAL CALENDAR OF IRAN'S POPULATION

(For Improvement of Age Recording)

by

H. Zandjani

M. Amani

Institute for Social Studies and Research

School of Social Sciences

University of Tehran

Tehran, Iran

Feb - 1978